

ארבעים
שנות
עשייה

1980
2020

World Center for Aleppo (Halab)
Jews Traditional Culture

המרכז העולמי למורשת יהדות
ארם-צובה (חלב)

ארבעים
שנות
עשייה

1980
2020

World Center for Aleppo (Halab)
Jews Traditional Culture

המרכז העולמי למורשת יהדות
ארם-צובא (חלב)

מהדורה חדשה, שנייה, מורחבת ומעודכנת.

הדפסה ראשונה, ספטמבר 2020

יצא לאור ע"י

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב)
רח' הרב אהרונסון 4, תל אביב, 6801233, ישראל.
טלפון: 077-3219034 פקס: 153-773219034
דואר אלקטרוני: office@aleppojews.co.il
אתר המרכז: www.aleppojews.co.il

כתיבה, היגוי ועריכה של שתי המהדורות: משה כהן.
גרפיקה והדפסה של המהדורה הראשונה: מוקי הפקות.
עיצוב גרפי: אדווה לוי.

הפקה והבאה לדפוס של המהדורה השנייה: שלמה ספדייה.
עיצוב גרפי של המהדורה השנייה: שלמה ספדייה.

©

כל הזכויות שמורות

למרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב).
המבקש לצטט מפרסום זה רשאי לעשות כן
בתנאי שיציין את שם הפרסום ואת שם המוציא לאור.

נדפס בישראל.

מהדורה ראשונה: התשס"ו - 2006

מהדורה שנייה: התש"ף - 2020

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובה (חלב)

WORLD CENTER FOR ALEPPO JEWS TRADITIONAL CULTURE

- ריכוז חומר היסטורי מקיף, שייתן ביטוי נאמן לקהילת יהודי ארם-צובה (חלב) עתיקת היומין ולמורשתה, שתרמה רבות להיסטוריה העולמית של עם ישראל בישראל ובארצות פזוריו והוסיפה פרק חשוב במסכת חייו.
 - עריכת מחקר יסודי על תולדות קהילת ארם-צובה וסביבותיה, מבחינה היסטורית, כלכלית, חברתית, דתית, תרבותית ורוחנית, תוך דגש על היותה קהילה שורשית שהצמיחה, במשך דורות, חכמים, גדולי תורה, שהעשירו בספריהם, בדברי הלכה והגות, את תרבותו של עם ישראל, כמו גם אישי חברה וכלכלה שתרמו רבות לישראל ולחברה האנושית.
 - טיפוח וקיום מורשת קהילת ארם-צובה במסגרת טיפוח מורשת העדות בישראל המתחדשת.
- המייסדים הקימו את המרכז לאור הרעיון, שטיפוח המורשת המפוארת של הקהילה ושימורה, למען הדור הזה והדורות הבאים, חיוניים הם לידיעת תולדות העם היהודי, לקיומו ולשמירת עושרו הרוחני.

- To create a comprehensive historical collection that faithfully reflects the ancient Aleppo (Halab) Jewish community and its heritage, and the significant contribution of this important chapter in Jewish life to Jewish history in Israel and the far reaches of the Diaspora.
- To engage in primary research of the history of the Aleppo Jewish community and its satellite communities from a historical, economic, social, religious, cultural, and intellectual perspective, placing the emphasis on its role as a deep-rooted community that, for generations, produced great rabbinic scholars whose works, and halakhic and philosophical teachings, enriched Jewish culture, as well as eminent social and economic figures who made a significant contribution to Israel and to humanity.
- To cultivate the Aleppo Jewish heritage in the context of the fostering of ethnic cultures in the reborn state of Israel.

The Center's founders are guided by the belief that cultivation and preservation of the splendid heritage of the Aleppo Jewish community for this and future generations is essential to the study of Jewish history and to the perpetuation of Jewish spiritual-cultural wealth.

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובה (חלב)
רח' הרב אהרונסון 4, תל אביב, 6801233, ישראל
טלפון: 077-3219034 Tel: פקס: 153-773219034 Fax:
4 Aharonson St., Tel Aviv, 6801233, Israel
דוא"ל: office@aleppojews.co.il
www.aleppojews.co.il

תוכן העניינים

5	פתיחה.....
6	לקראת ייסוד המרכז - הפעילויות הראשוניות.....
8	הוצאה לאור - הפצת ספרי אר"ץ.....
16	אירועים להנחלת מורשת יהדות אר"ץ.....
31	פעילות אקדמית עם אוניברסיטאות ומוסדות מחקר.....
36	מלגות למחקר, לסטודנטים ולתלמידי ישיבות.....
37	אומנות ומורשת יהדות אר"ץ.....
40	מדליות ומטבעות.....
42	מפעל התיעוד בטלויזיה, בתיאטרון, ברדיו, בוידאו ובקלטות שמע.....
46	למען חרות יהודי סוריה ויציאתם לחופשי.....
49	יד ביד עם בתי כנסת של יוצאי אר"ץ בישראל.....
50	מדגם ממפעל האיסוף והשימור.....
55	אוסף המרכז.....
67	מחכמי אר"ץ זצ"ל.....
70	אתר האינטרנט.....
73	מדגם תגובות גולשים ופניות למרכז באינטרנט.....
79	שיתוף פעולה עם העמותה האחות 'אור התורה'.....
81	"יהללך זר ולא פיך".....
87	הוקרה והערכה למייסדים, למנהלים, למתנדבים, לחוקרים ולפעילים בישראל.....

רבי טרפון אומר:

"היום קצר והמלאכה מרבה..."

"הוא תיה אומר: לא עליך המלאכה לגמור,

ולא אתה בן חורין לבטל ממנה."

(פרקי אבות, פרק ב', משנה כ')

חכמינו זצ"ל, הנחו אותנו שגם אם המלאכה מרובה, עד כדי כך שאין אנחנו מסוגלים לגמור אותה, הרי שאין אנחנו פטורים מלהתחיל בה, להמשיך בה ולהתמיד בה. כך שעלינו להתחיל ולהניח אבן אחר אבן בהתקדמות לקראת המטרה הסופית.

במילים אחרות, מסע אלף המיילים של מורשת יהדות ארם-צובא, מתחיל במיילים הראשונים.

ואכן, כך התחלנו לפני כארבעים שנה. במסגרות חברתיות שונות שהיו אז ליוצאי חלב עד שעברנו לשלב הממוסד של בניית המרכז שלנו, כגוף שיתמקד בתיעוד, שימור וחקר יהדות ארם צובא-חלב (או כנהוג בשפת היהודים שלה: אר"ץ). זאת כחלק ממורשת העם היהודי המתחדשת בארצו וכנדבך מהעושר המגוון של יהדות העולם.

מאפס התחלנו. כי מורשת יהדות אר"ץ מעולם לא זכתה לתיעוד ולמחקר הראוי לה, למרות היותה יהדות ענקית בעלת מורשת מגוונת של פסיפס רב תחומי, שהשאירה ועדיין משאירה, חותם מרשים וענק בכל התחומים בעם היהודי לדורותיו ותפוצותיו.

מאז ועד היום, עברנו כברת דרך ארוכה, באמצעים דלים, אך עם הרבה חזון ונחישות לנוע קדימה. בכוחות משולבים של מתי מעט, מהארץ ומחו"ל, בנינו את מרכז מורשת יהדות ארם-צובא (חלב), כך שאנו היום, ברוך השם, מוסד בעל משקל, עם הרבה עשייה ו"רקורד" מרשים המתיר לנו להתפאר במה שעשינו לטובת עם ישראל בארץ ובתפוצות.

חוברת זו מציגה, על קצה המזלג, ארבעים שנות עשייה, עם מעט מריחה ומרוחה של מורשת יהדות אר"ץ ולמען יהדות אר"ץ.

קראו ושפטו!

זאת ההזדמנות, הנעימה ביותר לנו, להודות לכם חברינו ומוסדות התומכים בארץ ובחו"ל, על תרומתכם- הכספית, החומרית, המוסרית והרוחנית ועל הסיוע והליווי לפעילותנו.

לעשייה זו, אתם שותפים להצלחה. בזכותכם אנו קיימים, פועלים ומתרחבים.

המרכז למורשת יהדות אר"ץ, מייעד לעם היהודי, לכל עדותיו ולכל שכבותיו. אנו קוראים איפה לכולם לתרום להמשך הדרך - מי בתמיכה כספית, מי באספקת מסמכים, תעודות, תמונות ופרטי מורשת ומי בסיוע של עשייה לשמה.

אשרינו שזכינו להתחיל למלא שליחות היסטורית זו, שכה חשובה לעם היהודי. אשריכם שליויתם אותנו במסע זה ואשרי כל מי שמתלווה ויתלווה למסענו הארוך - ארוך הזה.

ושוב: לא עלינו המלאכה לגמור, אבל אין אנו רשאים לבטל ממנה.

שלכם בכבוד רב,

משה כהן
יושב ראש

לקראת ייסוד המרכז- הפעילויות הראשוניות

הפעילויות הראשוניות היו במסגרות שונות, בהובלה של ראשי עדת יוצאי

ארם צובא דאז: מנחם ידיד ז"ל, משה ג'מאל ז"ל ודוד גינדי ז"ל.

מדינת ישראל
משרד החוץ
ירושלים
המחלקה לתפוצות

לכבוד,
מר משה כהן
ת.ד. 29453
תל-אביב - 61293

מר כהן היקר,

1. הנני לאשר בתודה קבלת הדוח המפורט על שליחותך למדינות אירופה - צרפת, בלגיה, ואיטליה.

2. קראתי בענין רב על פעולותיך הופעותיך ורשמית וכן את המלצותיך - והספקתי גם לשמוע מנציגי ישראל בארצות בהם ביקרת, שעשית עבודתך נאמנה, בחריצות ובמסירות.

3. קבל נא תודתי והערכתי על שתוף הפעולה בנושא חשוב זה -

בכבוד רב ובברכה,
משה גלבוע
מנהל המחלקה

העקב: מנכ"ל משה"ח
ס/מנכ"ל מ. דרורי
ס/מנכ"ל מ. יגר
ח"כ מרדכי בן-פורת

תאריך: י"ט באייר תשמ"ב
12 במאי 1982

רשימת התשלומים לעולים בסוף השליש

מס. סודרי	המספר והשם	המכרה בל"י
1.		5,000.-
2.		5,000.-
3.		5,000.-
4.		4,500.-
5.		4,500.-
6.		4,500.-
7.		5,000.-
8.		4,000.-
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		
16.		
17.		
18.		
19.		
20.		
21.		

תשלומים לנצרכים ולעולים לקראת החגים

מס. סודרי	ראש המנהל משה"ח	פנת משה"ח
1.	1,700.-	2,500.-
2.	1,200.-	1,800.-
3.	2,200.-	3,000.-
4.	1,500.-	2,200.-
5.	1,700.-	2,500.-
6.	1,500.-	2,200.-
7.	1,700.-	2,500.-
8.	1,500.-	2,200.-
9.	2,200.-	3,000.-
10.	1,200.-	1,800.-
11.	1,500.-	2,200.-
12.	1,500.-	2,200.-
13.	2,200.-	3,000.-
14.	2,000.-	2,800.-
15.	2,000.-	2,800.-
16.	1,700.-	2,500.-
17.	-	-
18.	2,000.-	2,800.-
19.	1,500.-	2,200.-
20.	1,500.-	2,200.-
21.	1,500.-	2,200.-

המועצה הציבורית להצלת היהודים בארצות ערב
Israel Council for the Rescue of Jews in Arab Countries

118a. Ben-Yehuda Str. 63401 Tel-Aviv 63401 תל-אביב 118 א' - Tel. 240173-4 -

1985 ינואר

סיכנם פעילות המועצה להצלת היהודים בארצות ערב
במסגרת הכנס הבינלאומי להצלת יהודי סוריה
פאריס - 18.11.1984

אגודת יוצאי ארם-צובא. חלב-סוריה בישראל
the jewish-syrian association of halab in israel

23rd March, 1981

Mr. Edward Silvera
c/o Mauris Silvera, Inc.
131 West 33rd Street
New York, N.Y. 10001
U.S.A.

Dear Mr. Silvera,

We acknowledge with thanks receipt of your letter as well as of the cheque for the amount of \$5,000.-

Since your last visit to Israel, immigration has, unfortunately, nearly stopped - with only few exceptions. However, we hope we shall soon be able to impart to you the good news about the arrival of more immigrants who will have managed to escape the Syrian Inferno and reach safe haven in Israel. To date, a total of 45 persons have succeeded in getting here.

חוזר לחברי המועצה ופעיליה

1. **פעילות הכנה לכנס**

מזכיר המועצה, מר משה כהן, השתתף בעצרת הזדהות אירופאית עם מאבק סוריה, שהתקיימה בשטרסבורג בין התאריכים 25-27.3.84. מר כהן הוזמן כאורח הפדרציה הספרדית של יהודי צרפת, ונשיאות ה-CRIF (ארגון הגג יהדות צרפת).

באותו ביקור נמסר על יוזמה לכנס עולמי להצלת יהדות סוריה שיערך בנובמבר 1984 בארגון ובנשיאות של "ציונה".

בעקבות הביקור ובמאמץ ארגוני של ראשי הקהילה בשטרסבורג וכן של מר פינטו, נשיא "ציונה", שהיה גם בין היוזמים של ארוץ זה בשטרסבורג, 90 חברי פרלמנט אירופאים על עצומה לנשיא אסד. (צלום ממנה מצ"ב).

מזכירות המועצה פתחה בהכנות מחיימות לכנס בינלאומי מתוכנן זה: דו המלצות הועבר לחברי המזכירות ולמשרד החוץ והוחל בהכנות הטבריות (רצ"ב).

ייסוד המרכז למורשת אר"ץ

 משרד המבחנים
 רשם העמותות

תעודה לרישומה של עמותה

(לפי חוק העמותות, התש"ם - 1980)

זאת לתעודה כי
העמותה

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב)

שמענה

אצל מנחם יריד

בן-יהודר 166

תל אביב

ומטרותיה העיקריות הן

לרכב במסגרתה חומר היסטורי מקיף שיהיו ביטוי

נאמן ליהדות ארם-צובא שתיקת ריומיו שמרמז רבות

להיסטוריה העולמית של עם ישראל בארצות מזרחיות.

נרשמה כעמותה מספר

0 - 136 - 010 - 58

ביום	כי	לחודש	אייר	שנה	רשמי
29		נאי		1986	

רשם העמותות

 ארכז אורשת ארץ
 Aleppo Heritage Center

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב)
 רחוב אהרונסון 4, תל-אביב 68012
 עמותה מספר 580101368

תקנון

שם העמותה
 המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב)
 שיקרא מרכז מורשת אר"ץ או למען הקיצור המרכז

כתובת
 רחוב אהרונסון 4, תל-אביב 68012

- מטרות העמותה**
- לרכב מחקרים על תולדותיה של יהדות ארם-צובא (חלב) וטביעתה הן מבחינה כלכלית וחברתית והן מבחינה תרנית, תרבותית יהודית וכללית.
 - לרכב ולשמר חומר כתוב או מתעד לרבות הפגי ערך, כלי קדש, דברי אומנות ואבזורים עתיקים אחרים הקשורים למורשת יהדות ארם-צובא ושש בהם כדי לשקף את ההיסטוריה של הקהילה היהודית ואת אורחות החיים בחלב, הנתיגים ביטוי נאמן לקהילת יהודי ארם-צובא עתיקת הלימין, שרשמא דפים בהיסטוריה היהודית העולמית.
 - לתעד בכתבים הן בספרים הן בערכי אומנות הן בכל אמצעי אחר את פעלה של יהדות סוריה, מורשתה ותרומתה לעם ישראל בארץ-ישראל ובתפוצות לאורך הדורות, בהם רשמה פקי תהילת רבי ערך בתולות עם-ישראל בתפוצות.
 - לספח ולהחיל את מורשת קהילת ארם-צובא במסגרת טיפוח והחלת מורשת היהדות בישראל.
 - ליצור ולהזקק קשרים עם אנשים, מוסדות וקהילות בארץ ובח"ל לקידום מטרות המרכז ויעדיו.
 - לקנות, לחכר ולשכר נכסי מקרקעין לקיום המטרות הנ"ל, לבנות, לחכר ולשכר מבנים שימשו את העמותה למטרותיה ולהשמתן. לקבל בתמורה ובלי תמורה מקרקעין ולבנות עליהם מבנים במסגרת פעילות העמותה ולטובת חברי הקהילה ומטרות החיבור. למכר ולהחזיר נכסי מקרקעין או מיטלטלין של המרכז ככל שהמרכז ימצא בכך.
 - ליישד, לחקים ולהחזיק בתי כנסת ובתי מדרשה לדת ולתרבות בארץ.

WORLD CENTER FOR ALEPPO JEWS TRADITIONAL CULTURE	CENTRE MONDIAL DES TRADITIONS JUDAÏQUES D'ALEP	CENTRO MUNDIAL DE LAS TRADICIONES JUDIAS DE ALEPO	המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב)
--	--	---	--

מדינת ישראל
 משרד המבחנים / רשם העמותות

ת.ד. 1100 ירושלים 10100

תאריך כניסתו לתוקף:
 7 בדצמבר 1986

אישור מוסר צכורי

לצד ראשית בפנין 1010 לקחת את הכנסת וכוונת מכוני ע"י תקנה 6 להסגת הפניה להקמת עם
 אגמנת וכו' מדינת ישראל-1981 ולכן יחד המסמכים והנוגשים שהוסגרו לי, הנני ממסר את
 המרכז העולמי למורשת יהדות ארם - צובא (חלב)

לחל "המסר", ב"שמו סיבירי" למטרך התקנת ת"ל.

אם פעולה המוסר זה חתונת מסמכת תקנוני. תהיית הכנסותי פטורות מס הכנסה במידה שלא
 הוסגת פנקס שומע ש"מ. 18 סיבוינוד 18 מדינת ששלמו על ידי חבר בני-אדם שבמלימתו. העסק בש"מ

כל המסגרת זכיות או זכיות ע"ל יהיה חבר מוטב נכיר שהוסגת ש"מ. אך נכיר ריבית על אגרת ח"ב המסר
 והסר רק בשל המסמכת שהוגרה היה ב"מ המסר.

אישור זה כפוף לחוקים הבאים:

- על המוסר להודיע לי ולקבל המסמכי על כל שינוי שיתל במסמכיו או במסמכיו.
- על המוסר להמסר לי מדי שנה בשנה דריש כפוי רבולל באין התשכון הנוגדת והנוגדת מבוקרים ומאשרים
 ע"י דואר תשכון ורישמה שנהית על כל נזירות מסך הנוגשים בש"מ ו"מ המנויים במוקדס והכוללת
 את סוגי הנייר, מספרו הפיזיקלי, שינוי הריבית או"מ המייבטור.
- אישור זה תיש כחוקי החל טיום 15.7.86 ועד יום 31.12.89
- נציג עם הכנסת שומר לעכסו את הוסת לכלל אישור זה בכל עת.

מספר 26
 יצק גורמיון
 כהן מן מדינת ישראל

הוצאה לאור הפעת ספרי אר"ץ

גיליונות של הביטאון "דרכי אר"ץ"

אוסף ספרות/אומנותי של פסיפס ממורשת יהדות אר"ץ-חלב, בהשתתפות סופרים, חוקרים, אומנים וחברי המרכז. בעריכת יו"ר המרכז, משה כהן.

"הגדת חלב"

הגדה לפסח בנוסח ארם-צובא, המשחזרת הגדה עתיקה מחלב בתוספת איוורים ועיטורים של הצייר אברהם שמי-שהם, ועם תרגום בערבית-יהודית. ההגדה זכתה בפרס ארד בתחרות הספר הישראלי הנאה ביריד הספרים הבינלאומי בירושלים ב-1993. עד כה הודפסה ההגדה בשתי מהדורות. מהדורה שלישית בהכנה.

"מאוצרות ארם-צובא"
"ALEPPO TREASURES"

אלבום תערוכה שהתקיימה במוזיאון ישראל בירושלים אודות אוצרות קהילת ארם-צובא, מהעתיקות שבקהילות ישראל. מהדורה מיוחדת עבור מרכז מורשת יהדות אר"ץ.

"יהדות חלב בראי הדורות" -
אברהם כהן טאוויל

ספר הכולל סקירה היסטורית תרבותית על יהדות חלב, פרי חיבורו של אברהם כהן-טאוויל ז"ל, סגן מנהל מחוז הצפון במשרד החינוך, ובעריכת יו"ר המרכז, משה כהן.

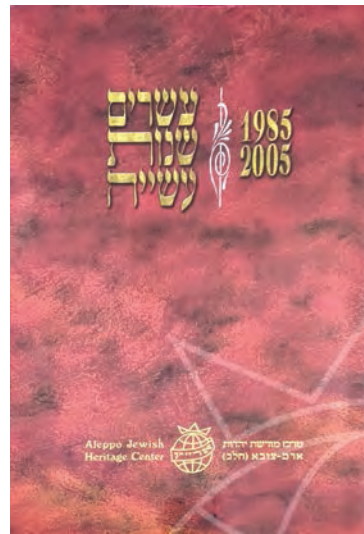
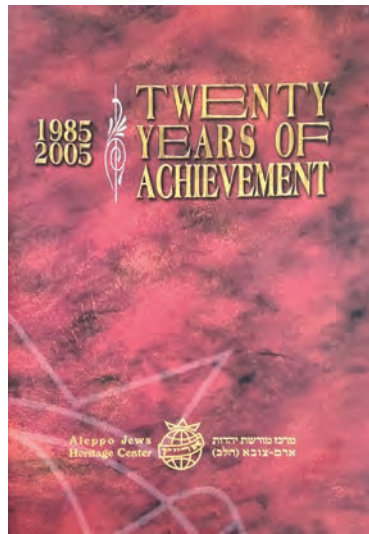
"אדמון כהן - הרצאות על התורה"

הדפסה מחדש של הספר האחרון שיצא לאור בחלב, במחלת, בערבית-יהודית, ע"י חכם אדמון כהן זצ"ל, ממנהיגי הקהילה החשובים. הספר יצא לאור בעזרת הסוכנות היהודית וכפעולת סיוע לקליטת עולים חדשים בארץ. הופץ גם בחו"ל ליהודי חלב שיצאו בהגירה המרוכזת האחרונה מסוריה בשנות השמונים.

"ספרי אר"ץ" - הספרות התורנית של חכמי
ארם-צובא, ד"ר ירון הראל

הספר הוא ביבליוגרפיה עם פרשנות והערות, של כארבע מאות ספרים שחיברו חכמי ארם-צובא, הכוללים קורות חיים של המחברים, תצלומי שערי הספרים, פרוט תכני הספרים ומפתחות. הספר הנו פרי פעילותה של ועדת המחקר של מרכז מורשת יהדות אר"ץ בראשות פרופסור יעקב שויקה ז"ל, ויצא לאור בשיתוף מכון בן-צבי לחקר קהילות ישראל במזרח. הספר זכה בפרס "עמינוח", בשנת 2000.

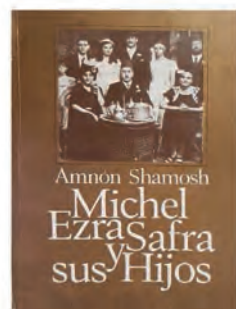
הפצת ספרי אמנון שמוש להנחלת המורשת

אמנון שמש - "סיפורים מוקדמים" ו-"סיפורים מאוחרים"

שני ספרים, הכוללים שמונים סיפורים אותם פרסם הסופר אמנון שמוש בהשראת מורשתה ותרבותה של יהדות ארם-צובא.

ועוד ספרים מגוונים, פרי יצירתו של אמנון שמוש, ברוח מורשת יהדות חלב.

“פורים תשמ”ח
 פורים כמנהג יהדות אר”ץ.
 ספרון הכולל את מגילת אסתר
 על ברכותיה, מנהגי אר”ץ
 ופיוטים ופזמונים לפורים. יצא
 לאור לרגל פורים שנת תשמ”ח.
 יצירה של ניסים לוי וליווי של
 הרב יצחק זעפרני שליט”א

יונה כהן - “אל המיליון הנשכח”
 ספר אודות שליחותו של העיתונאי יונה כהן
 ליהדות אר”ץ בתקופת מלחמת העולם
 השנייה. הופץ על ידנו.

“שערי רצון”

קובץ תפילות ופיוטים לראש השנה, ליום
 הכיפורים ולמים הנוראים כפי מנהג
 יהודי ארם-צובא (חלב). שתי מהדורות.

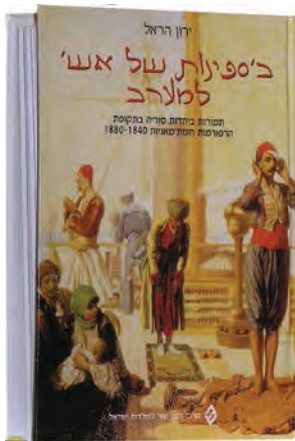
צבי זוהר - “דרמה חברתית - תרבותית בחלב המנדטורית”

מחקרו של פרופסור צבי זוהר אודות
 חדירת רשת האליאנס ותרבות
 המערב בקרב יהודי חלב.
 הספר יצא לאור בשיתוף
 האוניברסיטה העברית בירושלים
 ומכון בן-צבי לחקר קהילות ישראל
 במזרח.

“בספינות של אש למערב” - ד”ר ירון הראל

סקירת התמורות ביהדות
 סוריה בתקופת הרפורמות
 העותומניות 1880-1840
 בהוצאת מרכז זלמן שז”ר
 ובסיוע המרכז למורשת יהדות
 אר”ץ.

“דיד נפש” - סיפורו של מנחם ידיד

ספר אוטוביוגרפי הסוקר את מפעל חייו
 של נשיא המרכז למורשת יהדות אר”ץ,
 מנחם ידיד ז”ל.

סדרת עלוני “חכמי אר”ץ”

עלונים המוקדשים לחכמי אר”ץ. כל עלון מתאר מתורתו, קורותיו ונפלאותיו של חכם מחכמי אר”ץ. עריכה ראשית: משה כהן.

סדרת המגילות

סדרת מגילות התנ"ך, בצירוף "השרח" היהודי-חלבי ובשילוב ציורים של הציירים יצחק תורג'מן ואברהם שמי-שהם. במגילות צילומי כתבי יד של "שרח המגילות" בכתב ידו של רבי יצחק הלוי זצ"ל משנת תרי"ט. עד כה יצאו לאור בסדרה זו המגילות: רות, אסתר, קהלת, איכה, שיר השירים, משלי ואיוב.

ספרון "חגיגות המאה לבית הכנסת 'עדס' בירושלים"

פיזטים, היסטוריה וצילומים מבית הכנסת "עדס" הפועל כיום בתהליך חכירה מטעם המרכז למורשת יהדות אר"ץ.

"ויזרע יצחק"

ספר אודות תולדותיו, מוסריו והליכותיו של הגאון רבי יצחק שחיבר זצ"ל, רבה הראשי של ארגנטינה. תורגם מספרדית לעברית ע"י ד"ר יצחק אסקוף.

"אנשי הסוד והסתר" - רפי סיטון ויצחק שושן

סיפורי ריגול וגבורה של המחברים למען העם היהודי ומדינת ישראל - הוצאת ידיעות אחרונות ובהשתתפות המרכז למורשת יהדות אר"ץ.

הספר "עשרת הדיברות - אבתיאדא כלאמנא"

עשרת הדיברות כפי מנהג קריאתם בארם-צובא, בערבית-יהודית ובתוספת תרגום עברי ופרשנות מאת עו"ד אברהם הללי ואיורים של האמנית סימה לוביץ (לבית לוי-אורפלי). הספר יצא לאור באדיבות משפחת מזור מחיפה, בשתי מהדורות. מהדורה שלישית בתכנון.

השרח החלבי לתורה

מפעל ענק במהדורה אלבומית של תרגום התורה לערבית-יהודית שבפי יהודי ארם-צובא(חלב) עם התורה בנוסח כתר ארם צובא. יצא לאור על ידי המרכז על פי כתב יד אבישור, עם הערות השוואה לכתבי יד נוספים, מבוא ונספחים. יצירה של פרופסור יצחק אבישור ובליווי מדעי של פרופסור יעקב שויקה ז"ל, יו"ר וועדת המחקר במרכז וחברי הוועדה פרופסור משה אורפלי, פרופסור שאול רגב, ד"ר ירון הראל ועזרא שעיו.

סדרת 'חגי ישראל באר"ץ'
 הסברים, תיאורים, מנהגים, מאכלים ופזמונים של
 יהודי אר"ץ בחגי ישראל. יצאו לאור, עד כה, שלושה
 ספרונים: חגי תשרי, חנוכה ופורים.

סיפורי הנבואות והגבורות: חנה, זכריה וירמיה

שלושה סיפורים ממורשת ארם צובא, בנוסח המקורי שלהם, מתוך כתבי יד עתיקים מחלב של הרב חיים ב"ר יצחק הלוי, בליווי צילומי כתבי היד, ציורים של יצחק תורג'מן, תרגום לעברית מודרנית ולאנגלית של שפת הסיפורים שנכתבו ונקראו בערבית-יהודית של חלב.

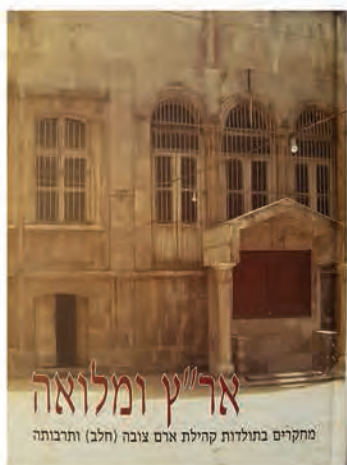
"עיר של חכמים וסוחרים"

מחקרה של פרופסור לאה בורנשטיין-מקובצקי.
 הוצאה: אוניברסיטת אריאל בסיוע מלגת מחקר מהמרכז.

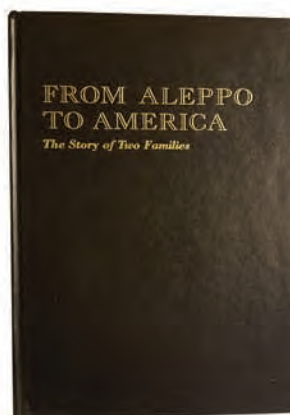
'אר"ץ ומלואה'

חמש עשרה תקצירי מחקרים בעריכת ד"ר ירון הראל, פרופסור יום טוב עסיס וד"ר מרים פרנקל, בהוצאת מכון בן-צבי, המרכז לחקר יהדות ארם צובה וסביבתה באוניברסיטה העברית והמרכז למורשת אר"ץ.

"FROM ALEPPO TO AMERICA"
ROBERT CHIRA

רוברט סוקר בספר זה סיפור של שתי משפחות חלביות, משלב היציאה מחלב ועד להתבססות בארצות הברית. מופץ על ידנו.

”כפורחת עלתה ניצה”

קורותיה של משפחת ענתבי בספרו של ד”ר אליעזר חפר-ענתבי בהוצאת המרכז ובשיתוף המכללה האקדמית עמק יזרעאל והעמותה למורשת טרומפלדור.

קורות העץ-בין ארם צובא לצפת

תולדותיה של משפחת צפדייה לדורותיה מתחילת המאה ה-19 ועד ימינו, פרי מחקרו של אברהם צפדייה. מופץ על ידנו.

”תלוי במזל”

סיפורים מהווי חלב מיצירתה של שרה צויבל ובסגנון המותאם לקהל חרדי.

”סיפורים מחלב”

סיפורים מזכרונותיו של אברהם שמי-שהם בצעירותו בשכונת היהודים "בחסינה" בחלב. יצא לאור על ידי המרכז בשתי מהדורות.

האלבום (בהכנה)

סדרת איורים בנושא חתר ארם צובא וקטלוג אוסף ציורים מתוך התערוכה "זכרונות ארם צובא". יצירתו של האומן אברהם שמי-שהם ובהוצאת המרכז.

יהדות חלב בעיתונות (בהכנה)

קטלוג מאמרים ודיווחים מהעיתונות הישראלית הכתובה אודות יהדות חלב, מאוסף המרכז והי"ר, מיועד לשימוש חברים, סטדנטים וחוקרים.

כתבי יד מארם צובה - ד"ר מיכאל ריגלר

סקירה אקדמית על 411 כתבי יד של יהדות ארם צובה, תיאור תכניהם ומיקומם ברחבי העולם. הסקירה הזו הינה כלי עזר לחוקרים שירצו להתעמק בתרבותה של יהדות ארם צובה. (בהכנה)

"מה מברכים על מאכלי ארם צובא" בערבית-יהודית

הוצאה לאור מחדש של פוסטר הברכות על מאכלי חלב, כפי שהוכן בזמנו, בערבית יהודית, ע"י חכם אדמון כהן זצ"ל והופץ לקהילה בחלב. הופץ בארץ ובחו"ל על ידי המרכז כחלק מהסיוע בקליטה הרוחנית של יהודי חלב בישראל ובעולם.

תעודות מספר הבריתות של יהודי חלב.

הגדת ארם צובא
Aleppo Haggadah
Hagada de Alepo

הוצאה לאור, במהדורה אומנותית מוגבלת, עבור בנק הפועלים שבחר בה כשי ללקוחות ה- Private Banking. ההגדה יצאה לאור ע"י מתן אומנויות בשתי מהדורות: אנגלית וספרדית וחולקה כשי ללקוחות הבינלאומיים של הבנק.

הנרות הללו קודש הם

עלון מפואר ובו ברכות החנוכה והסבר על מנהג של חלק מיהודי חלב בהדלקת נר נוסף בחנוכה. העלון הופץ בטורניר החנוכה לזכרו של דודי הללי ז"ל.

אדמונד ספרא
חמש שנים לפטירתו

אירועים להנחלת מורשת יהדות אר"ץ

ההכרזה על הקמת מרכז מורשת יהדות ארם-צובא- 1985

ההכרזה החגיגית במלון גרנד ביץ' בתל אביב, ב- 25 באוגוסט 1985, בהשתתפות נשיא המרכז דאז, עו"ד שלמה תוסייה-כהן ז"ל, ז'ק נאצר ז"ל, משה רופא ז"ל, הרב אליהו שרים ז"ל, מנחם ידיד ז"ל, פרופסור יעקב שויקה ז"ל, עו"ד אברהם הללי, רו"ח אלפרד אלפיה ז"ל ומשה כהן.

ערב נשיאות עולמית של המרכז למורשת אר"ץ - 1987

ערב חגיגי במלון הילטון ת"א, בו נידונו והותוו קווי הפעילות של המרכז.

בין המשתתפים: אלברטו נאצר (ריו דה-ז'נירו, ברזיל), ג'ו סייט (מכסיקו), אלברטו עבאדי ז"ל (בואנוס-איירס), ז'ק נאצר ז"ל (ניו-יורק), תופיק חנונו (פנמה), הרב אברהם הכט (ניו-יורק), וויאן דו-פיצ'וטו, ז'ק כפיף (סאן-פאולו, ברזיל), וחברי ההנהלה בארץ.

מימין לשמאל: דוד גינדי, משה כהן, מנחם ידיד ז"ל, ג'ו סייט ממכסיקו-סיטי (בידו ציור מהווי מורשת אר"ץ), אליהו לוי ופרופסור יעקב שויקה ז"ל.

מימין לשמאל: מנחם ידיד ז"ל - יו"ר מרכז מורשת אר"ץ, הרב אברהם הכט מניו-יורק והרב אליהו שרים.

מימין לשמאל: פרופסור יעקב שויקה ז"ל, אלברטו עבאדי ז"ל מבואנוס-איירס והסופר אמנון שמוש.

ז'ק כפיף, סאן-פאולו, ברזיל.

מימין לשמאל יושבים: גברת אליסיה נאצר מריו דה-ז'נירו, פרופסור שלמה לניאדו ורעייתו. עומדים: ג'ו סייט ומנחם ידיד ז"ל.

אלברטו נאצר מריו דה-ז'נירו ברזיל עם משה כהן.

וויאן דו-פיצ'וטו מברזיל.

שבת של "בקשות" בבית הכנסת של

יוצאי אר"ץ בחיפה - 1988

שבת של "בקשות" עם הפייטנים דוד שירו ושלמה שמר שכללה סעודה שלישית ממטעמי אר"ץ.

מפגש נשיאות עולמית - 1989

במלון רמדה רנסנס בירושלים בהשתתפות דוד כהן וסטיבן שלום (ניו-יורק), סלומון רזי (מיאמי), טאופילו חנונו (פנמה), ז'ק נאצר ז"ל ואחרים.

פסח ביהדות אר"ץ - 1993

פאנל רב-משתתפים בו נדונו מנהגי פסח באר"ץ: מאכלים, מסורות, תפילות ומנהגים.

קבלת פנים לרחל וז'ק גינדי ז"ל

מלוס-אנג'לס - 1992

באירוע הוענקה להם מהדורה מפוארת וממוספרת של "כתר ארם-צובא", כאות הוקרה על תרומתם רבת-השנים למרכז מורשת יהדות אר"ץ.

מימין לשמאל: עליזה קצין, משה כהן, ד"ר חיים דאיה וד"ר יצחק אסקוף.

באנוס-איירס ארגנטינה 1986.

משמאל לימין: אליאס סאלם, ד"ר ראובן ברכה, משה כהן, אלברטו עבדי ז"ל וקונסול ישראל מנשה בר-אור.

חיים עסיס ז"ל

ערב הווי במלון המלכים

בירושלים - 1998

מפעילות סניף המרכז בירושלים.

ערב הוקרה לאדל ואדי ידיד ז"ל

מניו-יורק - 1995

הוקרה על פעילותם רבת-השנים לקידום מטרות מרכז מורשת יהדות אר"ץ ויעדיו.

"בר-מצוה" למרכז מורשת יהדות אר"ץ

בית הנשיא בירושלים - 1997

ערב חגיגי שהוקדש ליהדות סוריה, במעמד נשיא המדינה מר עזר ויצמן ז"ל ורעייתו, בבית הנשיא בירושלים - נר שמיני של חנוכה, 1997.

הערב כלל נאומים, שירה, פיוט ומטעמים ממורשת יהדות אר"ץ ושודר בשידור חי בטלוויזיה הממלכתית של ישראל.

קבלת פנים במעמד נשיא מדינת ישראל - מר עזר ויצמן ז"ל בבית הנשיא בירושלים.

מקהלת בית הכנסת 'עדס' לקהילת ארם-צובא בירושלים במשכן נשיא המדינה.

משמאל לימין: מר עזר ויצמן ז"ל - נשיא המדינה, משה כהן - יו"ר מרכז מורשת אר"ץ ופרופסור יעקב שוויקה ז"ל - חבר הנהלת המרכז ויו"ר ועדת המחקר שלה.

מימין לשמאל: מר עזר ויצמן ז"ל - נשיא המדינה, מנחם ידיד ז"ל - נשיא מרכז מורשת אר"ץ ופרופסור משה אורפלי - חבר הנהלת המרכז ומנחה הערב.

ערב הוקרה לראש העיר חולון מוטי ששון - 1999

הוקרה למוטי ששון על מאמציו לקליטת עליית יהודי סוריה בעירו חולון.

האומנים דליה אסולין, אברהם שמי-שהם ומאירה אוהד ליד חלק מציוריהם בתערוכה שהוצגה בערב ההוקרה.

הענקת עותק כתור ארם-צובא לראש העיר חולון מוטי ששון (משמאל), לידו מנחם ידיד ז"ל ואדמונד שאשו.

זמרת האופרה יונית שקד-גולן, מחוג הסטודנטים של מרכז מורשת אר"ץ ומבוגריו, בקטעי שירה.

100 שנים לבית הכנסת "עדס" בירושלים לעדת אר"ץ - 2000
 במעמד הרב הראשי לישראל - הרב אליהו בקשי-דורון שליט"א, נשיא המדינה דאז משה קצב וראש העיר ירושלים דאז אהוד אולמרט.

משמאל לימין: יושב ראש המרכז-משה כהן ומר עזרא מרקוס מז'נבה, נציג בכיר של קרן אדמונד ספרא המסייעת רבות במלגות לסטודנטים במרכז.

ערב תרבות מורשת יהדות אר"ץ, מלון רנסנס תל-אביב - 2000

מפגש סופרים, תרבות ואקדמיה שהוקדש לסופר אמנון שמוש ולכתבתו אודות יהדות חלב. הערב כלל הרצאות בנושאי היצירה הספרותית של שמוש, פיוטים מזמרת אר"ץ, תערוכת ציורים והרצאה מאת הדוקטורנטית היפנית קומיקו יאיאמה. הרצאתה שלווה בגנינתה בעוד, עסקה במוסיקולוגיה של יהדות חלב, תחום מחקרה האקדמי באוניברסיטה העברית בירושלים, בסיוע מלגת מחקר ממרכז מורשת אר"ץ.

הדוקטורנטית קומיקו יאיאמה מנעימה מזמרת אר"ץ בליווי ניגון בעוד, לידיה פרופ' יעקב שויקה - יו"ר הועדה האקדמית של מרכז מורשת אר"ץ. קומיקו נמנית על מקבלי מלגות המחקר מטעם המרכז.

פרופ' נחמיה לב-ציון, יו"ר המועצה להשכלה גבוהה

הסופר אלי עמיר

כנסים לזכרו של עו"ד שלמה תוסייה-כהן ז"ל, הנשיא הראשון של המרכז למורשת יהדות אר"ץ, במלאת שנה ועשר שנים לפטירתו

בכנס הראשון הכריזה הנהלת המרכז על הקמת "קרן תוסייה-כהן למחקר", קרן מחקר אקדמית לחוקרים בכירים ודוקטורנטים במרכז למורשת אר"ץ. מקרן זו נהנו מספר חוקרים שערכו עבודות מחקר מקיפות בנושא יהדות אר"ץ.

הכנס השני שהתקיים בשנת 2004, כלל חנוכת אולמות בית הדין המשמעתי של "לשכת עורכי הדין בישראל" על שם עו"ד שלמה תוסייה-כהן ז"ל, יום עיון על יהדות ארם-צובא וטקס חלוקת מלגות מחקר.

מימין לשמאל: משה כהן, שר המשפטים משה ניסים, ומנחם ידיד ז"ל

משפחת תוסייה הכהן עומדת דום לזכר שלמה ז"ל

אזכרות לאדמונד ספרא ז"ל במלאת שנה וחמש שנים לפטירתו - 2005 ו 2000

האזכרה במלאת חמש שנים לפטירתו נערכה ביוזמת ובארגון המרכז למורשת יהדות אר"ץ. במעמד זה נשאו דברים לזכרו: הראשון לציון - רבי עובדיה יוסף זצ"ל, ראש העיר ירושלים אורי לופליאנסקי, נשיא האוניברסיטה העברית בירושלים - פרופ' מנחם מגידור והרב יצחק זעפראני שליט"א.

אזכרה לאדמונד ספרא ז"ל במלאת חמש שנים לפטירתו, בית הכנסת "עדס", ירושלים, דצמבר 2005. משמאל לימין: מנחם ידיד, הראשון לציון - הרב עובדיה יוסף זצ"ל, ראש העיר ירושלים - אורי לופליאנסקי ונשיא האוניברסיטה העברית - פרופ' מנחם מגידור.

טקס האזכרה לאדמונד ספרא ז"ל מטעם איס"ף במלאת שנה לפטירתו, משמאל לימין: פרופסור מנחם מגידור - נשיא האוניברסיטה העברית, נינה וינר - נשיאת קרן איס"ף, ח"כ רוני מילוא, הרב הראשי לישראל - הרב אליהו בקשי דורון שליט"א, סמי שמעון, מנחם ידיד ז"ל - נשיא מרכז מורשת אר"ץ ומשה כהן - יו"ר מרכז מורשת אר"ץ.

משמאל לימין: מנחם ידיד ז"ל, פרופ' מנחם מגידור, הרב יצחק זעפראני ומשה כהן.

הרב עובדיה יוסף זצ"ל

קבלת ברכתו של הראשון לציון

רבי עובדיה יוסף זצ"ל

"לאחר העיון בחוברות אשר הוצאתם להפצת מנהגי ארם-צובא, הנני לברך על יזמה חשובה זו... יהדות ארם-צובא ראויה לציון מיוחד על מעשיה ופעולותיה... והנני לברך אתכם ואת הנלווים אליכם שתזכו לראות ברכה בעמלכם ובטוחני שבני עדת החלבים יטו שכם לסייע בפעולותיכם המבורכות, שזכות אבותיכם מסייעת להגדיל תורה ולהאדירה". (קטע ממכתב הרב עובדיה יוסף זצ"ל להנהלת המרכז).

ערב הוקרה לוועדת כתר

ארם-צובה מלון רנסנס ירושלים

בערב זה הוענקו עותקי פקסימיליה של כתר ארם-צובא, מיוחדים וממוספרים, לרבנים, לאישי ציבור ולחוקרים באקדמיה שפעלו ופועלים להצלת ושימור כתר ארם-צובא.

עותק פקסימיליה של כתר ארם-צובא

הענקת עותק פקסימיליה של כתר ארם-צובא לפרופסור אברהם גרוסמן - ראש מכון בן-צבי. מעניקים: הראשון לציון הרב אליהו בקשי דורון ומנחם ידיד ז"ל.

משמאל לימין: הרב הראשי לישראל הראש"ל הרב אליהו בקשי דורון שליט"א, משה כהן, פרופסור יעקב שויקה ומנחם ידיד ז"ל.

סמינריונים וסופי-שבוע

פריסה ארצית ולאורך השנים, של סמינרים ושבתות, בהם השתתפו מאות, שחזרו והתענגו על מורשת יהדות ארץ בתפילה, בפיזטים, בהרצאות על המורשת, בחגיגות זמר ובידור ובהרצאות אקדמיות.

פרופסור יצחק אבישור מרצה בסמינריון מרכז מורשת ארץ בטבריה, מרץ 1998.

אדמונד שאשו ובתו הדר, בפיזטים מזמרת ארץ.

הפייטנים (מימין לשמאל) דוד שירן, שאול שמי ויהודה נפתלי בעת הופעתם.

במרכז: הזמר משה אליהו ז"ל

הרב יצחק טוויל מברך

מקהלת "מגן-דוד" בהנהלת נסים בטיש.

נשפי פורים וחנוכה

ערבים חגיגיים לקריאת מגילת אסתר בפורים וטקסי הדלקת נרות בחנוכה - בשילוב פנינים ממיטב הזמרה והפייטנות של יהדות אר"ץ וסקירה על מנהגיה לחגים אלה.

יוסף קיסר מדליק נר בליווי אדמונד שאשו

טקס הדלקת נרות חנוכה. הרב ישראל יפת מברך ולידו מדליקי הנרות, משמאל לימין: פרופסור יעקב שויקה, יחזקאל נוואמה, עו"ד אברהם הללי, פרופסור משה אורפלי, הסופר הרב חיים סבתו ועליזה קצין.

לאון תמון ומשה כהן.

"סליחות" בנוסח אר"ץ

סליחות בנוסח אר"ץ ברוב עם ובהשתתפות רבנים, מכובדים, אישי ציבור ומקהלת חזנים בבית הכנסת אוהל ישראל בתל אביב.

שבתות וערבי קריאת עשרת הדיברות-אבתידא כלאמנא

עליזה חיים קוראת דיבר אחד מעשרת הדיברות.
עומד: אדמונד דואק, יו"ר וועדת הביקורת של המרכז

עו"ד אברהם הללי

ד"ר אברהם מזור

דור ההמשך מצטרף לחגיגת הזמר החלבי. הילד אוהד מזור בקרב בני משפחתו

במלון דן ירושלים

אירועי גיבוש ברחבי הארץ

מוזאון ישראל בירושלים

זכרון יעקב

צפת

הגן הלאומי בית שערים

ערב לרגל הוצאת הספר "יהדות חלב בראי הדורות" מאת אברהם כהן-טאויל

הערב התקיים במעמד הנשיא החמישי של מדינת ישראל, מר יצחק נבון ז"ל.

"יש לי דרך ארץ ליהדות החלבית... קהילת חלב התברכה ביכולתה לקבל בתוכה את מגורשי ספרד ואת הפרנקוס... בכך נוצרה קהילה שיש בה שלושה מאפיינים עיקריים: שילוב של מדע ואמונה - כי ככול שאתה

מכיר ולומד את העולם, אתה הופך להיות מאמין, שילוב - לא ניגוד.

מאפיין שני: נקיטת דרך הביניים - לא הקיצונית.

והמאפיין השלישי הוא: כיבוד המורשת - התנ"ך, הדת, הלשון העברית והמסורת."

מדברי מר יצחק נבון ז"ל - נשיא מדינת ישראל החמישי, בערב מטעם המרכז למורשת יהדות אר"ץ - 1993

מצדיעים לרמטב"ל צה"ל

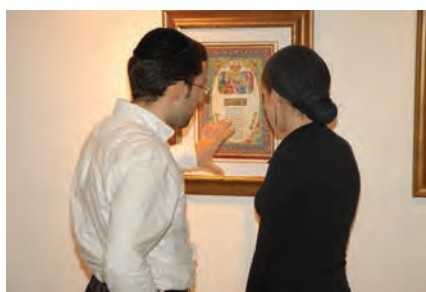
הנהלת המרכז בירכה את הרמטב"ל, גבי אשכנזי, לרגל היבחרו לתפקיד הרם כרמטב"ל צה"ל. נשיא המרכז, מנחם ידיד ז"ל, ויו"ר המרכז, משה כהן העבירו את הברכה ואת האיחולים להצלחת מר אשכנזי בתפקידו. משפחת הרמטב"ל, מצד אמה-משפחת ג'מאל, עלתה לארץ בבריחה מחלב. אמו של הרמטב"ל השתתפה באירועים רבים של המרכז (ראה תמונה).

כתר ארם צובה בתיאטרון חולון

תערוכת ציורי היודאיקה, "כתר ארם צובה", של הצייר אברהם שמי-שהם, הוצגה למשך כחודש בתיאטרון חולון בחסות עיריית חולון והמרכז למורשת אר"ץ.

מימין לשמאל: האמן אבי שמי שהם, מוטי ששון ראש העיר חולון ומשה כהן

מסיבת חנוכה בבית בסרביה בתל אביב

הדלקת נרות חנוכה באולמי ארגמן בחולון.

מימין לשמאל: אברהם הללי, רמי שרים, החזן שאול שמי ודוד גינדי ז"ל.

מימין לשמאל: שאול לוי, יוסף זריף ז"ל, אדמונד שאש, ד"ר אברהם מזור ועזרא צפדיה.

קונגרס עולמי למורשת יהודי סוריה במקסיקו-סיטי

קונגרס בינלאומי למורשת יהדות סוריה ביבשת אמריקה נערך במקסיקו-סיטי, ביוזמת ובארגון ד"ר ליז חמווי-חלב, מרקוס מתא-כהן ורנה דיין-ממנהיגי יהדות סוריה במקסיקו ובחסות בנק ספדייה.

מימין לשמאל- משה כהן, אלי לוי, סרינה רופא מניו-יורק וד"ר ליז חמווי חלבי ממקסיקו.

משה כהן במרכז מגן דוד ליוצאי חלב במקסיקו סיטי

מימין לשמאל: אליהו סאלם, אלי לוי, משה כהן ומשה שמר

הוקרה מיוחדת למיגל עבאדי מלונדון

ג'ודי פלד-קר ממנהיגי יהדות קנדה מבקרת במרכז

מימין לשמאל- מיגל עבאדי, אברהם הללי, משה כהן, ואדמונד דואק.

מימין לשמאל- דונלד קר, משה כהן, ג'ודי פלד-קר ומשה שמר במשרדי המרכז

תערוכת 12 ציורי יודאיקה בנושא כתר ארם צובא בבית התנ"ך בת"א

בטקס מרשים ורב משתתפים שאורגן ע"י המרכז למורשת אר"ץ ומוזיאון בית התנ"ך בתל-אביב, הוסר הלוט מעל תצוגת קבע של "חלונות כתר" הכוללת שתיים עשרה ציורי יודאיקה בנושא "כתר ארם צובא".

מנחם ידיד גוזר את הסרט בפתיחת התערוכה.

ערב מורשת יהדות ארם צובא אשר התקיים ב"היכל העצמאות" באולם בו הוכרזה עצמאותה של מדינת ישראל על ידי דוד בן גוריון.

משה כהן באולם בו הוכרזה העצמאות של מדינת ישראל

יעל נויברט דני אופיר ד"ר סוניה צ'סניו שאול שמי
מנהל בית התנ"ך מנהלת היכל העצמאות

הוקרה מיוחדת לשלמה ספדייה על התנדבותו ביצירת ותחזוקת אתר האינטרנט של המרכז

מימין לשמאל- אדמונד דואק, משה כהן, שלמה ספדייה ואברהם הללי.

ד"ר יצחק אסקוף מרצה אודות מנהג קריאת עשרת הדברות באירוע של המרכז במלון גני הכרמל בזכרון יעקב

ערב הוקרה לחזן-פייטן דוד שירו.
מלון שרתון-תל אביב

מימין לשמאל: אלפרד אלפייה ז"ל, מנחם
ידיד ז"ל, דוד שירו, משה כהן והגב' שירו

ערב חנוכה

מימין לשמאל: משה כהן, יצחק סעד, שאול
לוי ורעיתו וח"כ לובה אליאב

ערב ט"ו בשבט בבית הכנסת
מגן דוד ליוצאי אר"ץ בחולון

חגיגת 20 שנה למרכז מורשת יהדות ארם-צובא בניו-יורק-2005

אירוע חגיגי בניו-יורק לציון 20 שנה לייסוד המרכז, לתמיכה במפעליו ולהכרזה על נשיאות עולמית. האירוע נערך בביתו של מר ז'ק אביטל בברוקלין, בהשתתפות סטנלי שירה, ג'ו קאירה - נשיא המרכז בניו-יורק, משה סבא - נשיא המרכז במקסיקו, מרטי מרקוביץ - ראש העיר ברוקלין, חברי קונגרס, ראשי ונכבדי הקהילה החלבית בניו-יורק ומשלחת של הנהלת המרכז בישראל.

האירוע התקיים בברכת נשיא מדינת ישראל - מר משה קצב, ראש ממשלת ישראל - מר אריאל שרון ז"ל, הרבנים הראשיים לישראל - הרה"ג עובדיה יוסף זצ"ל, הרה"ג מרדכי אליהו זצ"ל והרבנים הרה"ג שאול קצין זצ"ל, הרב שמעון אלוף שליט"א והרב אליהו עבאדי שליט"א וראשי הקהילות בניו-יורק.

במעמד זה הכריז ראש העיר ברוקלין - מרטי מרקוביץ, על החלטת מועצת העיר להכריז על ה-9 באפריל 2005 כיום מורשת יהדות ארם-צובא (חלב) בברוקלין.

מקהלת ילדים בניצוחו של החזן מנחם מוסטקי מנעימה בשירי בקשות ופייטנות ממורשת יהדות ארם-צובא.

משמאל לימין: הרב דוד טולדנו-רב קהילת "מגן דוד" בבורלי הילס לוס-אנג'לס, משה סבא ז"ל נשיא המרכז למורשת אר"ץ במקסיקו, והרב אלי מנצור מניו-יורק.

בין המשתתפים (משמאל לימין): ג'ו קאירה-נשיא מרכז מורשת יהדות אר"ץ בניו-יורק, דוד גינדק, אלברט אייל, סם דומב. יושב: הרב אהרן פרחי-רב בית הכנסת "בית יוסף" בברוקלין ניו-יורק.

מימין לשמאל: ג'ו שחיבר ומשה כהן.

ז'ק קצין-מראשי הקהילה בניו-יורק וסם דומב - ממנהיגי יהדות ארה"ב.

ראש העיר ברוקלין-מרטי מרקוביץ, מציג את תעודת הכרזת יום כינוס נשיאות מורשת אר"ץ כיום מורשת יהדות ארם-צובא בברוקלין לידו משמאל: הרב אברהם הכט, ומימין: מנחם ידיד ז"ל - נשיא מרכז מורשת אר"ץ, אליאס לוי ומשה כהן.

"כתר ארם-צובא", במהדורת פקסימיליה ממוספרת ומהודרת, מוענק מהנהלת המרכז לז'ק אביטל, כאות הוקרה על פועלו. הציור "אשת חייל" הוענק לאשתו שרי אביטל.

הרב ד"ר אליהו עבאדי שליט"א, רב בת הכנסת ספרא במנהטן

חבר הקונגרס האמריקאי, אנטוני וינר מברך בכנס.

שגריר ישראל דורי גולד

ג'ו קאירה, נשיא המרכז למורשת יהדות ארם-צובא בניו-יורק.

החזן והפייטן דוד שירו מנעים מפיט אר"ץ.

הרב אלי מנצור, רב בית הכנסת "אחיעזר", מנחה הערב והרה"ג שאול קצין זצ"ל, הרב הראשי ליהדות ספרד בארה"ב.

פעילות אקדמית עם אוניברסיטאות ומוסדות מחקר

ערב עיון באוניברסיטת בר-אילן לרגל ההוצאה לאור של הספר "ספרי אר"ץ"

ערב העיון התמקד בספרו של ד"ר ירון הראל ובמחקר שקדם לו. הערב כלל קטעי שירה מזמרת יהודי אר"ץ ומטעמים מהמטבח החלבי שהכינה הגב' עליזה קצין.

פרופ' צבי לנגרמן

ד"ר מיכאל ריגלר
בית הספרים הלאומי
האוניברסיטאי.

פרופ' משה אורפלי

פרופ' יעקב שויקה

פרופ' נחם אילן

ד"ר ירון הראל

ד"ר רפאל ינקלביץ
- ראש המחלקה
לתולדות ישראל,
אוניברסיטת
בר-אילן

כנס אקדמי - "חלב - העיר והקהילה"

כנס אקדמי בן יומיים על מגוון נושאים ממורשת יהדות ארם-צובא: תרבותה, ההיסטוריה שלה, חכמיה ואישים בה, אוצרותיה, קבלה, הלכה, מנהגים ועוד. שיתוף של מרכז מורשת אר"ץ, מכון בן-צבי לחקר קהילות ישראל במזרח והמרכז לחקר יהדות ארם-צובא וסביבתה שבאוניברסיטה העברית בירושלים. הכנס התקיים במכון בן-צבי ובבית הכנסת "עדס", בירושלים.

כנס בינלאומי על יהודי סוריה: היסטוריה, זהות ומורשת. מרכז דהאן באוניברסיטת בר אילן

מימין לשמאל: נדיה כהן, אלמנתו של אלי כהן ז"ל, הנשיא יצחק נבון ז"ל וד"ר שמעון אוחיון- מנהל מרכז דהאן.

מימין לשמאל: הסופר רבי חיים סבתו, הסופר אמנון שמוש ומר משה זעפרני-מנהל מורשת המזרח במשרד החינוך והתרבות.

הראשל"צ שלמה משה עמאר שליט"א וד"ר שמעון אוחיון- מנהל מרכז דהאן

מרכז דהאן שאוניברסיטת בר-אילן ארגן כנס בינלאומי על "יהודי סוריה: היסטוריה, זהות ומורשת". הכנס נערך בשיתוף מרכז מורשת יהדות המזרח במשרד החינוך, הסתדרות המורים, ההסתדרות הציונית העולמית, ארגון יוצאי דמשק בישראל והמרכז למורשת אר"ץ.

קורס על מורשת יהדות אר"ץ

באוניברסיטת בר-אילן - ד"ר ירון הראל

הקורס "תולדות קהילת ארם-צובא ואחיותיה" התקיים במשך שש שנים במימון המרכז ואליו נרשמו מדי שנה עשרות סטודנטים.

סמינריון על מורשת יהדות אר"ץ באוניברסיטה העברית בירושלים - פרופ' יום טוב עסיס ז"ל וד"ר מרים פרנקל

סמינריון אודות קהילת חלב בשנת 2004 ביוזמה ובשיתוף של מרכז מורשת אר"ץ והמרכז לחקר יהדות ארם-צובא וסביבתה שבאוניברסיטה העברית בירושלים. בסיום כל שנת לימודים מגישים הסטודנטים עבודות גמר מחקריות בנושאי יהדות אר"ץ.

יום עיון באוניברסיטת תל-אביב

יום עיון שהוקדש למכלול ההיבטים של העיר חלב.

יו"ר מרכז מורשת אר"ץ - משה כהן, בהרצאתו בנושא "יהדות חלב בראי הדורות" בפני משתתפי הסמינריון "ערים באגן הים התיכון" שבאוניברסיטת תל-אביב. לידו פרופסור יקותיאל גרשוני - ראש החוג להיסטוריה של המזרח התיכון ואפריקה.

פרופסור ירון הראל

ערב עיון - "יהדות סוריה בראי ההיסטוריה והספרות" - אוניברסיטת בר-אילן

ערב עיון שהוקדש לספרו המחקרי של ד"ר ירון הראל על יהדות חלב - "ב'ספינות של אש' למערב".

פרופסור שמואל פינר - ראש המחלקה לתולדות ישראל, אוניברסיטת בר-אילן

ד"ר ירון צור - אוניברסיטת תל-אביב

מנחם ידיד ז"ל - נשיא מרכז מורשת אר"ץ

הסופר רבי חיים סבתו

פר' אליעזר טאובר ראש המחלקה להיסטוריה של המזרח התיכון, אוניברסיטת בר-אילן

פרופסור אייל זיסר מרכז דיין אוניברסיטת תל-אביב

צבי יקותיאל מנכ"ל מרכז זלמן שז"ר

משה כהן

"ישן מול חדש", ערב עיון במכון בן-צבי לחקר קהילות ישראל במזרח

ערב עיון שהוקדש לספרו של פרופ' צבי זוהר "דרמה חברתית-תרבותית בחלב המנדטורית", על חקר ה"אליאנס" בחלב. הספר יצא לאור ע"י המרכז לחקר תולדות ישראל ע"ש בן-ציון דינור שבאוניברסיטה העברית בירושלים והמרכז למורשת יהדות אר"ץ.

פרופסור יום טוב עסיס ז"ל

סוזנה רוג'ס, מבאונוס איירס ארגנינה, מציגה את מחקרה שבגינה הוענקה לה מלגה ממרכז מורשת אר"ץ. לידה פרופסור יעקב שויקה ז"ל.

פרופסור צבי זוהר מציג את מחקרו. לידו, בשולחן הנשיאות, משמאל לימין: ד"ר חיים סעדון - אוניברסיטת חיפה והאוניברסיטה הפתוחה ומשה כהן - יו"ר מרכז מורשת אר"ץ.

יפה תוסייה-כהן מנעימה בשירים מהווי חלב.

שאלות למרצים מראובן דאיה

שני כנסים אקדמיים עם מרכז מורשת יהדות בבל - 1998, 2000 הכנסים דנו בקשרים התרבותיים והדתיים בין שתי הקהילות העתיקות.

הכנס האקדמי השני, "בין יהדות ארם-צובא ליהדות ארם נהריים", אוניברסיטת בר-אילן - 2000

מושב הפתיחה של הכנס הראשון - בית מורשת יהדות, בבל באור יהודה, 1998. מימין לשמאל: פרופסור יעקב שויקה ז"ל, מנחם יזיד ז"ל, פרופסור יצחק אבישור ומרדכי בן-פורת.

ערב עיון לצאת ספרה של פרופ' לאה בורנשטיין-מקובצקי "עיר של חכמים וסוחרים: הקהילה היהודית בארם צובא, 1492-1800"

משתתפים: ח"כ ד"ר שמעון אוחיון, פרופ' ישראל נבצאל, מר משה כהן יו"ר מרכז מורשת אר"ץ, פרופ' מינה רוזן, פרופ' ירון הראל, מר דותן ארד, פרופ' דוד קאסוטו והפייטן משה חבושה

משה כהן, פרופ' לאה בורנשטיין-מקובצקי ופרופ' ישראל נבצאל

פרופ' ירון הראל

החזן משה חבושה

יהדות חלב לאורך הדורות

"משה כהן, יושב ראש המרכז, מרצה על יהדות חלב לאורך הדורות. מבט על ההיסטוריה החברתית של יהדות חלב מימי קדם ועד ימינו, בקורס על יהדות חלב, במכון בן צבי בירושלים, 2019.

מחזור ארם צובא

בהוצאה יד הרב ניסים בירושלים. עפ"י העותק שהודפס בונציה בשנת רפ"ז (1527)

חנן בניהו מרצה על מחזור ארם צובא בכנס של המרכז בחיפה

פיוטי מחזור ארם צובא בלחן חדש בספרייה הלאומית.

מלגות לסטודנטים ולתלמידי ישיבות

מלגות למחקר אקדמי לחוקרים בכירים ולדוקטורנטים

מימין לשאל: דוד גינדי ז"ל, חביב קצב, פרופסור יעקוב שוויקה, עו"ד שלמה תוסייה-כהן ז"ל, נינה וינר, נשיאת קרן איס"ף הבינלאומית, מנחם ידיד ז"ל ומשה כהן

מלגות לסטודנטים

הענקת מאות מלגות לסטודנטים הלומדים באוניברסיטאות ובמכללות בישראל, הפרויקט הוזנק בהתחלה, תוך שיתוף פעולה הדוק עם קרן ISEF - הקרן הבינלאומית לחינוך. ומזה מספר שנים הוא מנוהל ומתקצב על ידי המרכז, בעזרתה האדיבה של משפחת ספרא בזינבה ונציגה הבכיר מר עזרא מרקוס. עשרות עבודות בנושאי מורשת אר"ץ הוגשו במסגרת זו.

מלגות לתלמידי ישיבות

הענקת מאות מלגות לתלמידי ישיבות

משמאל לימין: מוייז ספרא ז"ל, ד"ר רחמו נאצר, משה כהן, נינה וינר, מנחם ידיד ז"ל ושלמה ספרא

אומנות ומורשת יהדות אר"ץ

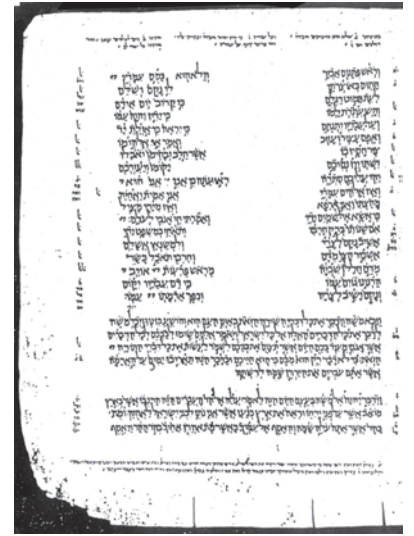

תערוכות

התערוכה "מאוצרות ארם-צובא" - מוזיאון ישראל, ירושלים

תצלומים מבית הכנסת הגדול בחלב

כתר ארם-צובא

טריפטיכון כתר ארם-צובא

יצירת אומנות המורכבת מ- 21 עמודים מ"כתר ארם-צובא" המעוצבים ומצוירים על ידי הצייר אברהם שמי-שהם. מיצג קבע ענק בקיר הספרייה המרכזית בבת-ים. מפעל משותף של עיריית בת-ים והמרכז למורשת אר"ץ.

התערוכה - "יהדות ערב בימינו" - בית התפוצות, תל-אביב

תצלום ספרי תפילה בבית הכנסת הקדמון בחלב. צילם רוברט ליונס-1995. מתוך תערוכה שהתקיימה בבית התפוצות, תל-אביב, מרץ-אוקטובר 1996.

הטריפטיכון של כתר ארם-צובא בספרייה העירונית של בת-ים ביום חנוכתו. מימין לשמאל: יפה ואברהם שמי-שהם, ראש העיר בת-ים - יהושע שגיא, משה כהן ומנחם ידיד - ראשי מרכז מורשת אר"ץ ופיני שומר - מחזיק תיק התרבות בעיריית בת-ים.

**"חלונות הכתר" -
תצוגת קבע במוזיאון בית התנ"ך בתל-אביב**

שנים עשר ציורי יודאיקה על כתר ארם-צובא של הצייר אברהם שמי-שהם. התצוגה נחנכה בטקס מרשים אשר אורגן ע"י המרכז למורשת אר"ץ בערב מורשת יהדות ארם צובא אשר התקיים ב"היכל העצמאות" באולם בו הוכרזה עצמאות מדינת ישראל על ידי דוד בן גוריון ב- 1948.

התערוכה "זיכרונות מארם-צובא, חלב" - בית אסיה תל-אביב - 2005

תערוכת יצירותיו של הצייר אברהם שמי-שהם המשלב ציורי שמן עם אלמנטים מגוונים כתכשיטים, חלקי ריהוט ועוד לכדי יצירות מרהיבות אודות פרקים מחיי היהודים בחלב במאה השנים האחרונות.

פרופסור איל זיסר נושא דברים בפתחת התערוכה

ציורים

סדרת ציורים המשחזרים פרקים מחיי יהדות אר"ץ

סדרת ציורי שמן מקוריים המתארים את חיי היהודים בחלב: טקס הנישואין, הפגנת היהודים לחופש, בית הכנסת הגדול, כתובה, הפטפון ועוד.

חתונה, אברהם שמי-שהם, שמן על בד.

שרה שאשו, שמן על בד, אוקטובר 2000.

"ח'אן אל גומרוק" (חאן המכס) - החאן הגדול ביותר בשוקי חלב. נבנה במאה ה-17. סוחרים צרפתים, אנגלים, הולנדים, אוסטרים ואיטלקים סחרו בו בסחר בינלאומי. הקונסולים שייצגו אותם, ביניהם גם יהודים רבים כמשפחת פיצוטו, חויבו לגור בו.

איורי עשרת הדיברות

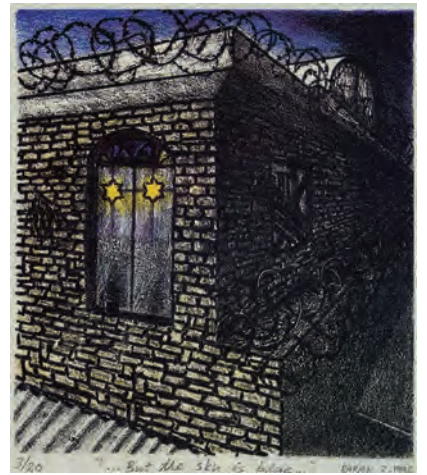
איורים פרי מכחולה של הציירת סימה לוביץ' המעטרים את הספר "אבתידא כלאמנא", שהוצא לאור באדיבות משפחת מזור מחיפה.

"אבל השמים הם כחולים"

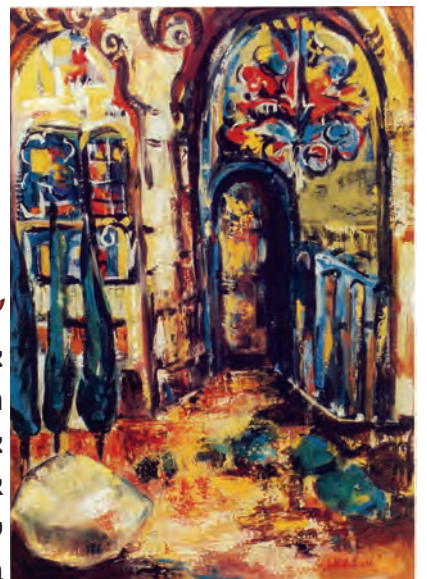
ברק זליג, אומן תושב אוסטרליה, מציג בציורו את שאיפת יהודי סוריה לחרות.

אברהם שמי-שהם, שמן על בד. דיכוי הפגנת היהודים בסוריה במחאה על רצח ז'קי קצב ז"ל.

עמודי כתר ארם-צובא - יצירה של אברהם שמי-שהם

"במשכן התפילה"

ציור, שמן על בד, של הציירת סימה לוביץ'. צויר בהשראת שיר שכתב אביה, בן-ציון לוי (אורפלי) על חדות הזמרה והתפילה בחלב.

מדליות ומטבעות

מדליות רשמיות של מדינת ישראל. הנפקה מיוחדת של מטבעות ומדליות המוקדשות ליהדות ארם-צובא, ע"י החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות בשיתוף מרכז מורשת יהדות אר"ץ.

מדליות כתר ארם-צובא

זהב, כסף וארד

בצידם האחד "וזאת הברכה" מכתר ארם-צובא ובצידם השני בית הכנסת הגדול בחלב.

מדליות פדיון הבן

חמש מדליות כסף מהודרות וכשרות הלכתית לקיום מצוות פדיון הבן. מצידם האחד מוטיבים מפידיון הבן ומצידם השני "וזאת הברכה" מכתר ארם-צובא.

תעודת פדיון הבן

מדינת ישראל
החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות

מרכז מורשת יהדות ארם-צובא (זהב)

בני _____
נולד ביום _____
נפדה ביום _____
בכח מטבעות כסף
כפי שנאמר בתורה "ופדיו מבו חדש תפדה בערכך כסף חמשת שקלים בשקל הקודש" (במדבר י"ז, ט"ז)
חתימת האב _____ חתימת הכהן _____

מדליות רכסן אשר הונפקו על ידי "החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות" בסיוע לשם מצוות פדיון הבן הונה מדליה מסלכתיה במדינת ישראל כל מדליה בקוטרו 37 מ"מ הוטבעה בכסף סטרלינג 925/1000, משקלה 26 גרם, וזויה מכילה 24 גרם כסף טהור.

חמש מדליות, שמשקלן הכולל 130 גרם, נוהג לפחות טאה ועשרים גרם כסף טהור, כשרות לטהודין לפדיון הבן לפי ההלכה.

חברת הממשלתית למדליות ולמטבעות

הרב עובדיה יוסף
הראשון לציון ונשיא מועצת חכמי התורה

הרב שלמה ששה עמאר
ראשון לציון הרב הראשי לישראל

מרכז מורשת יהדות ארם-צובא (חלב)

החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות

הרב יונה סגנון
הרב הראשי לישראל

אברהם נתן
יו"ר הדיקטוריון

רפאל יהוא
המנהל הכללי

ששה כהן
יו"ר המרכז

מנחם יוד
נשיא המרכז

יחסי המדינה והממשלה

מטבעות חנוכה המוקדשים ליהדות סוריה

צילומים מאוירים

אברהם שמי-שהם - סדרת צילומים מאוירים
מבית הכנסת הגדול בחלב

בול

בול בית הכנסת הגדול בחלב
בול רשמי של מדינת ישראל-רשות
הדואר-השירות הבולאי.

בול כתר ארם-צובא שהונפק
לציון שנת ה"בר-מצוה" לייסוד
מרכז מורשת אר"ץ
בול רשמי של מדינת ישראל-רשות
הדואר-השירות הבולאי.
הבול הונפק במהדורה מוגבלת,
ממוספרת, בעלת ערך אספני ונתון
באלבום מהודר הכולל: בול כתר
ארם-צובא, מעטפת היום הראשון,
חותמת מיוחדת ומאמר היסטורי פרי
עטו של הסופר אמנון שמוש.

גלויות

גלויות אומנותיות ממורשת אר"ץ - יצירת אברהם שמי-שהם

מפעל התיעוד בטלוויזיה, ברדיו, בוידאו ובקלטות שמע

המרכז מבצע כעת דיגיטציה של הפריטים האלה במטרה להנגישם לציבור

הפייטן שאול שמי

החזן דוד שירו
"פיוטי ארץ"

אמנון שמוש
קורא מסיפוריו

קלטות ותקליטורי שמע

ראיונות עם ילידי חלב

עשרת הדיברות
אבתידה בלאמנא
תיעוד טקס הקריאה
במסורת אר"ץ של החיבור
בערבית-יהודית "עשרת
הדיברות - אבתידה
כלאמנא" בליווי מוזיקה
ושירה בבית הכנסת
"תפארת רפאל" ת"א.

קריאת המגילה
בנוסח אר"ץ
תיעוד קריאת מגילת
אסתר בנוסח אר"ץ.
בבית הכנסת "תפארת
רפאל" ת"א.

סליחות
בנוסח אר"ץ
תיעוד תפילת סליחות
בנוסח אר"ץ בבית
הכנסת "אוהל ישראל
ת"א".

סליחות "עדס"
בנוסח אר"ץ
תיעוד תפילת סליחות
בנוסח אר"ץ בבית
הכנסת "עדס" ירושלים.

קלטות וידאו

אדון הסליחות

תיעוד ערבי פיוטים בנוסח ארם-צובא אותם
ערך המרכז בהשתתפות רבנים ואישי ציבור.
בתל-אביב ובראשון לציון.

קובץ שירים ופיזמונים חכם משה דיב לניאדו זצ"ל

שירת הפייטן יהודה נפתלי

שירת המועדים
הפייטן מאיר עבוד

קריאת שיר השירים לפני תפילת מנחה
של ערב שבת בבית הכנסת "אוהל
ישראל" ת"א מפי מנחם ייד ז"ל

שירת החזן משה טוויל

קריאת תהלים ע"י תלמידי
בית ספר (כותאב) בעיר חלב
(הקלטת קול)

הקלטות של חגיגת בר מצוה של
שמואל שאשו בנו של חכם יוסף
שאשו זצ"ל ואלגרה שאשו ז"ל בעיר
חלב בשנת 1964. (הקלטת קול)

חלב, ארם צובא, 1990
סליחות - סיום מסכת - התרת נדרים
חכם: מורד סרדר | החזן: חכם אהרון פרחי
בית הכנסת בשכונת "אלג'מיליה"
(הקלטת וידאו)

חכם אהרון פרחי

"לשוב לארץ אוהבה"
מופע של ג'קלין תורג'מן,
לבית עציץ, על יהדות אר"ץ.

מצגת על 20 שנות עשייה
של המרכז 2005.

ראיון לדודי הררי 2007
ארכיון של קהילת ברזיל

תקליטור על הספרות
של חכמי ארם-צובא

שירת הבקשות בנוסח ארם-צובא

דברי תורה מפי החכם אהרון פרחי מניו-יורק
לע"נ החכם אדמון כהן בן אסתר זצ"ל

בקשות של שבת מפי החזן דוד שיר

J'ai Quitté Mon Pays.

הצגה המתארת הווי של משפחת עסיס בחלב עד עלייתה לארץ.

ז'קלין תורג'מן לבית עסיס

שושה גורן מציגה ממורשת אר"ץ

קטעים מהצגה של שושה גורן על דמויות נשים חלביות. בערב תרבות של המרכז במלון שרתון בתל-אביב.

ההצגה "לחתן את מרגו"

הצגה מצחיקה ומרגשת. סיפור של משפחה שעלתה לארץ מחלב-סוריה פרי עטם של המחזאיות מלי הורנשטיין ואורה בלפר. המרכז סייע בהכנות ובארגון ההצגה.

טלוויזיה

הסדרה מישל עזרא ספרא ובניו - אמנון שמוש

קלטות וידאו של הסדרה שהפיקה ושידרה הטלוויזיה הישראלית בבימויו של נסים דיין, חלק מאוסף ספרית המרכז.

סיפור עליית יהודי סוריה של שנות השבעים.

סיפור עליית יהודי סוריה בשנות השבעים נחשף בתוכניתו של יהורם גאון, "שישי בגאון", אשר שודרה בערוץ הממלכתי של הטלוויזיה הישראלית. התוכנית חשפה את סיפור בריחתם של יהודי סוריה מחלב ומדמשק לביירות, ומשם נאספו על ידי ספינות חיל הים הישראלי במבצעים סודיים ומסובכים ("מבצע שמיכה"). התוכנית הפגישה לראשונה, לאחר שלושים שנה של סודיות מוחלטת, חלק מהיהודים הצעירים של אז שהגיעו לארץ, תוך כדי סיכון ובריחה מרתקים, עם חיילי ספינות הדבור של חיל הים שחילצו אותם בלב ים והביאום לחופי חיפה. -

יוצאי סוריה שהשתתפו בתוכנית: משה כהן יו"ר המרכז שהיה בין הצעירים שברחו לארץ בדרך הזו, משה חבר, חיים משענייה ורעיתו רוזט (גינדי), שמואל שאשו, ריטה טרבלסקי (כפיף), ראובן דאייה, עליזה חיים (כהן), שילה הליפקס (דאייה), יוסי גולן (כפיף), יצחק ובלה בסול, יעקב לניאדו ורעייתו, משה חביב (כפיף) וכן טניה שקאלו ענתבי מניו-יורק שאיתה נוהל ראיון בשיחת וידאו. בתוכנית השתתפו חלק מחיילי הדבור שהשתתפו במבצע ובניהם רפי לוי, יצחק ברון ודני סלע.

סרט "הגטו האחרון"

בשיתוף הקונגרס היהודי קנדי והטלוויזיה הקנדית, על מצוקת יהודי סוריה בטרם צאתם לחופשי.

EXAMPLE 2. Attah El Kabbir

$\text{♩} = 120$
Chorus

At - tah el ka - bbir ra - hum - ahim - kha - ra - hem.
al - am - se - gul - lah - lah -

ki - rab - him - ra - ha - me - kha - je - eyn - kej - ve - tikh -

lah - ki - rab - him - ra - ha - me -

Solo
kha - le - eyn - kej - ve - tikh - lah -

Naf - shi - to - de - kha - be - khol - et - uv - khol - ze -

ma -

she - ch - ma - ha - la - li - ne - e - man

hon - a - lai - (he - hem - lah - she - ch - ma - ha - la

li - ne - e - man - hon - a - lai - be - hem - lah -

חיים שכאלה - אמנון שמש

קלטת וידאו של תוכנית הטלוויזיה הישראלית הממלכתית המתעדת את חייו ופועלו של הסופר אמנון שמוש.

הכתר - "מבט שני"

קלטות וידאו של תוכנית הטלוויזיה הישראלית על כתר ארם-צובא: היסטוריה, ערכו האדיר, סיפור ההברחה, מפעל השימור ועוד.

עשרות קלטות אודיו ווידאו

של ראיונות תיעוד תוכניות ששודרו ברשתות שידור בארץ ובעולם.

רדיו

קלטות "שורשינו" - רשות השידור הישראלית

שעתיים של שידורים חיים ברדיו הממלכתי של ישראל על מורשת החלבים, בשיתוף חברי הנהלת המרכז ואורחים.

למען חרות יהודי סוריה ויציאתם לחופשי

כנס וו'ז'ק - לונדון 1983

הכנס הבינלאומי הראשון פריס 1985

נשיא הסנט הצרפתי, אלן פוהר (בתצלום משמאל), הידוע במאבקו ובאהדתו ליהודות סוריה ולשחרורה. מימין: מנחם ידד ז"ל ויוסף ריקה. נושא את דברו: מנכ"ל הסוכנות היהודית דאז, יהודה דומיניץ - לונדון 1983 .

שופט בית המשפט העליון של ארצות הברית, ארתור גולדברג, נושא דברים בנושא זכויות היהודים בארצות ערב וזכויות היהודים שיצאו מהן, בכנס וו'ז'ק הבינלאומי - לונדון 1983

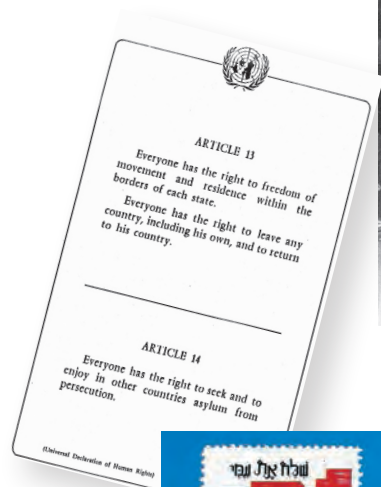
פריס 1985 - שלמה תוסייה-כהן ז"ל נושא את דברו בוועידה השנייה להצלת יהודי סוריה. לידו, חברת הפרלמנט האירופי - ניקול פונטין ושגריר ישראל בצרפת - עובדיה סופר.

הכנס הבינלאומי השני - פריס 1988

ראשי המרכז משתתפים בכנס ומגבשים דרכי פעולה והסברה בעולם, למען זכות היציאה של יהודי סוריה לחופשי.

פריס 1988 - הוועידה הבינלאומית הרביעית להצלת יהודי סוריה. משמאל לימין: רוג'ר פינטו - נשיא הוועידה, הרב שמואל סירט - רבה הראשי של צרפת, נסים גאון - נשיא הפדרציה הספרדית העולמית, ג'ורג' גרואן - הקונגרס היהודי האמריקאי וח"כ אהרון אוזן. נושא את דברו בעמידה: משה כהן.

הוועידה הבינלאומית הראשונה להצלת יהודי סוריה - פריס, 18.11.1984. מימין לשמאל: דוד גינדי ז"ל, אליהו לוי, משה כהן, מנחם ידד ז"ל, יוסף ריקה ז"ל וזאב גריג.

כנס וואשינגטון

Omni Sheraton Hotel, Washington D.C.

מימין לשמאל: אליהו לוי-ניו יורק, מנחם ידד ז"ל, הרב אברהם הכט-רבה של קהילת שערי ציון בניו יורק, ליאון תמן- ג'נבה ודוד כהן-ניו יורק.

מלון אומוני בוואשינגטון מימין לשמאל: רוג'ר פינטו-נשיא הקרי"ף-פריז, משה כהן- נושא דברים ומנחם ידד ז"ל

מפגש הזדהות עם מצוקת יהודי סוריה - מוסד ואן ליר בירושלים

משמאל לימין: ראש ממשלת ישראל מנחם בגין ז"ל יעקב צור ז"ל - יו"ר המועצה הציבורית להצלת יהודי ארצות ערב, יוסף ריקה ז"ל ומשה כהן שביהן אז כמזכ"ל המועצה הציבורית להצלת יהודי ארצות ערב.

הכנס הבינלאומי של בני ברית

הוקרה לג'ודי פלד קאר

ערב במלון הילטון תל-אביב שהוקדש לכבודה של ג'ודי פלד קאר, דמות בולטת ביהדות קנדה, שפעלה בחשאי ובגלוי להצלת יהודי סוריה. בערב נחשף טפח מסיפורי העלייה וההעפלה של יהדות סוריה.

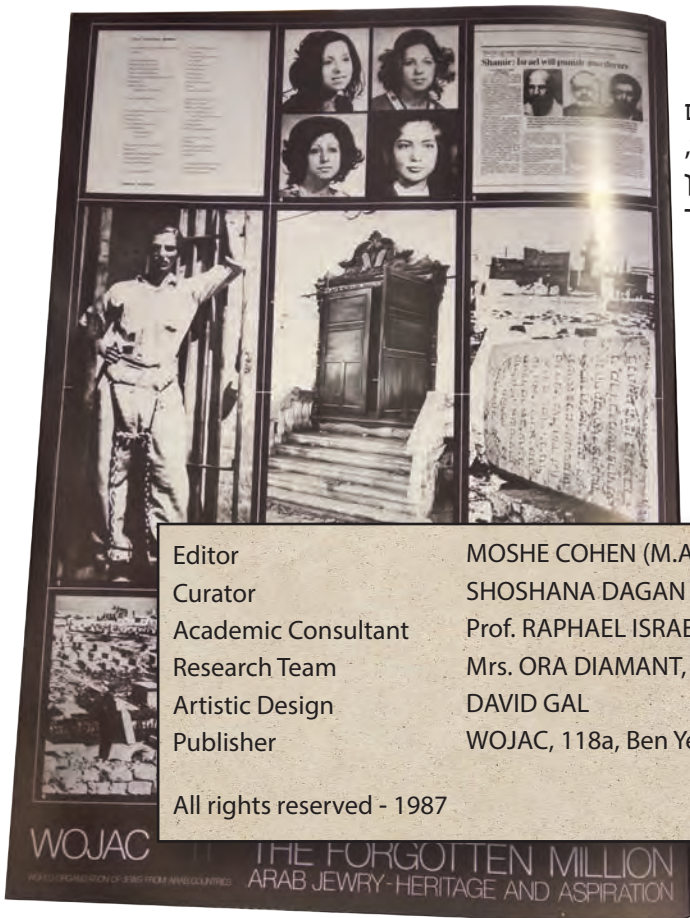
משמאל לימין: משה כהן, ז'ק ששון ז"ל, ג'ודי פלד-קאר, מנחם ידיד ז"ל ודונלד קר.

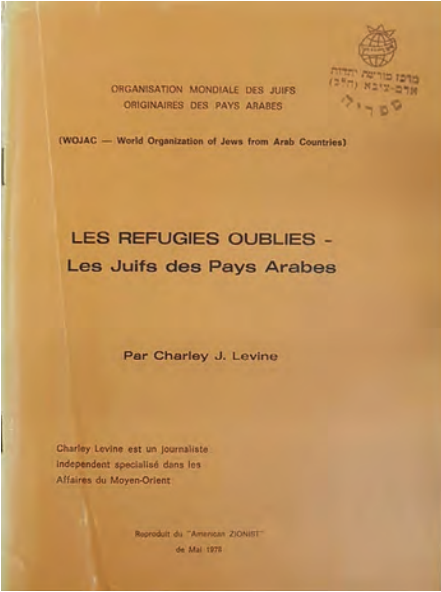
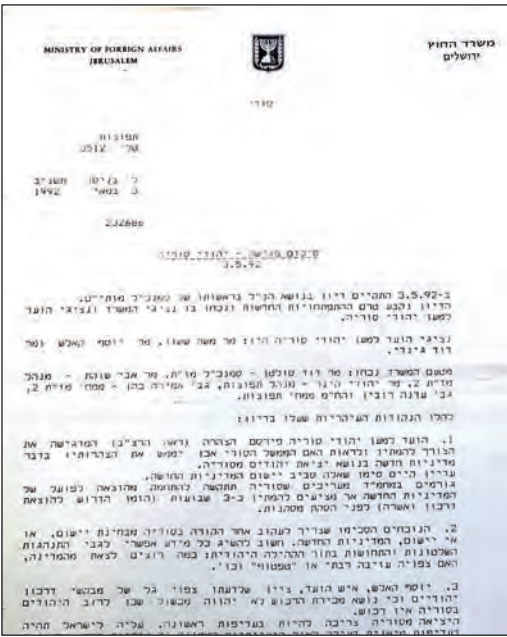
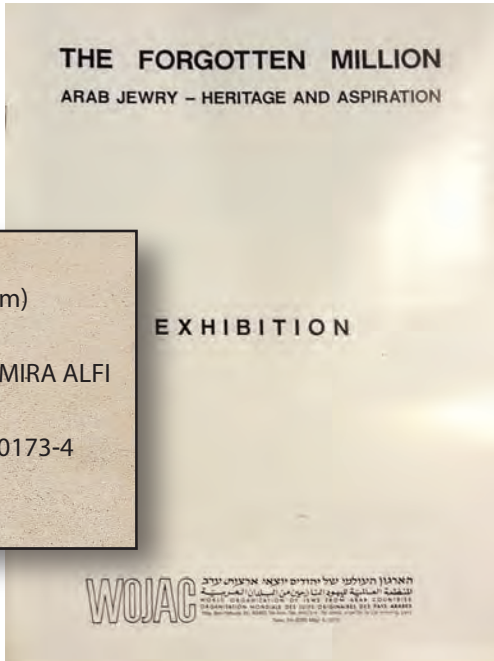
ג'ודי פלד-קאר ומשה כהן באירוע שהוקדש לכבודה.

על מיליון יהודי ארצות ערב שנשכחו

תערוכה על מיליון יהודי ארצות ערב שנשכחו, ביניהם יהודי סוריה-חיים תחת שלטון עוין ושאיפתם לחרות נבנתה בהיגוי ובעריכה של משה כהן, יו"ר המרכז כיום, אשר תפקד אז כחבר הנהלת וז'ק בנשיאות ליאון תמן ומרדכי בן-פורת. התערוכה הוצגה במלון קמברלנד ברחוב אקספורד בלונדון. הופק קטלוג לתערוכה בשתי מהדורות.

Editor: MOSHE COHEN (M.A)
 Curator: SHOSHANA DAGAN (Beth Hatefutsoth Museum)
 Academic Consultant: Prof. RAPHAEL ISRAELI
 Research Team: Mrs. ORA DIAMANT, Ms. AVIVA PAZ, and Ms. ZMIRA ALFI
 Artistic Design: DAVID GAL
 Publisher: WOJAC, 118a, Ben Yehuda St., Tel-Aviv Tel. 240173-4
 All rights reserved - 1987

יד ביד עם בתי כנסת של יוצאי אר"ץ בישראל

בית הכנסת "עדס" בירושלים

בית הכנסת "עדס" בירושלים פועל
בחכירה של המרכז.

בית הכנסת "תפארת רפאל" בתל-אביב

המרכז מתחזק, מזה כעשרים שנה, את ההוצאות השוטפות החודשיות של החשמל, המים, הביוב והאגרות העירוניות. המרכז ביצע שיפוץ והרחבה של בית הכנסת.

הרב יצחק טויל שליט"א (מימין) והרב שלמה זעפרני שליט"א (משמאל) בתפילת הודיה
בחנוכה המחודשת של בית הכנסת, א' דראש חודש טבת התשס"ג, 5 בדצמבר 2003.

בית הכנסת "מגן דוד" בחולון

"כשבאתי למקום הזה חשבתי
בלבי שהנה עוד אסיפה, הנה עוד
ציבור שמתאסף בשגרת היום-יום;
אבל, משראיתי את השמחה בעיני
האנשים כאן, כששמעתי את
אותם ילדים חביבים, בן פורת
יוסף בן פורת עלי עין, אשר קראו
את עשרת הדיברות בהתאם
למסורת אר"ץ, התחלתי להתרגש
יותר. נזכרתי מיד, אשרי עין ראתה

בית הכנסת "אר"ץ" לקהילת
יוצאי ארם-צובא (חלב) בחיפה

כל אלה, הלא למשמע
אוזן שמחה נפשנו".
מדברי הרב מרדכי אליהו
זצ"ל הראשון לציון והרב
הראשי לישראל.
בית הכנסת "מגן דוד"
חולון, ינואר 1989.

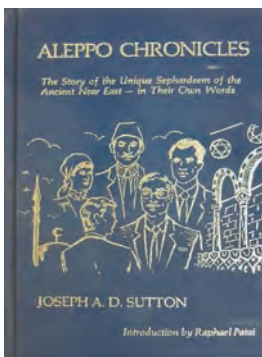
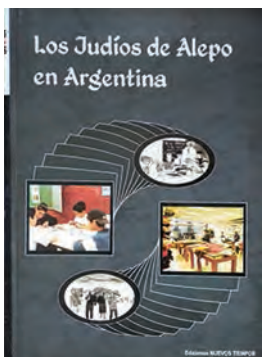
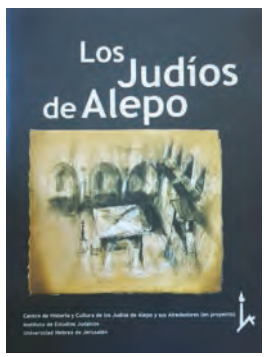
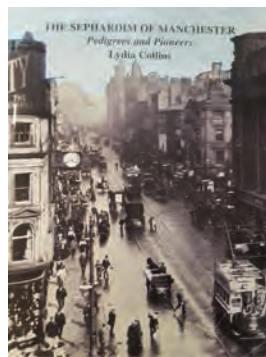
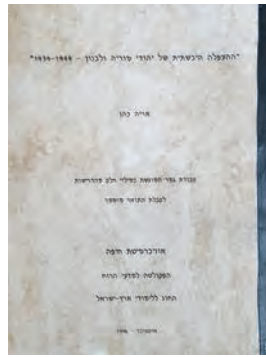
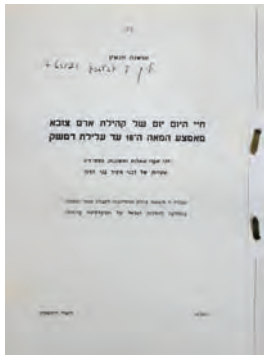
מדגם ממפעל האיסוף והשימור

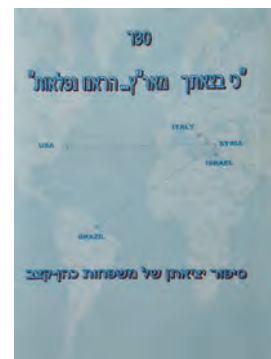
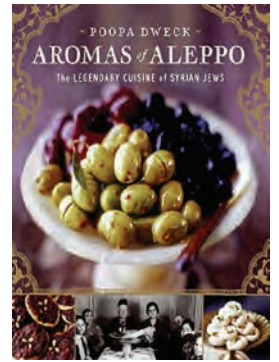
משכן וספריית המרכז

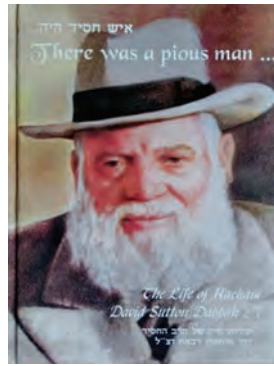
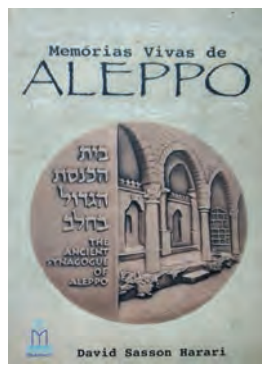
המרכז וספריית המרכז למורשת יהדות אר"ץ
ברח' אהרונסון בתל-אביב.

משכן המרכז כולל: אולם, משרדים וספרייה ייחודית שבה מאות ספרים ומאמרים בנושא מורשת יהדות אר"ץ.

אוסף המרכז

אוסף מורשת יהדות אר"ץ

אוסף תצלומים, שטרי חוב, מסמכים, ספרים ישנים וספרים שהודפסו מחדש, תעודות, אביזרים שונים, פריטי קודש וחול ועוד.

חתונה בחלב - הורים עונדים תכשיטים המוענקים לכלה בחתונה. לידיה כהן ז"ל עונדת תכשיטים ביד בתה הכלה, סטלה, בעת חתונתה ב-2.9.1970, מימין לכלה: חמותה טובה זעפרני.

בחתונת סטלה כהן ושלמה זעפרני בחלב בבית הספר של אל-סמואל (לשעבר תלמוד תורה). תצלום משותף של חברי החתן והכלה ליד החופה. תצלום מזכרת וכאות מבשר טובות לעתיד. מימין לשמאל בשורה העליונה: בלה נחמד (תושבת מנצ'סטר כיום), אלברט עטיה (פנמה), גרסיה שקלו (ניו-יורק), פרג' אזרק ז"ל (פנמה) וראובן דאיה. בשורה התחתונה: משה כהן כיום יו"ר המרכז, רחמו נפתלי (ניו-יורק), ז'ק ידיד (קראקס-ניו-יורק), טניה ענתבי (ניו-יורק), אסתר כהן (ניו-יורק), אלי ענתבי (ניו-יורק), וז'ק ששון ז"ל. התמונה צולמה ב-1970.

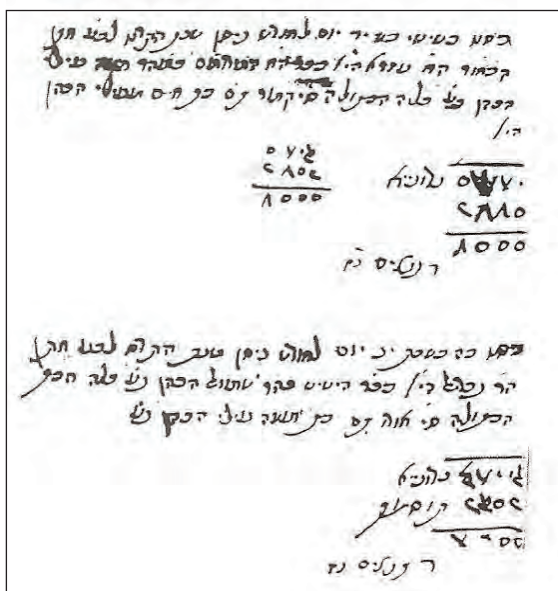
כיתה בתלמוד תורה-חלב 1949

יושבים מימין לשמאל: חכם שחוד שרים, המנהל (מיסיו) פרג' ששון, והמורה יוסף ג'מאל. מאוסף שאול עבאדי-תל אביב.

מורה לערבית יוסף ג'מאל ותלמידו (מאחורה וקדימה): מויז דישי, אלברט סוואד, סלים משעניה, ניסים ארקנג'י, שאול עבדי, יהושוע ענתבי וסלים ששון. תלמוד תורה. ארם צובא-1949

רישום נישואיו של הרב עזרא עילי טוויל הכהן בארם צובא.

באדיבות "מחלב האר"ץ" בטאון לתורת חכמי ארם צובא(חלב), גליון מס' 1, אדר התשס"ז בעריכת הרב אברהם עדס (ענתבי) הי"ו.

הכתיב: חצי קולמוס ("ניץ אלם") והמספרים בערבית.

ג'ו דוויק העביר פרוכת מיוחדת למרכז

ג'ו דוויק, מהאישים הבולטים של יהדות בריטניה והקהילות הספרדיות בעולם, העניק למרכז פרוכת מיוחדת שהיתה עד כה בשימוש בבית הכנסת הספרדי המרכזי במנצ'סטר שנסגר לאחרונה. מדובר במקור בכיסוי מיטה מהודר אשר נהוג היה, בזמנו, להיות מוענק על ידי החתן לכלתו הטרייה בחלב כסמל ברכה וקדושה לרגל חתונתם.

נזיהה עציץ
אסירת ציון

יוסף דווק, ידוע כ"אבי היתומים"

ערב במועדון הקלוב היהודי בשכונת הג'מיליה בחלב

אוסף תמונות מחלב
של משפחת הררי

אשתו שרה סילברה

אליה סילברה
יליד חלב ב 1844

קבצת ילדים בחלב מהאוסף תמונות של אליאס לוי

1941-חלב-ציון לוי אורפלי

יושבים מימין לשמאל: נהמו, אברהם צפדיה, מלכה, בנימין, אברהם (הסבא). עומדת: נולי. התמונה כנראה משנת 1943.

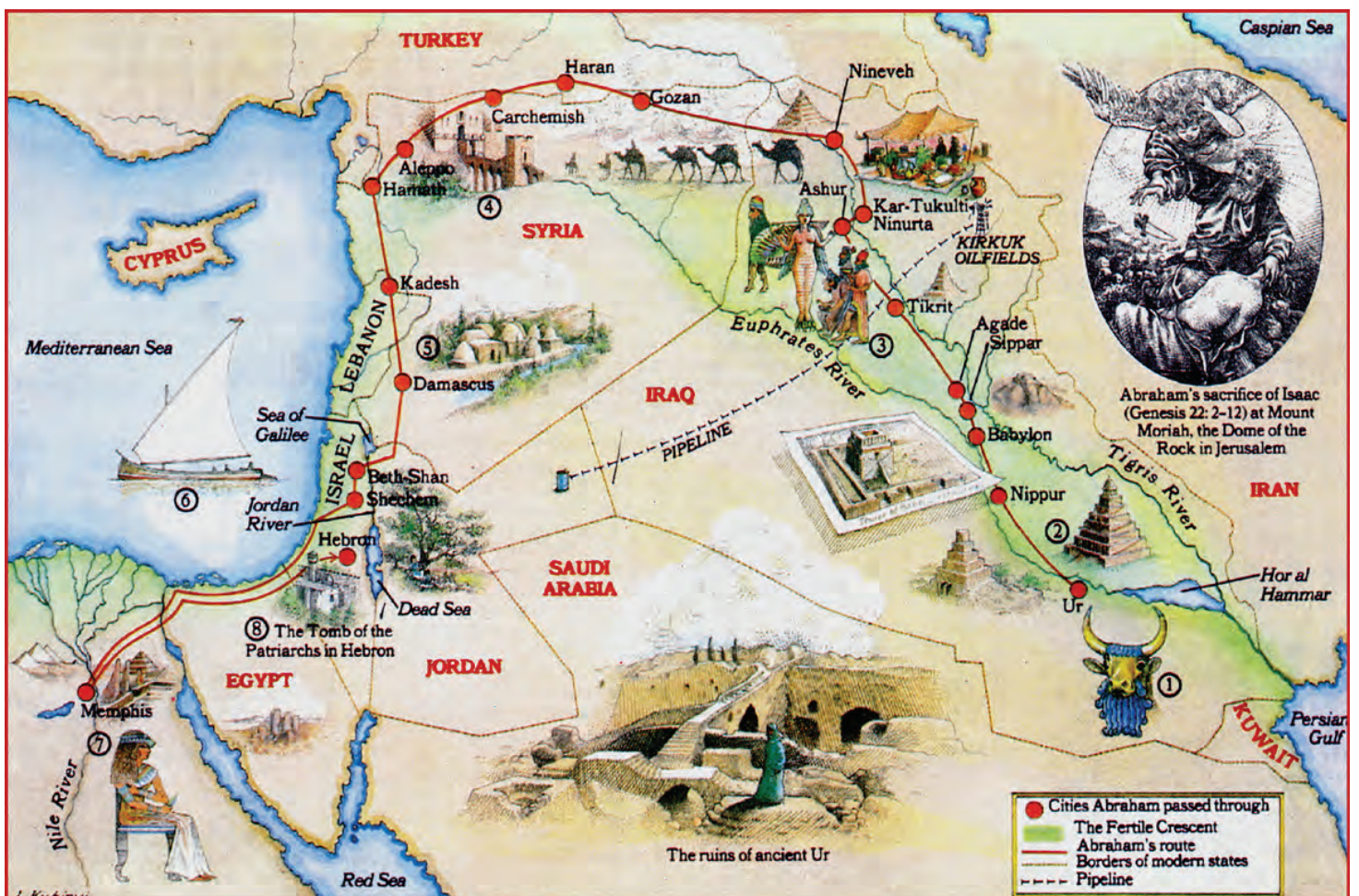
ביתה ב' בבית הספר "לאייק צרפתי" LAIQUE 1933. מאוסף איזק הררי ז"ל.

ביקורו של ראש הממשלה יצחק רבין בישיבת פורת יוסף בירושלים. נואם: מנחם ידיד, מימינו יושבים: יצחק רבין, הרב עובדיה יוסף ושר השיכון אברהם עופר. משמאל למנחם ידיד יושבים: הרב סלמן ששון, הרב יהודה צדקא והרב אברהם שרים.

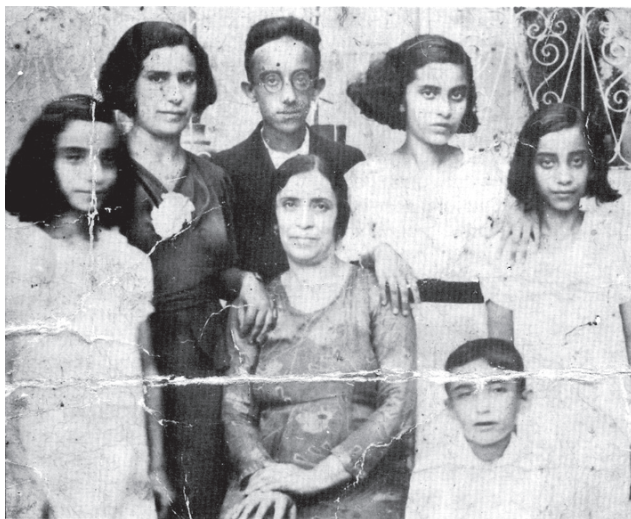
ריקמות ליולדת מחלב מתערוכה במנצ'סטר

מפת המסע של אברהם אבינו מאור-כשדים עד ארץ כנען דרך ערי עיראק וסוריה, ביניהן חלב, חמת ודמשק. מתוך מגזין הניו-יורק טיימס, 13.3.1983

חגיגת חנוכה: הפנה לכניז היסביה ובית הכנסת על שם הצאון זיפע המקובל האקי ר' עמרס בן דיוואן זכוקל בעיהק חבריו תוב ביוס השני טז לחודס תמוז התרכג

משפחת קצין: במרכז ציפור קצין ומסביבה ילדיה (מימין לשמאל) אברהם, מילו, מרגול, יוסף וזכיה ואחותה שרה (שניה משמאל). התמונה צולמה בחלב בסוף שנות השלושים.

מויז (משה) כהן ורעייתו טירה (אסתר לבית דוויק) עם בניו אדמונד (אדמון), זקי (יצחק) ורשל. מויז כהן נמנה על ראשי הליברלים בעוד שאחיו, אברהם כהן (שניתן לו התואר אפנדי), נמנה על ראשי השמרנים. התמונה משנות השלושים.

צילום צוות בית הספר "אליאנס" בחלב, בשנות הארבעים, עם רבה הראשי של חלב הרב חזקיה שבתי זצ"ל ותלמידות בית הספר בתלבושתן האחידה. הצילום מאוסף אפרים לוי, ירושלים

הבנין של משפחת משה כהן ברובע "הג'מיליה" - חלב.

שמחת תורה במדרש בית נשיא, חלב.

כיכר "סעד-אללה אל-ג'אברי, חלב".

תמונה היסטורית מבית הספר "אליאנס" בחלב בתקופת המנהל "מסיו" אלפיה. בשורה הראשונה, יושבים מימין לשמאל: הרב רפול מרקוס-להלה, מיסיו פנסו ורעייתו הגברת פנסו - מנהלי בית הספר, המורה לערבית שרף אל-דין ואברהם אלפיה. בשורה השנייה, עומדים מימין לשמאל: מאדאם אשכנזי, המורה לערבית פאדל, מאדאם טולידו (מורה מטורקיה), המורה לצרפתית פטוליאיר ומדאם טראב (כנראה פורטוני טראב, כיום תושבת מונטריאול). בשורה השלישית, מימין לשמאל: המורה לערבית מיסיו דוויק, המורות קלימנטין אנג'ל, "מדמואזל" בובו ו"מדמואזל" כהן (כנראה זוהי גרז כהן, לימים מאדאם מורביה), המורה לעברית חכם עזר (עם הטרבוש), מורה לרקמה (עם משקפיים) ושני מורים לערבית.

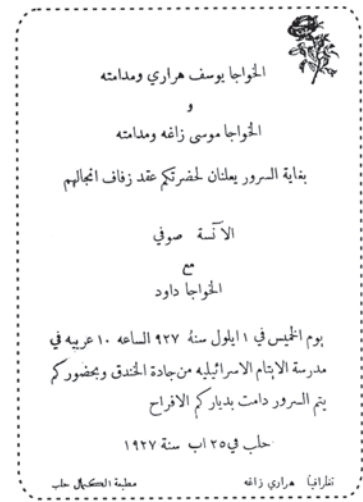
תעודתו של שאול קצין מבית היתומים בחלב.

משפחת חמאם. תמונה מחלב משנות הארבעים שצולמה בחצר הנקראת "חוש אל אַדֶד" ב"דרג' אל סאחה". במרכז התצלום, מימין לגרמופון ("אל סמאעה") יושב, צדקה חמאם, לימינו, אשתו אדל ובידיה בתם מילק, אחריה עומד, אחיה שאול כהן ומימינה אמו של צדקה. משמאל לגרמופון: גיסו של צדקה, משמאלו אשתו גודי, אחותו של צדקה, משמאלה אביהם מרדכי חמאם והנכד מרדכי. התמונה צולמה בשחור לבן ולוטשה ונצבעה בידי אברהם שמי-שהם.

חדר האוכל של בית היתומים בחלב. מאוסף מנחם ידיד

הזמנה לחתונה (1937)

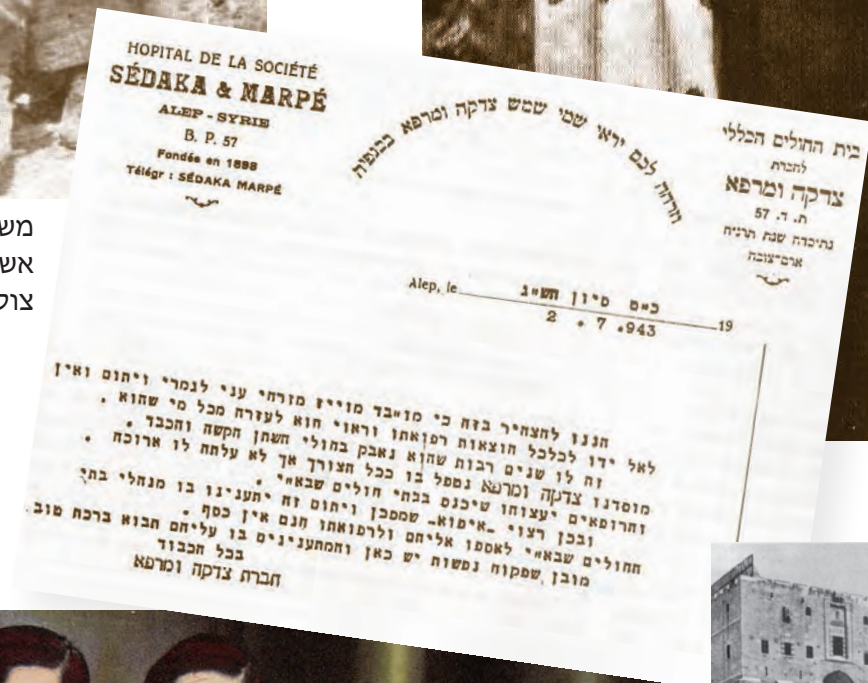
בפינת חמד בפארק "אל-סביל". משמאל לימין: אלברט עבדי, אוסקר דיין, פרלמה כודרי, ד"ר ג'וזף בכר, טירה עבדי, אדמונד כהן, י. בכר וסוזן כהן

תזמורת בית היתומים הישן של היהודים בחלב בהרכבה המלא, מאלבומו של מר חיים זעפרני (נגן הטורמבון).

תצלום היסטורי של מנהיגי הישוב היהודי בארץ ישראל בחצר בית החולים "צדקה ומרפא" בחלב

משפחת קצין, מימין לשמאל: עזרא קצין, אשתו צפורה וילדיהם יוסף ואברהם (יושב), צולם בחלב בתחילת שנות הארבעים.

מצודת חלב.

רובע "אל עזיזיה", חלב.

חכם משה בוואבה (צפדיה) מנהל "תלמוד תורה" בחלב, עם רעייתו בוליסה ונכדיו עזרא ועליזה טרזי, חלב 1947. מאוסף עזרא טרזי.

דגל "גדוד השלום של הנוער בישראל" שפעל בחלב כחלק מארגון "התחיה הישראלית" בין השנים 1929-1938.

קטי הררי ביום חתונתה לבחיר ליבה תופיק קצב - חלב 1969. ברקע, פרוכת בית כנסת שנהגו לעטר בה את החתונה וכסא הכבוד של הכלה בעל הקשת המסורתית העטורה בפרחים ובתאורה.

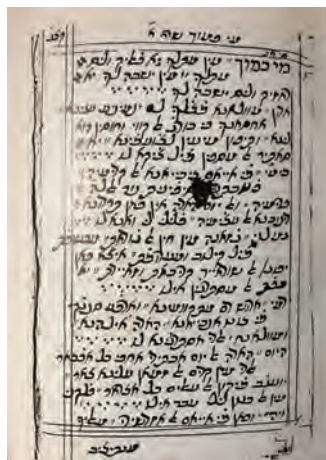
ה"קוואס" שחוד משעניה (אבו מירו) ז"ל 1883-1962 בתלבושתו המסורתית. ה"קוואס" הוא השומר הרשמי הממונה מטעם השלטונות ותפקידיו רבים: ליווי רבנים ואישי ציבור ביציאותיהם לפגישות שונות, שמירה בחתונות ולהבדיל, יציאה לפני לוויות. התמונה שצולמה בשנת 1946 מאלבום בנו מר מוסה משעניה.

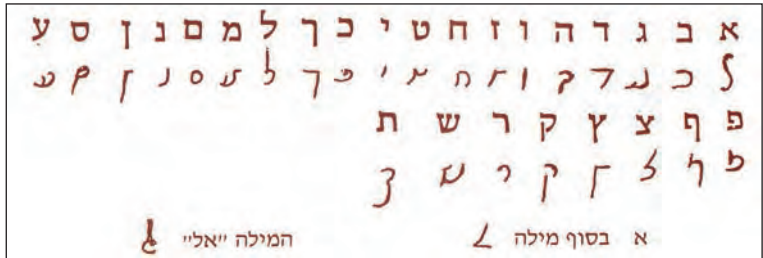
בית הקברות היהודי בחלב. בתמונה: מצבה על קברה של לידיה כהן ז"ל לבית עסיס, רעייתו של חכם אדמון כהן זצ"ל ואמו של יו"ר מרכז מורשת אר"ץ - משה כהן.

באים בבית מידה
 נולד לנו בן זכר לחסיד אשר יקרא
 שמו **יוסף-טוב** יצוי
 אדון נכבד!
 ויאלו נא לכבדנו לכא לביתנו להכניסו בבחשתשל
 א"א ע"ה יום ישישי י"ח תמוז ש' תרצ"א שעת שמונת ערבי
 תיזר שתשישו בצצאצאכם
 בחצר הכני'ה קרדי' קפח ני'ע
 ארס-צובה י"ז תמוז שנת תרצ"א
 סלים אפרים
 דבאח ורעיות

צילום פיוט מי כמוך בערבית יהודית

جدول زعمي — توزيع أسامات أجيالنا القائمة الوجودية بحسب شهر الميلاد لسنه ١٩٨٩

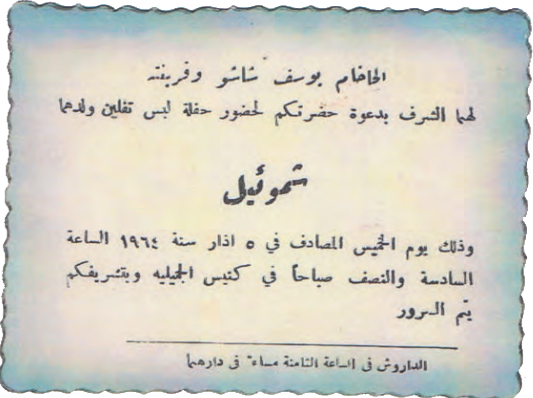
الاسم	اليلع	الاسم	اليلع	الاسم	اليلع
بندول	٥٠٠٠	أمانة نصير	٤٠٠٠	عبدالله	٤٥٠٠
...

טבלת אותיות בכתב חצי קולמוס "ניץ אלם" שאפיין את כתיבת היד של יהודי חלב.

חצר פי האורא ל סוכא ל ערף ל ... ראני
 עמו רבך עובדיה בר משה יזיע סודי בר
 אברהם ל רחבי נען יי סנת אנשצ' ל שטרות
 ופי דאך ל סנה תולא וכל עלי מקאם אדונינו
 עזרא עוז ול חס ... הפעודה ובנא ל קנעד ול
 עולאי ול רבעה השם יוכחו לכל מודה חמורה
 ודחה לכן יידיז וראונו בניקים ובני בניהם אנט
 וכתב עמונול ל ... הוא ובניז

כתובת בבית הכנסת עזרא הסופר שבתדף, עיירה ליד חלב

חלק מרשימת שוכרי הנכסים (ביניהם גם מוסלמים) מהקהילה היהודית, חלב - 1989. אוסף טוביק קצב, ניו-יורק.

D

אנחנו אברהם שאמי ורעיותו
 אנחנו שאול זעפראני ורעיותו

מתכבדים לחומין את כבודכם להשתתף בשמחת כוללת בניהם
 ונתמן דרבנן היזי עם הכלל ארייל המיא

שתיהו ביום שני ז' חמס' ש' תרצ"א שעה ששה אח"כ בבית היתומים
 הישראלי ובפאצאם שיגאל והנולד השמחה

ארס-צובה ח' חמס' תרצ"א
 חלב 17 אב שנת 1937

א. ח' י' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

הזמנה של הנחת תפילין בשנת 1964 של שמואל שאשו בנו של חכם יוסף שאשו זצ"ל

הזמנה לחתונה בחלב (1937)

8 N° 1698/21 -1 AOUT 1938 7

ALLIANCE ISRAËLITE UNIVERSELLE
ÉCOLES DE BEYROUTH

DIRECTION

Beyrouth, le 15 Juillet 1938

N° _____

Monsieur A. Cohen. - Quoi qu'il ait étudié dans vos écoles -c'est un des plus anciens élèves de l'Alliance- en peut le prendre pour le type par excellence du Juif alépin, conservateur, pieux... Il est membre du Conseil Municipal depuis plus de vingt ans. Il entretient des relations précieuses avec les hauts fonctionnaires de la ville dont il fait bénéficier nos coreligionnaires .

Messieurs E. Safra et E. Beida. - Banquiers riches... ils sont influents car, à Alep. on s'incline devant la richesse.

Monsieur S. Samy. - Brave homme, simple mais plein de bonté. Je lui connais quelques gestes généreux en faveur des œuvres de charité.

Monsieur S. Chamah. - Fièrement ben et généreux sa serviabilité est proverbiale à Alep. Il est fin, impartial, honnête et loyal. Ses avis au Conseil Communal sont toujours écoutés et suivis. Ancien élève de l'Alliance, il nous garde une très vive reconnaissance et a toujours aidé ses directeurs et facilité leur tâche si difficile à Alep.

אלבר (אברהם) כהן נושא ספר תורה להיכל החדש שתום לזכרה של אמו לידיה כהן ז"ל לבית עסיס, בחנוכת ההיכל בבית הכנסת בג'מלייה שבחלב.

מנהל האליאנס בביירות כותב דוח להנהלה בפרוץ על מנהיגי הקהילה בחלב: אברהם כהן (בעל התואר העותומני, "אפנדי" והינו דוד אביו של יו"ר המרכז משה כהן), אדמונד ספרא, א. בידה, ע. שעיו וש. שמאע".

שמש בית הכנסת הגדול בחלב אשר בגדדי ז"ל, יושב ליד חורבות בית הכנסת זמן קצר לאחר שרפתו ע"י פורעים סורים בשנת 1947. מאלבום בנו מר שאול בגדדי.

הרב אהרון פרחי, אחד מהרבנים האחרונים בחלב, תושב ניו-יורק היום במעמד חנוכת ההיכל החדש לזכרה של לידיה כהן ז"ל, בבית הכנסת בג'מלייה שבחלב.

KHANSAA YAHIA, אזרח סורי לא-יהודי. כתב בפייסבוק: " זיכרונות: הרופאים שלי היו חיים דאיה ובכר (הערת העורך: ד"ר ג'וזף בכר), יהודים. שאלוהים יפקוד אותם בטוב בכל מקום שהם נמצאים". ואז, אזרח סורי לא-יהודי אחר בשם BATAL מגיב: "אני זוכר שהיו איתנו מהנדסים יהודים בחוג העבודות הציבוריות שבחטיבת הלימודים, בסף שנות השבעים ולאחר מיזוג החוג עם חוג השירותים האומנותיים, התוספו אליהם שניים שהיו במוסדות ההוראה, אך הם נעלמו בשנות התשעים, 'היגרו'. (מאוסף משה חבר-חולון).

EYAD MAHFOUZ, אזרח סורי לא-יהודי, כתב בפייסבוק בשבח יהודים בחלב: "...היה גם מנהל חשבונות רציני יהודי בשם איברהים זעפרני (הערת העורך: מדובר בחכם אברהם זעפרני זצ"ל) שהיה ידוע באמינותו. רובם [של היהודים] היו מצוינים. כמובן אנחנו מדברים על היהודים ולא על הישראלים" (מאוסף משה חבר-חולון).

Ihsan Jazmati
 كانوا جيراننا في شارع إسكندرون .
 في مكان الآن النادي الفلسطيني كان
 يسكن عائلة يهودية وكان بيتنا
 أمامهم. واذكر كان شاب يهودي
 اسمه موزة . وكذلك السمان عزرا داية
 كان دكانه أمام مبنى كوزم على الزاوية

שבועיים
 לייק השב/השיבי הצג/הציגי תרגום

2 תשובות Eyad Jameel Mahfouz ...

Lena Mahfouz

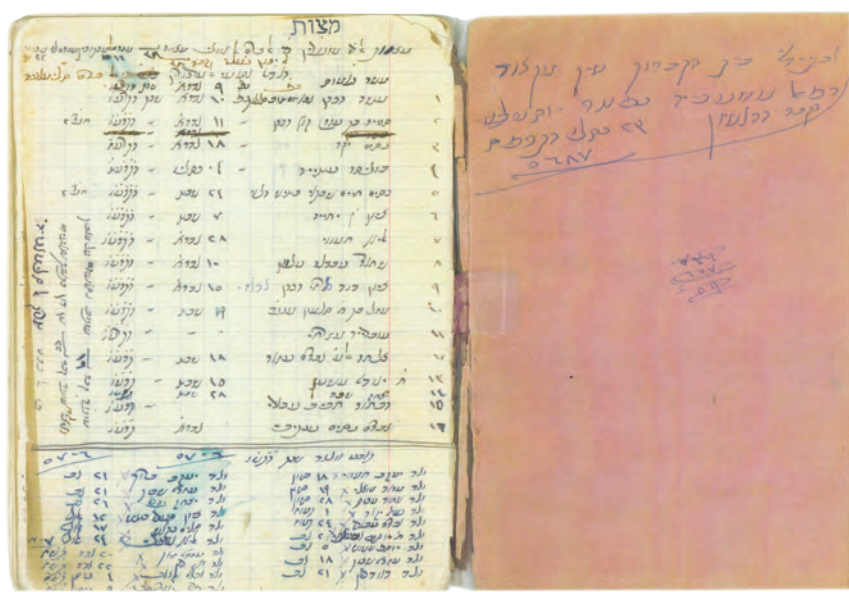
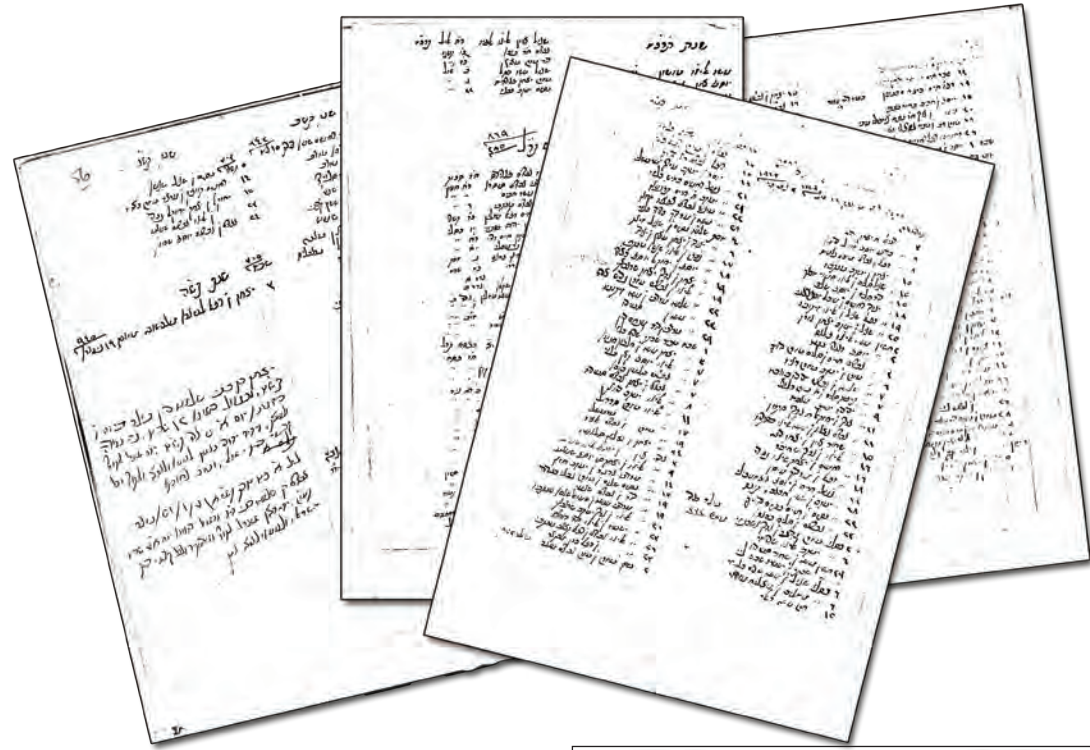
כתוב תגובה...

IHSAN JAZMATI, עוד אזרח סורי לא-יהודי, נזכר בשכני היהודים: "היו [יהודים] שכנים שלנו ברחוב איסקנדרון. במקום ששוכן עכשיו המועדון הפלסטיני, גרה משפחה יהודית כשבתנו לידה. אני זוכר בחור יהודי ששמו מוזה [MOZEH] - שם חיבה מקובל אצל היהודים בחלב למי ששמו משה או מויז]. היה גם בעל המכולת, עזרא דאיה, שחנותו הייתה ליד בניין גוזם בפינה". (מאוסף משה חבר מחולון)

הפארק הציבורי, "אל-משתל" לא רחוק משכונת היהודים בג'מלייה, בו נהגו היהודים לבקר בסופי שבוע.

צילום מתוך "ספר הבריתות של יהודי חלב" שבו נרשמו תאריכי בריתות המילה של הבנים שנולדו בחלב. רשימת הנימולים בין השנים 1863-1945 בעיר חלב. המרכז מנפיק, לפי בקשה, תעודה מהודרת של ברית מילה מהמאגר הרשום במרכז. עיבוד החומר הזה לאתר המרכז נעשה באדיבות חברנו, אברהם לופז, מירושלים.

צילום פנקס בית עלמין 'שיך מקצוד' בעיר חלבשל השנים תרע"ז-תשי"ז (מאוסף משפחת מזור)

"הנהלת קהילת חלב שהגיעה לניו-יורק בשנות ה-80 מסמיכה את חכם אדמון כהן זצ"ל ואת חכם משה זעפרני יבל"א להיות נאמנים לשמונה-עשרה ספרי תורה שהוברחו מחלב לישראל."

Jack Chakalo
 AddThis Likes · 21 באוקטובר 2016

לרא שיער מעטפני الكلمة بحلب لتعرف من هم أهلها: الممول،المستشفى مسيحي،الأستاذ فتح الله صقل،
 والممرضات رأ هيلت نير الثرائسيستان ورئيس شعبة المحلبية يهودي اسمه إيمون. كوهين والمرضى
 (مسلمين/مسيحيين/يهود ومن قال أنا خليل أنا بلس) هكذا كانت حلب الدين لله والوطن للجميع

צילום מהפייסבוק של אזרח סורי (לא-יהודי), משנת 2016, על געגועים לסובלנות בין-דתית, בעיצומה של מלחמת האזרחים בסוריה. כותב הפוסט, תושב חלב (לא-יהודי), מתגעגע לימים בהם פעל ניהול בית החולים המתקדם והמפואר, "בית חולים אל-כלימה", בחלב. שם, כפי שמזכיר הכותב, מחזיק בית החולים הוא נוצרי בשם פתחאללה סקאל, האחיות הן נזירות פרנסיסקניות, וראש חטיבת הכספים של בית החולים הוא יהודי בשם אדמון כהן (הערת העורך: מדובר בחכם אדמון כהן זצ"ל, אבא של יו"ר המרכז משה כהן), כאשר החולים היו מוסלמים, נוצרים ויהודים. כך הייתה חלב: "הזדת לאלוהים והמדינה לכולם"-מסכם כותב הפוסט בפייסבוק. (החומר באדיבות ג'ק שקאלו מניו-יורק ומשה חבר מחולקן)"

*שימוש הצילומים בהתאם לסעיף 27 לחוק זכויות יוצרים והוא נועד לצרכים ציבוריים.

מחכמי אר"ץ זצ"ל

מדגם צילומים מאוסף המרכז

חכם יום טוב ידיד
1923-2016

חכם יצחק שחיבר
1912-1990

חכם אדמון כהן
1920-2007

חכם משה טוויל
1895-1976

חכם שאול מטלוב עבאדי
1889-1970

חכם עזרא שעיו עבאדי
1870-1939

חכם מרדכי עטיה
1898-1978

חכם עובדיה הדאיה
1890-1969

חכם הרון שוייקה
1897-1979

חכם שאול סתהון דבח
1851-1930

חכם יצחק דיין
1878-1965

חכם יעקב לופס
1867-1936

חכם דוד לניאדו
1900-1970

חכם סלים זעפרני
1890-1965

חכם אברהם זעפראני
1920-2005

חכם עזרא עטייה
1885-1970

מחכמי אר"ץ זצ"ל

מדגם צילומים מאוסף המרכז

חכם אהרון הררי רפול
1890-1960

חכם יהודה אצלן עטייה
1878-1962

חכם שאול קצין
1923-2018

חכם יצחק זעפרני
1924-2020

חכם עזרא חוצני הלוי
1886-1956

חכם עזרא שעין עבאדי
1883-1947

חכם משה בוואביה ספדייה

חכם ניסים לופס
1887-1950

חכם יעקב עטייה
1922-2016

חכם יוסף שאשו הלוי
1926-2017

חכם אברהם הררי-רפול
1895-1991

חכם אהרון עלי הכהן טוויל

חכם אברהם ענתבי סקא
1877-1967

חכם דוד סיתהון דבח
1887-1950

חכם אליהו דוד כאסכי-חמוי
1860-1921

חכם יעקב קצין
1900-1994

מחכמי אר"ץ זצ"ל

מדגם צילומים מאוסף המרכז

חכם שאול ענתבי סקא
1907-1974

חכם יעקב אלפייה
1858-1916

חכם עזרא חמווי כבאז
1860-1946

חכם משה אשקר
1877-1940

חכם מאיר רחמים נחמד
1875-1942

חכם מנחם זייאת
1903-1980

חכם מורד סרדאר

חכם אברהם יעקב ענתבי
1890-1969

חכם עזרא הררי רפול
1857-1935

חכם משה הררי

חכם ענתבי סקא
1877-1967

חכם משה עדס
1889-1969

חכם עזרא שרים
1895-1962

חכם הלוי פטאל
1890-1981

חכם משה גינדי
1888-1953

חכם יצחק אלפייה
1877-1955

הוקם בשנת 2010 ביוזמתם של אנשים שהאמינו בשימוש של טכנולוגיה, ככלי תקשורת נוסף להפצה וטיפוח המורשת המפוארת של קהילת יהודי ארם צובא (חלב). המטרה העיקרית: דיגיטציה של חומרי המרכז והנגשתם לציבור, בעולם האינטרנט, בארץ ובעולם.

הפרויקט הינו דינמי ואינסופי והוא זוכה בקביעות לכניסת גולשים מהארץ ומרחבי העולם. פיתוח האתר ועיצובו בוצע בהתנדבות על ידי שלמה מריו ספדייה וניהולו השוטף מתבצע בהתנדבות על ידי מר ספדייה.

תוכן האתר העיקרי

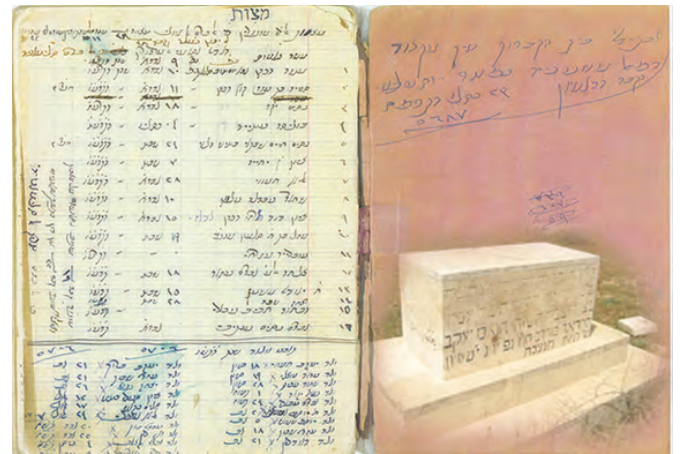
פנקס הבריתות ארם צובא

רישום "משרד הפנים הקהילתי ליהודי חלב", רשימת הנימו- לים, יהודי חלב, לשנים 1863-1945 ותאריך המילה שלהם, כפי שנרשמו בכתב יד, 'חצי קולמוס', של המוהלים בחלב. הכתיב הומר לכתיב העברי המודרני ועובד לאתר בתוספת תאריך לועזי לתאריך העברי, מנגנון חיפוש ואף אפשרות להזמין "תעודת ברית" מהאתר. עיבוד החומר לאתר נעשה באדיבות חברנו אהרון לופז מירושלים.

החגים במסורת אר"ץ

סקירת מנהגים של קהילת ארם צובא בכל הזמנים כפי שסופרו ע"י ילידי חלב, כולל תפילות ופיוטים להאזנה דרך האתר.

ליהודים הייתה אוזרה ושמחה וששן ויקר

בית העלמין ארם צובא

מאגר מידע זה מבוסס על מסמך היסטורי שמציג רשימת המצוות (נפטרים) בבית העלמין העתיק "שיך מקצוד" בעיר חלב בין 1916-1957. המסמך עובד מכתב יד לעברית של ימיו בתוספת מנגנון חיפוש. (מאוסף משפחת מזור).

קטלוג הספרייה במרכז אר"ץ

מאגר מידע, מצולם, כולל מנוע חיפוש, של כל הספרים בספרייה של המרכז ברחוב אהרונסון 4 בתל אביב.

מחקרים על יהדות חלב
פרסום של מבחר מחקרים על הקהילה ועל יהדות חלב אשר נעשו במשך השנים ע"י אקדמאים, רבנים, סטודנטים ואנשי הקהילה.

בן אדם מה לך נרדם, קיום קרא בתחנונים.

אחות קטנה תפלונית

היום הרת עולם - למען אלקי - ה' בקול שופר

פרויקט "אדון הסליחות"

סרטונים של פיוטי "ימים נוראים" מתוך מופע "אדון הסליחות" שארגן המרכז בראשון לציון בביצוע החזנים יוסי לוי ורפי נפתלי. באתר ניתן לראות ולשמוע את כל פיוט ונפרד ולקרא את מילות הפיוט תוך כדי הרצה, כמו כן למצוא פרטים על הפיוט עצמו וגם להוריד קובץ מילות הפיוט למחשב או טלפון ו/או להדפיסו.

World Center for Aleppo (Halab) Jews Traditional Culture | המרכז העולמי למורשת יהדות ארם צובא (חלב)

פורים שמח לכל בית ישראל

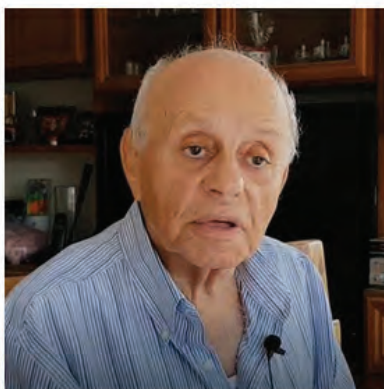
עיד אל פור

אחים יקרים
חג הפורים הוא חג מיוחד המצביע על רצונו הפנימי של עם ישראל להתלכדות לאהבה, לאחוה, לשלום ורעות. מתוך כך נובע הציווי לקיים בחג הזה את מצוות מקרא מגילה, משתנה ושמחה, משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים. קיום המצוות הללו נתן ביטוי נאמן לאחדות העם ולאהבת אחים – אהבת חיים

פורים שמח
המרכז למורשת ארם צובא, חלב

שליחת הודעות (ניוזלטר) לרשימת תפוצה בארץ ובעולם: לקראת החגים המרכזיים, שולח המרכז ברכות לחג הכוללת נושאים הקשורים למסורת של יהודי חלב הקשורה לאותו חג. רשימת התפוצה כוללת כיום כ-850 מנויים, מספר שעולה מדי חודש.

חנות וירטואלית למכירת ספרים
בוצעו מכירות מרכזיות לגולשים מהארץ ומרחבי העולם.

יוסי קיסר

ראיונות עם יוצאי חלב.

מתכונים מהמטבח החלבי.

קיבה נבלייה לפסח

חרוסת בסגנון חלבי

ועוד הרבה נושאים מגוונים ומעניינים.

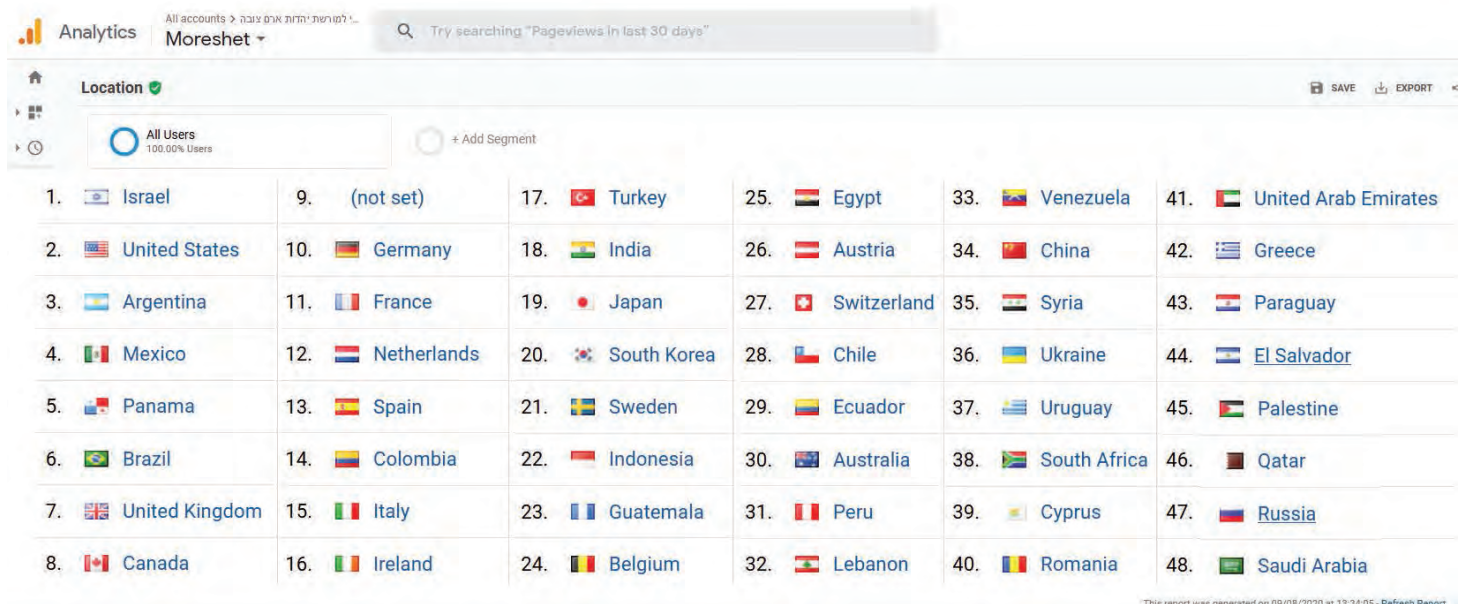
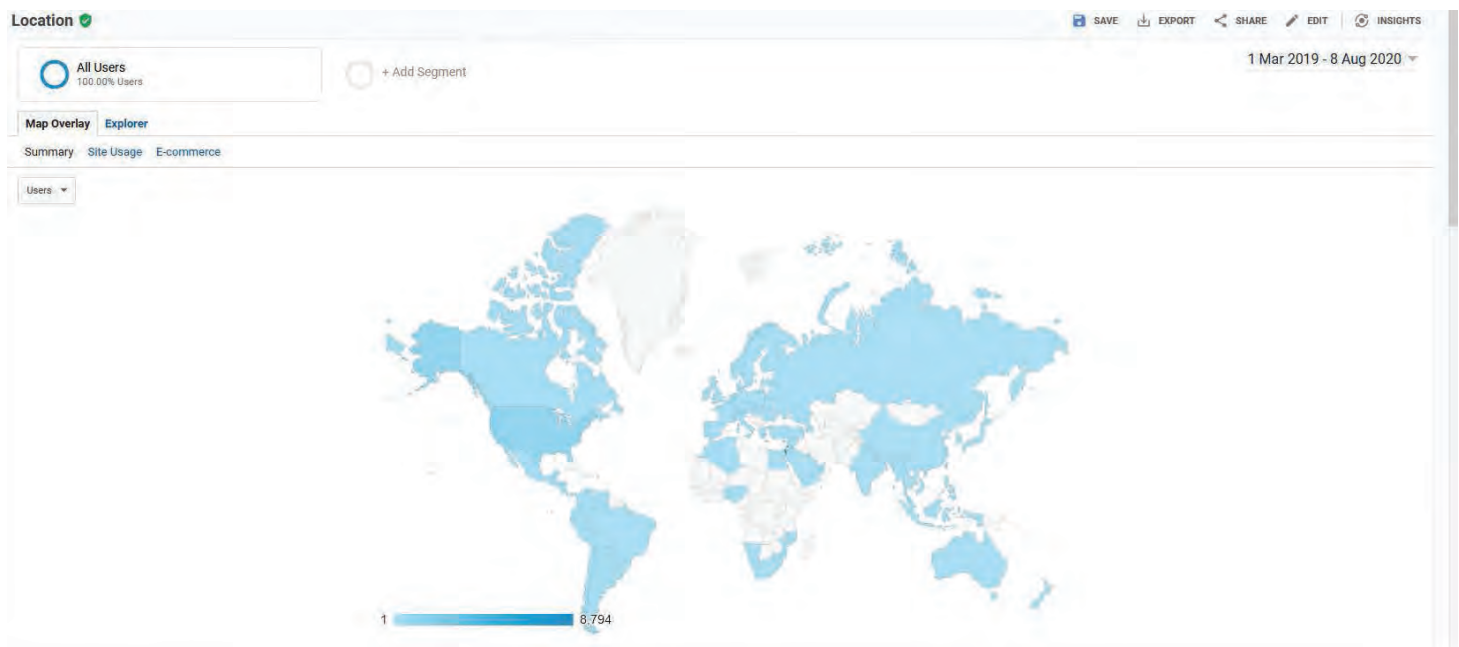
המרכז מתכנן להוסיף באתר תכנים באנגלית ובספרדית.

דו"ח "גוגל אנליטיקס"

מאז 1/6/2010 ועד 9/8/2020, נכנסו לאתר 75.210 גולשים מרחבי העולם, אשר ביקרו ב-289.030 עמודים מהאתר. מתוכם, נמנו 16.163 גולשים שביקרו ב-41.832 עמודים מהאתר, בשנה האחרונה, אפריל 2019 עד אוגוסט 2020.

דו"ח מפורט הנעשה ע"י מערכת GOOGLE ANALYTICS המיוחסת על כניסות וגלישה באתר האינטרנט של המרכז כמו כן מדינות מהן הגיעו הגולשים בשנה האחרונה. www.aleppojews.com ו www.aleppojews.co.il.

מדגם תגובות גולשים ופניות למרכז באינטרנט

office@aleppojews.co.il

שלום ידידי רבי משה הכהן הגדול
שתחיה לאורך ימים טובים. אמן
ברצוני לאחל לך שנה טובה ומבורכת ושתזכו להמשיך את מפעלכם
הגדול והחשוב ולהפיץ את תורתם ומורשתם של חכמינו ובני עדתנו
בתפארה כפי שאתם עושים מזה רבות בשנים.
בברכת ברוך הבא, שנה טובה ומבורכת
משה פרץ, רב הקהילה וראש מכון חכמי ספרד

שלום רב
נא לשלוח לי את ההקדמה ודוגמה מהספר: השרח החלבי לתורה.
תודה רבה
Hussein Abdalbadea Hussein Hassan
Cairo University – Faculty of Arts
Department of Oriental Languages – Jewish Religious
Thought

אני מחפש מידע על סבי ועל אבותי ניסים שוופאן(שופן) שנולד
בסוריה העותומנית והיגר עם משפחתו בסוף המאה ה-18 למצרים
אני אשמח לדעת האם יש לכם מאגרי מידע המאשרים חיפוש.
יוסי שופן
שלום רב,
רציתי להודות על מהירות התגובה ואיכותה. יישר כוח.
הצלחתי לאתר את סבי נסים, אולם לא את סבתי וחשוב יותר אבות
אבותי של סבי (אבא, אמא, וסבא. סבתי של סבי וסבתי)
אבי ואחיותיו כולם הלכו לעולמם לצערי ואתם המקור האחרון שאני
יכול למצוא בו מידע. האם יש אפשרות לבוא אליכם ולחפש?
בכבוד רב
יוסף שופן

I am Moshe Kassin from Mexico and I am searching the name
of the father of my grand gran father.
My grand gran father was Rabi Yosef Kassin, born (1864),
married Bolisa Yni. he had 2 boys Moises and Leon born in
Halab.
They arrived Mexico in 1925
Nobody in Mexico can give me the information. I will thank
you very much for the information you can give to me.
>Muchas gracias
Yo lo mantengo informado.
Espero conocerlo en persona cuando vaya a Israel
Saludos
>Aquí van las fotos, espero que les sean útiles.
Si Ud tiene otra información que se pueda subir al site de
Moreshet también sería bueno me envíe. El sitio será B"H una
base de datos de información al mundo.
Gracias
Shlomo Safdie

אני כותב עבודה סמינריונית לתואר שני בעניין התפתחותה של
תפילת כל נדר, שמעתי שיש מנהג ארם צובא מאוחר שאומרים
פעמיים את נוסח 'כל נדר' בלשון עבר, כפי שנכתב אצל רבי סעדיה
גאון, ופעם אחת את נוסח 'כל נדר' על-פי ההגה של ר' מאיר, אביו של
רבינו תם.
האם הדברים נכונים?
אם כן, היכן אני יכול למצוא דברים כתובים על המנהג הזה?
בברכה
דביר שרעבי

תודה. בוודאי שהדברים עזרו.
הנה הטייטה הסופית של העבודה.
תזכו בכל הברכות.

From: אתיקה יפה
Subject: Re: הנרות הללו קדש הם- חנוכה שמח-ג
חג אורים שמח לכל העוסקים במלאכת האור החשובה כאן, לשימור
המסורת והתרבות של יהדות ארם צובא!!!

From: Levana Zamir
ט"ו בשבט | عيد الأشجار | *עיד אל ג'אר ----
Subject: Re: רב תודות עבור ההסברים העשירים והמעשירים, ששלחתם.
אכן מורשת ראויה ומיוחדת ביופיה. נשמח להמשיך לקבל מידי פעם,
ואף להפיץ. תבורכו על פועלכם,
לבנה זמיר,
יו"ר התאחדות עולי מצרים בישראל
יו"ר מרכז הארגונים של יהודי ארצות ערב והאסלאם.

From: רעות ...
לכבוד מר עזרא צפדיה, יו"ר ועדת המלגות
ברצוני להודות לכם מאד על קבלת ההמחאה בגין המלגה.
סכום זה יעזור לי מבחינה כלכלית להמשיך ולהצליח בלימודיי.
אני גאה להיות נצר למשפחה מפוארת של גדולי רבנים צדיקים
שנולדו בחלב, ביניהם סבא רבא שלי (מצד אימא) וכן רבנים
ממשפחת הררי (מצד אבא). יצא לי הרבה מאוד לשמוע ולגדול על
פועלם הרב ועל מורשתנו המפוארת והקדושה, הכל על פי המקובל
משה עדס זצ"ל וגם על פי סיפורים שסיפר לנו סבי שלמה עדס יב"ח
שאותם הוא מעביר (גם לבקשתנו הנכדים) במשפחתנו מדור לדור.
שנה טובה ומבורכת. כתבתי ספר אותו אני מוכן למסור למרכז
המורשת.
אלי חמואי

בצאת חג הפסח, קיים מנהג לקחת צמחים ירוקים, איתם "דופקים"
על הגב ומאחלים; "סנתק כדרה מתל אל זיז", מניין מנהג זה ומה
פירוש המילה זיז?
בברכה,
צילה-סילביה זמיר (ג'מאל), ילידת חלב
תל - אביב
אני מאד מודה לך על ההסבר המפורט!
כל סנה ואנתו בכייר!

התרשמתי מהאתר. אני מעוניין לדבר או לכתוב למישהו שאלה על
טעמי המקרא נוסח יהודי ארם צובא. איך ניתן לעשות זאת?
אהרן גל
Englewood, New Jersey
USA

שמי גולדמן שלמה
אבקש מאד שתתקשרו אלי למספר
טל. XXXXXXX05
בנושא הכנת תעודת ברית מילה עבור אבא שלי יליד ארם צובא
ברצוני להעניק לו תעודה כזו ביום הולדתו ה-90

From: claudio jouedjati
Subject: Juejati
I live in Argentina, but my father was born in Aleppo and my
grandfather too. I wish you can help me to find some informa-
tion about their life in Aleppo.
My family name is Jouedjati but like a tipycal Jew, name was
changing.
My grandfather name is Ezra Jaim Jouedjati
I add 3 photos of my father passport

I am an American Jew looking to learn more about my father, Albert Moise Chammah, who was born in Aleppo in 1928 and immigrated to the United States in 1947. Since I do not speak Hebrew, I have had trouble finding out what sorts of documents and materials you all keep at the Center, but I am fascinated by your work, and I would love to learn more. I am especially interested if anything can be learned about my grandfather Moise Chammah.

I am living in Amman, Jordan, and planning to travel to Israel soon. Please let me know if there is someone at the Center who might be able to help me learn about what you have, and perhaps arrange a visit if that is possible .

Maurice Chammah, Journalist

From: Roey Skif

אני מחפש את שם המשפחה סקיף. כותבים את זה באנגלית קצת שונה: skaf או skaf. אני מחפש את התיעוד של משה, סבא שלי ז"ל

From: Saar, O.P. Ortal-Paz

שמי אורטל-פז סער ואני חוקרת היסטוריה תרבותית יהודית. בימים אלה אני עובדת באוניברסיטת אוטרקט שבהולנד. אחד ממכריי פנה אלי והראה לי תמונות של חפץ עשוי עץ ועליו כתובת באותיות עבריות.

החפץ הגיע מחלב, אך מקורו המדויק וקורותיו לא ידועים. נשאלתי מה יכול להיות חפץ זה

אולי יש בין חברי המרכז משהו המתמצא באמונות יהודית, ויש לו רעיון באשר לאופי החפץ ולכתובת המופיעה עליו? אולי תיבת נישואין??

Ortal-Paz Saar

Utrecht University

Department of History and Art History

Drift 6, 3512BS Utrecht, The Netherlands

תודה רבה וכל הכבוד על המפעל שלכם

--- ההודעה המקורית ---

Subject: בקשה לתיקון טעות

אודות סבי באתר האינטרנט

שלום רב,

בחיפוש אחר שם סבי, יעקב דוויק הכהן זצ"ל (נפטר ב-ט' באדר תש"ן) באתר האינטרנט שלכם, נכתב ברשימת הנפטרים עפ"י חודש כי עבר עם הוריו למדריד ושם הקים את ישיבת "אהבה ואחוה". מדובר בטעות מוחלטת. סבי היגר לקהיר שבמצרים, ושם הקים מפעל זה. אנא תקנו את הטעות, בתודה, מיכל דוויק

RE: בקשה לתיקון טעות אודות סבי באתר האינטרנט שלום רב

<מצטערים על הטעות. זה המידע שהיה בארכיון שלנו.

כבר תקננו את הטעות

הרב יעקב דוויק (כלוצ'י) בן הרב שלמה ונזהה, נולד בארם צובא ניסן תרנ"ג. היה תלמיד מובהק של הרב עזרא שעיו. בגיל 17 היגר לקהיר שבמצרים, שם הקים את ישיבת אהבה ואחוה, וניהל אותה כמפעל חיו. כן גם ישב בבית הדין בקהיר (כשימוש אך לא כדיין בפועל). לאחר מכן עלה ארצה ושימש כגבאי בישיבת פורת יוסף. נפטר בירושלים בשנת תש"נ (בן 97 היה במותו).

בשם אמי ואחיותיי תודה על מילותיך המנחמות והיפות. אני מצרפת תמונה של אבא(שאול זאב לניאדו ז"ל) ורוצה בהזדמנות זאת, להביע את תודתנו העמוקה, על פועלכם במורשת ארם צובא.

אבא עלה לארץ בגיל צעיר, השתתף בבנייה, ועשה רבות לפיתוחה. היה צנוע בכל הליכותיו מלבד כשהיה מתהדר בהיותו בן לקהילת ארם צובא, נצר לבניה ולרבניה החכמים.

מזל לניאדו חוסני

From: יוסי ובתיה כרמלי

מאוד נהניתי לראות את האתר המושקע והחשוב שמשמר את המסורת גם לדורות הבאים!!
יוסף חיים כרמלי

From: Aharon Teomim

האם אפשר לעזור לי בכתיבת ארבעה מילים בכתב חצי קולמוס? המילים הם: בגיטין בהנזקין בכיצד מברכין אהרן תאומים

שמי יפה גדעוני

הורי ילידי חלב.

מצורף סיפור שכתבתי.

הסיפור נכתב בהשראת סיפורים שסיפרה אמי ז"ל ובני משפחה. אשמח אם תמצאו שהסיפור מתאים לפרסום באתרכם.

-----Original Message-----

From: Qantara ICONOGRAPHIE

Subject: Arab World Institute, French magazine Qantara
I work for the cultural magazine Qantara, published by the Arab World Institute in Paris (<http://www.imarabe.org/magazine-qantara/archives>).

Our magazine is interested in the Arab and Mediterranean cultures. Our next central section focuses on the history of the Jewish community in the Near East (Egypt, Iraq, Yemen, Syria specially Aleppo). one of our text (written by Mr Abraham Marcus, Prof Emeritus of Columbia University) speaking about Jewish heritage and history in Aleppo. I am looking for pictures of the Jewish community (from XIX century to XX), photographs (high definition that can be printed) craftsmen, traders, neighborhoods, everyday life, synagogues, schools, exodusl.

Do you have this kind of documents ? Is it possible to use your photos and under what conditions?

Thierry Rambaud

Magazine Qantara Iconographe

Institut du Monde Arabe

1 Quai des Fossés Saint-Bernard

75005 Paris - France

שמי עזרא אשכנזי ואני חוקר בניו יורק. אני והחברה שלי, דיארנה, עוסקים בשימור האתרים והקהילות היהודיות בארצות האסלאם וצפון אפריקה דרך תערוכות ומוזיאון דיגיטלי.

מצורף חומר על תערוכה שעשינו על בית הכנסת אליהו הנביא בג'ובר בדמשק.

אני והחברה מארגנים ראינות עם יוצאי ארצות האסלאם ואני פונה לך עם בקשה לעזרה למצוא מתראיינים מחלב, קילז, וקאמשלי לראיין. ברצוני לשוחח איתך דרך סקייפ להציג את עצמי והחברה והעבודה שעושים.

עזרא אשכנזי NY

תודה מקרב לב על החוברות הנאות לראש השנה, חנוכה ופורים ששלחתם אלי.

יהי רצון שתזכו עוד להוסיף ולעשות רבות לשימור מורשת יהדות ארם צובה.

תזכו לשנים רבות, שבת שלום

פרופסור ירון הראל

אוניברסיטת בר-אילן

שמחתי לראות שיש מרכז עולמי שפועל למען מורשתה של יהדות אר"ץ המעטירה.

זכיתי גם אני להשתייך למורשת זו אשר משמרת את מורשת אבותינו מאז.

ראיתי באתר שאתם מעניקים מלגות לבחורי ישיבה, ברוך ה' אני זוכה ללמוד בישיבת הר המור בירושלים והתחנתני לפני כחודשיים, אשמח לדעת האם אני זכאי למלגה. תודה רבה, חיזקו ואימצו.

עקיבא מ.

From: רפי סקה
לגבי משפחת עזרא סקה.
עזרא ואסתר סקה,הבן שלמה (סלים) שהוא אבא שלי והבת
בהייה(שמעיה).חסרים האחים דוד וויקטוריה שהיגרה למקסיקו
ונישאה למשפחת נקש.

From: moises kassin
Le deseo un año bueno y dulce.
A continuación le adjunto información sobre mi familia
Kassin de Alepo. Mi tatarabuelo fue Moises Kassin, su papá
probablemente fue Yosef Kassin hijo de Rab Yehuda Yomtov
Kassin. La prueba de DNA indica que en esa generación hay
un 98% de coincidencia con la descendencia del Rab.
Pude llegar hasta mi bisabuelo y las pruebas genéticas
indican que es la misma familia que en el libro.
Revise la lista de rabinos y no viene mi bisabuelo Rab Yosef
Kassin, el fue jajam en Jalab y en México. Le adjunto fotos de
su tumba y de un libro escrito por el Sr. Isaac Dabah que lo
menciona.
Ojala sea posible incorporarlo a la lista de rabinos de jalab de
su página como respeto a el.
Moises Kassin Nahmad

From: Tamar Safdie
Subject: זבד הבת במסורת חלב
בשעה טובה, אנו מחכים ומצפים להולדת בת.
ברצוננו לערוך אירוע לאחר הלידה, ומחפשים אחר טקס מתאים
לתוכן האירוע.
בעלי ממוצא חלבי (משפחת צפדייה) ורציתי לדעת האם ידוע לכם
על טקס זבד הבת או מנהגים אחרים הקשורים בלידה של בת שהיו
נהוגים במסורת חלב.
אשמח לכל מידע או כיוון,
תמר צפדייה.

From: Alon Hamzani
שמי אלון חמצני וסבא רבא שלי (יצחק חמצני או חמצאני או חמסני)
הוא יליד סוריה, כמובן שגם הוריו עזרא ופרידה (לבית כהן).
הייתי רוצה לדעת אם יש דרך להשיג פרטים נוספים עליהם כמו
תעודות תאריכים ופרטים נוספים מעניינים.

From: מרים סרוסי
חמותי פרידה סרוסי (שם משפחה קודם- ששון) יוצאת חלב
בסוריה... נשמח להשאיר פרטים לגבי אילן יוחסין.

From: Dana Avrish
בימים אלה אני אוצרת תערוכה על קהילות היהודים במדינות ערב
ואיראן במוזיאון ארץ ישראל, תל-אביב.
אני כרגע בשלב התחקיר ואני מחפשת חפצים של הקהילה אשר
יספרו את סיפור הקהילה, ויעבירו את יחודיותה ואיפיוניה.
החפצים יכולים להיות חפצי קודש, חפצי חול, חפצים יום-יומיים,
תעודות הצטיינות בלימודים, חוברות לימוד בעברית, ספר זכרונות,
מדים של ה"צופים", הזמנה לטקס חתונה או ברית מילה, תפילין,
ארגז נדוניה, כלים לקפה, קטעי וידאו משפחתיים ועוד.
ויהיה כמובן נפלא אם יהיה ייצוג גם לקהילת יהודי ארם צובא. אנא
עדכנו אותי אם יש ברשות המרכז חפצים כאלה, או לחלופין תוכלו
להפנות אותי לאנשים רלוונטיים.

From: Yam Bloom
שמי ים בלום, סבא שלי ז"ל הינו יוצא חלב, שמו יוסף דאיה.
סבתא שלי, ויקטוריה דאיה (מוסרי) ז"ל נולדה על גבול
טורקיה-סוריה.
רציתי לברר אם יש לך מסמכים מקוריים כלשהם הקשורים בשניהם.

I am a PhD student in London working on musical memories
of the city of Aleppo. I am coming to Israel at the beginning
of March to find people from Aleppo's Jewish community to
meet and interview.
Clara

בפעם הקודמת הודיתי לכם מקרב לב על האינפורמציה הטמונה
במאגרי המידע שהעליתם. וגם הפעם ברצוני להביע אלפי תודות על
המאמץ שאתם משקיעים באתר.
לאחר שעדכנתם את האתר, יכולתי לגלות תאריכים חשובים
בהיסטוריה של המשפחה שלי ואף נודע לי על קיומה של דודה
שנפטרה בילדותה ובכלל לא ידענו על קיומה...
כעת אני ממתינה לפרט נוסף אחד שנמצא איפשהו בספר תאריכי
הפטירות בעמודים שעדיין לא תורגמו - אני ממתינה בקוצר רוח כי
הפרט הזה ייאמת לנו את תאריך הולדתה של אמי.
יישר כוח על ההשקעה.
אילנה סקיף, מקסיקו

From: sharon shvika
שמי שרון שויקה, בנו של מאיר שויקה ז"ל, שעלה כילד מחלב וחי
בקיבוץ יפעת עד פטירתו לפני כחצי שנה.
אנחנו מעוניינים לתאם ביקור במרכז ברחוב אהרונסון בתל-אביב.

I'm a Syrian Jewish artist who lives in Brooklyn.
I came across your website as my mother discovered your
cemetery record; it lists several of my family members and
was really interesting to see!
I'm writing to see if you would be interested in hearing about
a new program being formed that celebrates halabi and
mizrahi culture through contemporary art. It seems from the
descriptions on your website that this is something the
center may be interested in participating in and supporting.
Lenore Mizrahi Cohen

From: Haim Shammah
שלום רב. אודה לכם אם תוסיפו לרשימת חכמי ארם צובא באתר את
שמו של סבי, רבי חייא שמי שהיה מנהל בית הספר ליתומים תלמוד
תורה בחלב,
From: ליאת
האם אתם מתעסקים גם בשידוכים בין בני ובנות העדה בארץ
ובחו"ל??

שמי ליעד נקש, בן לאב יליד חלב (שנת 1954).
מזה תקופה אני מנסה לסייע לאבי ולאחיו לגלות את תאריך הלידה.
ברצוני לדעת האם קיים מאגר כלשהו (ספר בריתות וכדומה) בארץ
או בחו"ל של ילדי שנים אלו.
אשמח לכל עזרה בנושא, ולו גם המלצות לכיוונים שבהם אוכל
להתקדם במציאת התאריך.
ליעד נקש

אני עובד כתחקירן בפרויקט להקמת תערוכות חדשות במוזיאון
ההעפלה בעתלית ובמרכז למורשת המודיעין. התערוכה בעתלית
תעסוק בהעפלת יהודי ארצות האסלאם לארץ ישראל בשנים
1939-1948, משמע לפני קום המדינה, והתערוכה במרכז למורשת
המודיעין תעסוק בתפקיד ארגוני המודיעין של מדינת ישראל (מוסד,
שב"כ, אמ"ן...) בהעלאת יהודים לישראל בשנים שלאחר קום
המדינה.

אשמח מאוד לשמוע מכם האם יש לכם חומרים על יהדות סוריה
ולבנון שרלוונטיים לתקופות בהם התערוכות עוסקות. זה יכול להיות
קשור הן בהעפלה עצמה (בים, ביבשה ובאוויר) והן בחיים ובהווי של
הקהילה היהודית בשנים הללו בסוריה ולבנון, בפעילות הציונית
בקרב יהודים שם, וכו'. אנחנו מחפשים תמונות, מסמכים, סרטונים
ובעיקר חפצים רלוונטיים, שכן בקטגוריה האחרונה אנחנו עדיין
מתקשים לאתר חומרים.
ד"ר שי פרר.

From: Jordan Husney

My name is Jordan Husney, and I am a descendant of חכם אליהו עזרא חוצני הלווי. He was my great grandfather. His second son, Irving, was my grandfather. His son, Owen is my father.

I was born in Minnesota, in the USA, but now live in Brooklyn. I never had the pleasure to meet my great grandfather as he passed away before I was born. I am curious if you have any information on him or the Husney family - in any language. We descendants are eager to learn all we can, and, if possible we would love to help contribute to your project. Let us know if there is any information we could pass your way.

שמי מתן בכור, נצר לשושלת מפוארת של הרוב הגדול צדקה חוצני, אשר עבר מחלב לעיראק בכדי לכהן שם בתור רב ראשי. אנחנו במסע שלא נגמר בכדי למצוא את שורשינו, והגענו עד לאביו של צדקה, סעדיה חוצני, אשר נולד בחלב בשנת 1660, אך לא יותר ממנו.

רצינו לדעת האם יש לכם מידע נוסף או יכולת לעזור לנו לגלות יותר. אולי להגדיל את השושלת ולדעת יותר על הוריו של סעדיה, או לדעת מהיכן הגיעה המשפחה ומה מקור שם המשפחה חוצני ומדוע? מתן בכור.

ביקרתי באתר וברצוני להודות לכם על העבודה הנהדרת שבוצעה ובמיוחד על האינפורמציה במאגרי המידע.

במאגר המידע של תאריכי בריתות ותאריכי פטירה יכולתי לאתר כמה מקרובי ולדעת קצת יותר עליהם, במיוחד אחרי שאבדו כל המסמכים בזמן בריחת משפחת אמי ואבי מהעיר בתחילת שנות ה-60.

לפי הבנתי חסרים עדיין עמודים נוספים לתרגום מספרי רשימות הנפטרים - אני מקווה שתמשיכו במשימה הנפלאה.

מודה לכם שוב על האינפורמציה.

אילנה סקיף, מקסיקו

From: רפת העמק

אנו משפחה מצפון הארץ. אבינו שנפטר לא מזמן, עלה כילד מחלב. אנו מעוניינים לברר פרטים עליו, ועל משפחתו. יורם.

From: Simon Yomal

Estimados, mi nombre es Simón Yomal, vivo en Rosario, Argentina, soy nieto de Nasim Yomal y Sara Abadi ambos nacidos en Aleppo. Me gustaría recibir información sobre el registro de brit Milá donde podría figurar el brit de mi abuelo, ya que no puedo ingresar al mismo. Es para mostrárselo a mi padre Elías y a mis tios. Yo activo en el club de la kehila U.S.A.R (Unión sionista Argentina de Rosario) y en la D.A.I.A (Delegación de asociaciones israelitas argentinas) en Rosario. Les cuento a mis 3 hijos, todo el tiempo sobre nuestras costumbres, ellos van al colegio Bialik de la kehila. Donde la mayoría de las familias son ashkenazim, y vamos al knis seguido para mantener nuestras costumbres. Les agradezco y les mando una foto de la libreta de casamiento de Argentina de mía abuelos.

אני מנסה לאתר את שנות לידתו ופטירתו של הרב חיים שאול עבוד. נכנסתי לאתר אך לא הצלחתי להגיע למידע המבוקש.

קימי קפלין

שמי עזרא ענתבי,

אני מופיע בספר הבריתות ארם צובא. ברצוני לבקש את המסמך המקורי של תאריך הלידה שלי על מנת שאתו אוכל לגשת למשרד הפנים ושם יוכלו לשנות את תאריך הלידה האמיתי שלי בתעודת הזהות שלי. כך שהתעודה שלי תהיה מקורית ואמיתית עם תאריך הלידה האמיתי שלי.

From: Adi Tal

Subject: חלקת החלבים בהר הזיתים, לאחרונה סיירתי בהר הזיתים בין חלקות וקברים עתיקים. כידוע כל עדה קברה את מיתה בחלקה נפרדת ורבות מהן שוקמו במהלך השנים האחרונות. להפתעתי דווקא חלקת יוצאי ארם-צובא היא החלקה המוזנחת ביותר עומדת בקצה ומחכה... משפחתה של אמי הגיעה מחלב - משפחת בית אלו - וכבעלת זיקה לתרבות למסורת לערכים של יהדות מפוארת זאת, עמדת מבושת לנוכח העזובה וההרס. אני בטוחה כי ניתן למצוא את המשאבים הנדרשים כדי להחזיר עטרה ליושנה. לשם כך ניתן ליצור קשר עם הגב' שרה ברנע ששמה לה למטרה לחקור ולתעד ואף לקיים סיורים לקבוצות בבית עלמין מיוחד זה.

מיותר לציין שבכל פעם שאני נתקל עם המושג יהדות סוריה, אני מתרגש ממש. מעבר להיותי כיום מהנדס אלקטרוניקה, אני גם חזן ספרדי ירושלמי.

אני פונה אליכם בניסיון לקבל עזרה באיתור אדם ששמו אדמונד ולצערי לא זוכר את שמו השני.

כשנפגשנו בישיבה המקצועית קרית נוער בירושלים בשנים 1973-1976, זה היה לאחר שהוברח מסוריה.

אז הוא גר ברחוב מן 3 גבעת מרדכי בירושלים.

בדרך מקרה נפגשנו, ואני כתלמיד בוגר יותר, שימשתי לו כחונך, כי הוריו נותרו בסוריה. ומאז נפרדו דרכינו.

יום אני מתאמץ מאוד מאוד להשיגו ללא הצלחה. להערכתי כיום הוא בן 60 לערך.

שאל חודפי, רחובות

אבי ז"ל, אברהם רחמים עסיס, נולד בחלב בסביבות שנת 1907.

שם משפחתה של אם אבי, רשל, היה עדס, ואני מחפשת ראייה לכך שאבי הינו צאצא של משפחת עדס.

האם בפנקס הבריתות מופיע שם הנעורים של אם התינוק?

האם ניתן לעיין בפנקס ולצלם ממנו מידע רלוונטי?

רחל תאנה ארז

From: Ofri Eitan

שמי עופרי, אני נינו של הרב עובדיה הדאיה (בנו של עובדיה איתן ז"ל).

אני מחפש חומרים על סבא רבא שלי והייתי שמח לשוחח אתכם - אולי יש דברים שקשורים אליו בספריה שלכם ובמסמכים רשמיים.

From: Kobi Kabasso

הורי עליהם השלום מחלב. שם משפחתי קבסו. אבי עליו השלום אמר לי ששם המשפחה היה קבסו איבן יחייא. אשמח לדעת אם יש לכם ידע על מקור השם.

From: asher sh

סבא רבה שלי נקרא משה נתן סוטון. יש עדויות ששמו נגזר משם המשפחה סיתון. הוא נולד בחלב ועבר לגור בטרפול שבלוב. שם הוא היה סגן המנהל בבית ספר אליאנס ולאחר מכן הפך להיות המנהל. שנת הלידה שלו בן השנים 1865-1875. אשמח לשמוע על כל מידע שיש לכם עליו.

From: Refael Cohen

אני מחפש את צאצאיו של יצחק טרזי שמופיעים ווידאו זה <https://m.youtube.com/watch?feature=youtu.be&v=a-h9vC7WJg> יש להם משפחה בארגנטינה שרוצה לחדש איתם קשר. האם תוכלו לעזור לי בנידון?

ישנה הקלטה של ילדים בחלב הקוראים פרקי תהילים בנגינתם ובדקדוקם.

כפי הידוע יש עד פרק נ'. ברצוני לשאול האם ידוע לכם על הקלטה של הפרקים האחרים מפרק נ' והלאה.

יהודה דוויק

My name is Joe Oved from Brooklyn. I was looking at your website and see some very interesting and impressive information. Thank you for all your hard work.

I am working on finding information on my grandfather, Joseph Oved. Here is some info on him, anything you have would help-

His name is Yosef Oved יוסף עובד. However he says he changed his name from Aboud when he got to Israel.

Here is some information we have on him- Born in Aleppo between 1931-1934.

Father was Yitzhak יצחק (was born in Iraq)

Mother was Yaffa also known as Zakieh. Her family name was Massry born in Egypt.

His father יצחק worked at the Singer company, working with sewing machines.

His father's parents names were Nissim and Hanom.

My grandfather's siblings were Nissim (past away as a kid), Eliyahu, Moshe and Aliza.

We actually found the Brit records for Eliyahu who was under the last name Aboud Hidary, and Moshe who was just under Aboud.

We also found tomb information on his brother Nissim, and his grandmother Hanom.

He says they lived in Bistan El Cleb, and then in Jamaliya and Bachsita with Joe Gindi.

He also says the name of his school was Allianz.

When he was 10-13, 3 guys from a Jewish organization came to his house to tell his parents to send the boys to Israel. They agreed, and they took the boys first to Lebanon where they waited in a synagogue until Christmas night, then crossed over to Israel with over 50 boys total.

His parents tried to leave as well with the daughter but got caught and sent to prison for about 1 year he believes (either in Syria or Lebanon). Then they tried again by boat and they arrived to Israel safely.

I'm not sure how or what records you may have, but we are trying to get any information on him- from his birthday (he thinks it was around Teshavav), to who his relatives are and when he might have left Israel, anything.

Let me know what you think.

And thank you for all the help to the Syrian community!

Joseph Oved | Ice Properties | The Oved Group

31 West 34th Street 4th Floor | New York, NY 10

From: Hadass Tessler

Our family has been seeking information about our grandmother Ester Seton סיתרון

who is buried next to her husband, our grandfather, Raphael Seton סיתרון on Mt. of Olives, Jerusalem.

They had 5 children together. Esther died in 1918 (we don't know when she was born) when her oldest child

was 10. Raphael subsequently married a woman named Merkada, they had two children together, Aharon

and Ester. Raphael died in 1927.

Raphael had two additional brothers: Avraham and Eliyahu, and 3 sisters: Sarina, Bulisa, and Gracia

(who lived in Beirut). Apparently there was another brother, Jack - we never heard of - who lived in Egypt.

Their father (our great grandfather) Solomon, who was born in Aleppo, emigrated to Israel-then-Palestine

when his children were young.

We know nothing about our grandmother Esther and were hoping you may be able to provide us with any

information you may have about her, i.e.: her maiden name; the name of her parents; where and when

she was born; when she married Raphael. Anything at all. We are very anxious to find out.

From: James W. Weinberger

Subject: Darkhey Erets

Does the Center still publish this title? If so, are back issues available and what is the subscription price and process?

Thank you.

James Weinberger, Curator

Near East Collections

Princeton University Library

אשמח אם תעזרו לי לגלות את מקורות משפחת ענזרות. אני מכינה את עץ המשפחה והגעתי עד לרפאל ושרה ענזרות במאה ה-19. לא ידוע לי אם היו לו אחים ואחיות ומה הקשר המשפחתי עם ענזרות שהיגרו ללבנון. רפאל היגר למצרים עם 4 ילדיו: דוד, יעקב, גמילה ואסתר.

ז'קלין אגם

הנכדה של גמילה ענזרות

From: shulamit

יורשה לי לבקש את עזרתכם באשר למשפחה מיוצאי חאלב:

לפני כשבועיים פגשתי מישהו, שספרה לפי תומה, שמוצא משפחת אמה - משפחת דניאל (או דאניאל) - הוא מחלב. תוך כדי השיחה אמרה שלמיטב ידיעתה, אמה איננה יהודיה. בה בעת ציינה פרטים מאוד לא צפויים לגבי משפחה לא יהודית. במהלך השבועיים האחרונים נסינו להתחקות אחר שורשי משפחתה, מצאנו מספר שמות מאוד יהודיים במשפחה, וכצפוי גם מספר נעלמים:

האם מוכר למישהו הסבא רבא שלה, יוסף דניאל, ואשתו - חנה גלילה?

סב סבה היה מיכאל דניאל, שם אשתו לא ידוע. האם מישהו מכיר אותם?

שם סבא שלה הוא טאנוס, אשתו - מלכה בת מרים לבית עטייה. האם ידוע למישהו משהו עליהם?

ד"ר שולמית בר-אדון

אני מעוניין ללמוד את טעמי המקרא של מגילת אסתר נוסח חלב ירושלמי

האם יש לכם איזה שהוא ספר / CD / או כל אמצעי אחר שאוכל ללמוד ממנו

רמי שרון

האם אתם מוכרים ספרים על יהודי חלב אצלכם במרכז?
אני בעיקר מחפש ספרים על הרב אליהו שמאע הלוי ("הרב אליהו שמאע הלוי מחלב", "בית הלוי מטולדו לחלב")

Uri Kolodney

Non-Roman Processing Unit, Head

Hebrew & Jewish Studies Librarian

University of Texas Libraries

The University of Texas at Austin

PCL 1.342A | Mail Code S5440 | PO Box P Austin, TX 78713-8916

Subject: רשמים מביקור בחלב בשנת 1928

אני מתכבד להציע לפרסום בכתב העת שלכם תיאור של הקהילה היהודית בארם צובא בשנת 1928 שנכתב על ידי סבי שלום (סלים) אלדאודי ז"ל, מורה לעברית וערבית ובנו של החכם באשי האחרון בעכו הרב מכלוף אלדאודי ז"ל (1825-1909). משפחת אלדאודי, המיוחסת לזרע דוד המלך, עלתה לארץ בשנת 1837 ממראקש שבמרוקו והתיישבה בצפת. סבי ז"ל תרגם את הספר "אהבת ציון" של אברהם מאפו לערבית והוציא אותו לאור בשתי מהדורות בקהיר. התיאור הוא חלק מזכרונות שכתב סבי ז"ל בראשית שנות החמישים תחת השם: "התועה בסבך החיים". הזכרונות הסתמכו על פנקסים בהם רשם במשך השנים את מסעותיו.

חזקו ואמצו,

ד"ר ישראל בן דור

מצפה טל-אל, ד"ר אושרת מיקוד 2516700

תזכו להפיץ את ההיסטוריה של יהדות חלב - ארם צובא בקרב עם ישראל
נשמח להתעדכן על ספרים גיליונות וכל חומר שקשור לעבודת
הקודש בו אתם עוסקים.
מכון חכמי ספרד

תודה על העשייה הנפלאה שלכם למען קהילתנו.
טסלר (מזרב) הילדה

תודה על המשלוח הזה . יפה מאוד תמשיכו
חזקו ואמצו
חיים ג'ואג'אתי

Subject: Re -ט"ו בשבט | عيد الأشجار | *עיד אַל ג'אר

חג אילנות שמח לכם העוסקים במלאכת שימור שורשינו!
תודה!
בברכה,
אתי יפה

תזכו לשנים רבות נעימות
או בערבית
אקבאל כל סנה
יוסף חנני

ואמת תודה רבה על כל המאמצים שאתם עושים כדי לחקור אחרי
מורשת אבותינו ואבותיי בכלל. תחל שנה וברכותיה.
יואלי פינטו נין רבי יוסף ידיד הלוי

Subject: RE: עשרת הדיברות-אבתידיא כלאמנא
אני מודה לכם מקרב לב על החומרים ששלחתם.
החומרים מרגשים ומלמדים ועל כך תבואו על הברכה.
אודה לכם אם תמשיכו להעביר אלי חומרים על מורשת יהדות חלב
ולבנון המפוארת.
בברכה חמה
שלמה שמאי

From: שרה סער
Subject: Re: תזכו לשנים רבות נעימות וטובות
שנה טובה ואריכות ימים ותברכו על העשייה שלכם!!!

We are hoping you have something in your records that can shed some light - or might you have some recommendations or suggestions, as there is no one left alive in our family whom we can ask.

Pictures of our grandparents' graves on Mt. of Olives in Jerusalem, below.

הדסה טסלר
אילנה אלכסנדר

From: רונית יצחק
אני מכינה עבודה סמינריונית בנושא "לבוש יהודי סוריה"
בלימודי לתואר שני ב"מכון שכטר למדעי היהדות" בירושלים.
האם יש אפשרות לשלוח אלי חומר כתוב ומצולם (תמונות וכיו"ב)
בנוגע ללבוש יהודי סוריה?
לחילופין, האם יש אפשרות שאגיע למרכז לקבל מידע ולראות
פריטים הנוגעים לנושא?

From: mirta e isaac Taraman
שלום קוראים לי טרמן יצחק נולדתי (30-06-1948) בארגנטינה. כרגע
אני גר בישראל כבר 35 שנים. יש לי תמונה של סבתא שלי(בונו לניאדו
טרמן) עם שני ילדים אחד דוד שלי(אהרון טרמן)ואבא שלי(מויסס
טרמן) התמונה לפי מה שסיפרו לי בזמן נסיעתם שלהם לארגנטינה
בערך שנת 1927.
סבא שלי (יצחק טרמן) היה בארגנטינה כבר שנה קודם בערך שנת
1925 הוא סיפר לי שהיה גר קרוב לבית הכנס "צרויה"
אבקש שתפרסמו את התמונה כדי שמישהו יכול לעזור לי לקבל
אינפורמציה כי יש לי עץ משפחה להכין.

From: Moshe Ossi
Subject: Re: ט"ו בשבט | عيد الأشجار | *עיד אַל ג'אר
תודה על החומר הנפלא. האם לא טעיתם בכותרת שצריכה להיות
עיד אלאשגאר? דרך אגב, נראה שהמילה הערבית 'שגרה' קרובה
למילה העברית 'שריגים'.

I wish you all at the World Center for Aleppo Jews, a successful and a peaceful year for you and all the People of Israel.
I would love if you would send me your publications in English.

All good wishes to Moshe Cohen,
Sincerely,
Judy Feld Carr, C.M., Mus.M., Mus.Bac., LL.D., L.H.D.
Toronto, ON
Canada

שיתוף פעולה עם העמותה האחות 'אור התורה'

הנהלת המרכז, השקיעה סכומים ומאמצים נכבדים והצליחה להחיות את האגודה העותומנית הישנה של אור התורה ולהפוך אותה לעמותה תקנית בהתאם לחוק הישראלי. העמותה שהוחייתה נרשמה כחוק, אושרה כחוק, יחד עם התקנון המעודכן התקני שלה, על ידי רשם העמותות ובית המשפט. מאז ועד היום, המרכז מלווה את עמותת אור התורה כספית, משפטית ומנהלית.

משרד המשפטים
רשם העמותות

תעודה לרישומה של עמותה

(לפי סעיף 61 לחוק העמותות, התש"ם - 1980)

זאת לתעודה כי האגודה:

"אור תורה" אגודה להפצת לימוד התורה, בנין ביחכנ"ס ות"ת והחזקתם

שנוסדה לפי חוק העותמאני על אגודות מיום 29 לחודש רג'ב 1327 (1909) והודעה על יסודה
נמסרה במשרד הפנים בתיק מס' 1325/99 במחוז תל אביב

נרשמה כעמותה

במסגרת "אור התורה" עמותה להפצת לימוד התורה,
בנין בית כנסת ותלמוד תורה והחזקתם (ע"ר)

מספר: 580519965

רחוב אהרונסון 4
תל אביב-יפו 68012

מסרומה העיקרית

להפיץ לימוד התורה בין החברים ובין הקהל. לנהל בית הכנסת הנמצא
ברחוב אהרונסון 4 בתל אביב ובכלל זה לפעול להקמת מבנה חדש לבית
הכנסת. לייסד מוסד של תלמוד תורה.

מספר: 580519965

מספר: 580519965

ב' אדר, התש"ע
16 פברואר 2010

רשם העמותות

פרויקט הצלת בית הכנסת עדס

הנהלת המרכז נרתמה למפעל ההצלה של בית הכנסת "עדס" בירושלים מהריסה והעברה לאתר חלופי, שעקב לחצים ציבוריים מקיפים בוטלה היוזמה שעלתה לשינוי התב"ע של אזור נחלאות בירושלים. כדי להגן על בית הכנסת ביצע המרכז חכירת בית הכנסת מהקרן קיימת לישראל לשנים רבות.

חווה – חכירה מהוון

שנערך ותחתם ב- י"א ניסן ביום 14 לחודש 9 שנה 2000

ב י ן

הימנותא בע"מ
שכתובתה לצורך חווה זה הא. רח' קרן קיימת לישראל 1, ירושלים.

להלן "הימנותא" מצד אחד או "המחכיר"

ל ב י ן

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם צובא (חלב)
על ידי מנהליו מנחם ודד. משה כהן שכתובתם לצורך חסכם זה הוא
רח' אהרונסון 4, תל – אביב

להלן "המרכז" מצד שני או "החוכר"

מ ב ו א

המבוא מהווה חלק בלתי נפרד מתנאי החכירה המצורפים לו ואשר רק ביחד הם מהווים את
חווה החכירה.

הואיל והימנותא בע"מ הינם הבעלים של המקרקעין המפורטים להלן במבוא זה (להלן
המקרקעין או בית הכנסת

והואיל ועל המגרש ניצבים מבנים (להלן – "המבנים") אשר הוקמו לפני יותר ממאה שנים
בתקופה שקדמה לתאריך בנייתו של חווה חכירה זה לתוקף ומשמישים כבית כנסת על שם עדס
של קהילת יוצאי ארם – צובא (חלב), שיקרא להלן בית כנסת עדס

והואיל והמחכיר הסכים להחכיר את המקרקעין לחוכר על כל הבנוי והמחובר עליו חיבור קבע
(להלן "המחבורים") (המגרש עם המחבורים ייקרא להלן – "המחוכר").

הימנותא בע"מ
HEMUTAH LTD

פרויקט הצלת בית הכנסת "תפארת רפאל" בתל-אביב ובנייתו מחדש.

עיריית תל-אביב שינתה את התב"ע של אזור בית הכנסת הנ"ל, ברחוב אהרונסון, שעל שפת הים. הנהלת המרכז נרתמה להציל את בית הכנסת ולדאוג שיוקם מחדש במקום ויתנהל ברוח מורשת יהדות ארם צובה. לשם כך, נוהל מו"מ מורחב עם היזם שאמור להוציא לפועל את שינוי התב"ע, בעקבותיו נחתם חווה עם היזם. החווה כולל, בין היתר, התחייבות היזם: כל הפעולות הנוגעות לבית הכנסת ייעשו באישור רבני ושל העמותה, יוקם על ידי היזם בית כנסת חלופי בתקופת הבנייה בכפוף לאישור עיריית ת"א כמקובל, ייבנה בית כנסת חדש בתוך המגדל המיועד לבית מלון מפואר תוך שמירה על צביון המורשת החלבית של המקום, בית הכנסת יירשם בטאבו על שם "אור התורה", כחלק מנכסי העדה של יוצאי ארם צובא – למרות היותו חלק מבית המלון המתוכנן. לבית הכנסת תהיה כניסה גם מהרחוב כדי לאפשר גישה לכל מתפלל ולא רק לאורחי המלון. כל ההוצאות הקשורות לתב"ע והנוגעות לעניין בית הכנסת יכוסו על ידי היזם.

יהללוך זר ולא פיך

(משלי כ"ז, ב')

שם יכולתי להתרשם ולראות מקרוב את העבודה בעלת ערך רב, שאתם עושים כדי להפיץ ולשמור את מורשת התרבותית שהורינו וסבינו הותירו לנו.

הקהילה החלבי בכל העולם בולטת כאחת הקפדניות ביותר בהעברת מנהגינו ומסורתנו של מאות שנים, וכך מקיימים את הפסוק, כאמור: " שָׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אֲבִיךָ וְאֶל־תִּטֵּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ:", ובזכות זה אנו נהנים וגאים בשורשינו היקרים.

ההתקדמות הטכנולוגית מספקת לנו כעת כלי בסיסי נוסף לשיפור שמירה על שרשרת המסורת, ולשם כך סיבת העבודה של המרכז כה חשובה.

מבואנוס איירס-ארגנטינה אני שולח לכם את איחולי ברכה והצלחה ושתוכלו להמשיך במשימה קדושה זו.

דוד תרנג'ן - בואנוס איירס-ארגנטינה

Dear Moshe,

I duly received the tapes, videos, etc., with your letter of the 8th November.

I thought the video was very good indeed, although I noticed that there were several omissions.

It is a very good souvenir of the Aleppo ritual, although I have to say that I actually prefer the Spanish and Portuguese tunes for some of the SELICHOT, although, in many instances, the tunes are very much the same, it's just the speed and accentuation which are different.

Enclosed here with is my contribution to this magnificent effort.

Congratulations again for this excellent production, which I am thoroughly enjoying.

Joe C. Dwek, Manchester.

It is amazing to see what your Aleppo Heritage Center has managed to accomplish without much support. Your publications carry a wealth of information about our people and I am pleased to see that our story has been "preserved" in such a scholarly way...

Joseph J. Sitt, The Sephardic Heritage Museum-New York

לכבוד מרכז יהדות אר"ץ "מורשת ארם צובה" שלום רב!
רציתי להודות מאד לכם על כל מה שאתם עושים למען יהדות אר"ץ הטובה והמפוארה. אשר אין חקר לגדלות חכמה זיע"א ולנעימות מזמרים ע"ה ולתמימות הטהורה והקדושה של אנשיה ז"ל. אשריכם ואשרי חלקיכם ומה נעים גורלכם. בברכה מקרב ליבי שתזכו אתם ביחד עם כל חוקריה להחזיר העטרה ליושנה. בירשלים הבנויה אכ"ר.

אברהם בן ראובן דוד שלום נר"י. בואנוס איירס

We found out that Aleppo Heritage Center is very important to our children and the next generation to know the beauty of Aleppo Jewry and what it gives to Judaism.

If we don't bring our parents and grandparents heritage it will be a sin.

We are with you and our community is with you. We would like very much to help. May the almighty watch over you and your families for the great job you are doing. We are proud to be of our great Syrian Heritage.

Jack Avital Joe Kayre Moshe Saba

Chairman President V.President

Sephardic National Alliance New York, New Jersey and Long Island.

יישר כוחכם, אתם וכל המשתדלים בעניין זה... השם יצליח בידכם להתמיד על משמרתכם הקדושה.

הרב צאדקה הרארי, אב בית דין לק"ק החלבים, מקסיקו-סיטי 1987

אני מצרף בזה עותקים של מספר תמונות מחלב וכן מידע על מקורם. יש בידי אוסף גדול של תמונות, מפות ותרשימים הנוגעים להיסטוריה של העיר... בידי גם תעודות רבות שחלקן עוסק ביהודים... הגיע העת שנתחיל במלאכה של שחזור ההיסטוריה של הקהילה והחייאת מורשתה. אני תומך נלהב של הרעיון, ואשמח לתרום ככל שאוכל.

אברהם מרכוס, אוניברסיטת טקסס, ארה"ב.

יש לי העונג והכבוד להעביר את מיטב איחולי לאדונים הנכבדים העמלים קשה לשימור המורשת העצומה של יהדות אר"ץ... אני תפילה להצלחתם במאמציכם ואני מבטיח בזה את התמיכה ואת הברכה של קהילתנו הסורית ספרדית.

הרב אברהם הכט, קהילת "שערי ציון", ברוקלין, ניו-יורק

שהקב"ה ייתן לכם את הכוח כדי להמשיך עם פעילותכם ויברך אתכם עם הצלחה רבה.

הרב יצחק ענתבי סקה, הרב הראשי לעדה הספרדית בבואנוס איירס, ארגנטינה

שימור והנצחת מורשת עם ישראל על קהילותיו, מסורותיו ושורשיו הרבים כל כך, אסור שיפול קורבן לטרדות היומיום. פניה של מדינת ישראל אל העתיד, אך את הכוחות הרוחניים אנחנו שואבים מעבר מפואר בן אלפי שנים. שילוב זה של זכר העבר עם חזון לעתיד סייע לעמנו לעבור בשלום את טלטלות ההיסטוריה הארוכה והקשה שלו.

לכן חייבים אנו להתברך במוסד ששם לו למטרה לתעד ולחקור מורשת של קהילה מפוארת כקהילת ארם-צובא. הרשה לי לאחל לך ולמרכז שאתה עומד בראשו הצלחה ושגשוג בהמשך דרכו.

שמעון פרס, 23 בנובמבר 1988

יישר כוחכם על פועלכם לטיפוח מורשת אר"ץ ותיעודה.

זבולון המר, השר לענייני דתות

זו היא תרומה חשובה לתרבות ישראל באחד המרכזים הנפלאים של יצירתה. והריני מאחל לך ולחבריך הצלחה בכל מעשיכם למען החדרת ההכרה בגדולתה של מורשת זו.

מנחם בגין, 1988

יישר כוח על עבודתכם הברוכה לשימור העבר המפואר של יהדות ארם-צובא וחיזוק הקשר בין יהודי אותה עדה בגולה עם ארצנו.

דב שלנסקי, יושב ראש הכנסת - 1988

למר משה כהן יצ"ו,

התודה והברכה !

אני מברך את המרכז העולמי למורשת יהדות ארם צובא (חלב) ואת העומד בראשו על פועלו המניב פירות משובחים.

בכבוד רב ובהערכה,

פרופסור שמעון שרביט

לאחינו היקרים של מרכז העולמי למורשת יהדות ארם צובא: ברצוני להביע את הכרת התודה שלי על כך שקיבלתם אותי בצורה כה נעימה בשנה שעברה לרגל ביקורי בישראל.

כמנהל לעברית ויהדות בבי"ס "מגן דוד" במקסיקו סיטי, אני רואה חשיבות רבה מאוד ללמד את מורשת יהדות אר"ץ שתלמידי ביה"ס נמנים עם עדה זו. חוברת "דרכי אר"ץ" שהגיעה לידי הוכיחה בפניאת חשיבות הכרת מורשת יהדות אר"ץ. ע"כ החלטתי בימים אלו כי עלי לעשות למען לימוד מורשת אר"ץ לתלמידים, שיתוף הפעולה בין האנשים המבוגרים שבקהילה בלימוד מורשת זו ואף הצגת המורשת בפני הנוער הצעיר שלא נולד באר"ץ, ואינו מכיר מספיק את מורשת ארץ אבותיו.

משה גזית, מנהל בי"ס מגן דוד, מקסיקו-סיטי.

נהנתי לקרוא עיתוניכם על תרבות יהדות חלב. לצערי, אין העברית שגורה טוב בפי, אך נהייתי הרבה מתמונות האנשים שהייתי אתם בקשר...

גיודי פלד קאר, נשיאת הועדה הלאומית ליהדות סוריה – הקונגרס היהודי הקנדי, טורונטו, קנדה.

הנני מודה לכם על גיליונות "דרכי אר"ץ", שהואלתם לשלוח אלי. הם נותנים ביטוי יפה לתרומתה של יהדות חלב בכל תחומי העשייה הציונית והיהודית. הקהילות החלביות בתפוצות, המצטיינות בשמירת המסורת היהודית ובאהבתן לארץ-ישראל ולציונות, הן נדבך נוסף ליהדות נפלאה זו, שחרף הקשיים עמדה זקופה מול אויב וצר, ועמדה לימינה של מדינתו. על כך תבורכו מקרב לב.

יצחק שמיר, ראש ממשלת מדינת ישראל - 1989

אני אסיר תודה לך על ספרו של אדמון מ. כהן "הרצאות על התורה" שהואלת לשלוח אליי. אקרא בו בעיון רב.

יצחק נבון, נשיא המדינה

קיבלתי בתודה ובהערכה רבה, את קובץ ההרצאות והדינים שהופצו בסוריה בסתר. לא רק יהודי סוריה חייבים תודה לחכם אדמון כהן, אלא כל עדות ישראל. הספר ישמש מושא למכון המחקר של מורשת יהדות בבל ויוצג בספריה בכבוד.

מרדכי בן פורת

I recently got a hold of your "Twenty Years of Achievement" catalogue. Your organization does a lot of wonderful things to enrich the modern Sephardic population and teach them of their rich history.

Laura Vladimirova, Associate Editor IMAGE Magazine
New York

לכבוד מר מנחם ידיד

שלום רב, תודה על מכתבך ועל הספר: "עשרת הדברות-אבתידא כלאמנא, לר' סעדיה גאון", שהואלת לשלוח אלי. מנהג קריאת עשרת הדברות בשפה הערבית-יהודית שהיתה שגורה בפי יהודי חלב ראוי שתשמר בנוסח המקורי שלה.

בברכה, **לימור לבנת**, שרת החינוך

לכבוד מר מנחם ידיד שלום רב,

שמחתי מאד לקבל ולעיין בספרך החדש שזכה לצאת לאור "ידיד נפש".

הספר מספר את סיפור חייו, למעשה שזור בתוכו את סיפור הקהילה היהודית המפוארת בארם צובא. לי כבן הקהילה החלבית הספר מרגש במיוחד. ישר כח.

מוטי ששון, ראש העיר חולון.

מר ידיד היקר,

רב תודות על הספר מאיר העיניים ורב התוכן "ידיד נפש". אקרא בו בענין רב ומתוך הערכה.

במיטב הברכות ובהערכה רבה,

נשיא (בדימו) **מאיר שמגר ז"ל** ירושלים.

Aleppo Heritage is very important for me, my children and my community.

I would like to help and you can count on me to help you as much as I can.

Jack Avital, New York

Dear Moshe Cohen,

On the coming of the new year I deeply want to thank you for being close to us with a helping hand..

I wish you and your family success and prosperity and I pray G-d that the noble feelings awakened in this celebration gives us the strength to become better people towards G-d and towards our fellow men.

Rabbi Isaac A. Sacca Gran Rabino de la Asociación Comunidad Israelita Sefardí de Buenos Aires.

כאן, אני מעלה שוב את הרעיון שהעליתי בפניך בזמנו, והוא הקמתו של מוזיאון למורשת אר"ץ. אני מאמין כי אם יקום מוזיאון כזה הוא יהווה אבן-שוואבת עצומה להרבה מאוד מידע ו"פריטים היסטוריים", כפי שאני מכנה אותם, הקיים לדעתי בידי הרבה משפחות ברחבי תבל. מי יודע אולי גם דפים מה"כתר" שיתכן וקיימים בכספות של אנשים שונים שיודעים או אף שאינם יודעים על ערכם ההיסטורי העצום, ימצאו דרכם למוזיאון.

אברהם צפדיה, רמת-השרון.

שאו ברכה מאת ה' יתברך וראו הצלחה רבה ומופלגת בעמלכם ובמעשיכם. לכו מחיל לחיל.

יחזקאל חנונו, מנהל ישיבת חב"ד, ראשון-לציון.

תודה מעומק הלב על הכנסת האורחים שכיבדתם אותנו בה, בעת פגישתנו במשרד המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובה (חלב) וחוץ חן לכם על החומר שקיבלנו, המדגים את האוצר הרוחני של יהדות חלב.

ד"ר אברהם חיים, משרד החינוך

כבוד הרב הראשי (הרב ישראל מאיר לאו) שולח ברכתו להמשך עשייה חשובה זו התורמת רבות להנצחת המורשת של יהדות ארם- צובא המפוארת.

הרב רפאל פראנק

... אני נהנה מהיכרות אישית עם עדה נפלאה זו של יהדות חלב, בישראל ובחלקי העולם השונים [מהונג-קונג ועד מקסיקו סיטי].

ח"כ דב בן-מאיר, סגן יו"ר הכנסת

ברוכים תהיו על פעולותיכם למען הצבת המורשת המפוארת על קהילות ארם-צובא (חלב) לפני הדור הצעיר בארץ ובתפוצות.

הרב יצחק פרץ, שר הפנים.

חזרתי אתמול מלונדון, שם אני שוהה בשבתון מאז דצמבר 1986. מאוד הצטערתי להחמיץ את ערב עשרת הדברות שקשור בזיכרוני בצורה חזקה באישיותו של אבי ז"ל (רבי אהרון שויקה זצ"ל) אשר היה מדקלם "אבתידה קלאמנה" בניגון וברגש... שמעתי מד"ר אברהם מטלון שהיה זה ערב מוצלח מאוד. אני מברך על הרעיונות ועל היוזמה בארגון אירועים מסוג זה. למרות שאני בלונדון, אשמח לשמור על קשר ולקבל הודעות על המתרחש במרכז. אם לא אוכל להיות נוכח, לפחות "נשמעם על ריחה".

ד"ר יצחק שוה, לונדון

"מפעל הקמת המרכז למורשת יהדות ארם צובא מהווה נכס צאן ברזל בתורה, במוסר, בהלכה ודברי קבלה, לדורי דורות."

לימור לבנת, שרת החינוך.

תודה לך על הגיליון האחרון המפואר והמהודר של דרכי אר"ץ ששלחת לי; אכן איני מפסיק מלעיין בו ולדפדף בו ולדלות ממנו פנינים יפות....

לפני כשנתיים ביקרתי במשרדי האליאנס בפריז לרגל עיסוקי בפרויקט הגניזה שאותו אני מנהל, ואני מצרף בזאת צילומים של שני מסמכים מעניינים שאיתרתי שם (בעקבות אזכורם בספר של ירון הראל, "בספינות של אש למערב"). הראשון הוא מכתב מחכם אהרון שויקה, סביו של אבי חכם אהרן...

פרופסור יעקב שויקה

אני מודה לך על ההגדה ששלחת לי. עשיתי בה שימוש כבר בליל הסדר האחרון, ואני מוכרחה לציין כי משפחתי התרשמה מאוד מיופיה ומהאיוורים המרהיבים שבה.

סיון סיגטי, ער"ד

קראתי בהנאה מרובה את הפרסום היפה והמרשים שלכם על עשרים שנות עשייה.

כל הקורא באלבום יפה זה לומד על עשייתכם הענפה והברוכה. הצבתם יד ושם ליהדות עשירה ברוח ובמעש, מן המפוארות שקמו לו לעם ישראל לדורותיו. ברוכים יהיו כל אלה שטרחו ועמלו בעשייה גדולה זו. אני מודה לכם על שהואלתם לשלוח לי אלבום זה. **פרופסור אברהם גרוסמן**, החוג להיסטוריה של עם ישראל המכון למדעי היהדות האוניברסיטה העברית בירושלים

ברכות לעושים במלאכה להוצאת החוברת המהודרת למלאת עשרים שנות עשייה למרכז. עלו והצליחו.

יוסף תוסיה-כהן

אני מוצא עניין רב בביטאוננו, כי הוא מעורר בי זיכרונות ילדות עימים הקשורים בביטויים אופייניים ובסיפורים מרתקים על אר"ץ, אותם הייתי שומע מזמן לזמן מפי הורי ז"ל... הרשה לי לפנות, משה, ולבקש מהחברים שישלחו למרכז כל מה שיש להם, בכתב, או בזיכרון, אודות מורשת זו - גם אם הדברים לא יהיו מסודרים ומנוסחים כל צרכם. זאת בנוסף לסיפורים מחלב ועל חלב, המהווים נושא חשוב ומשלים למלאכת האיסוף והשימור. אני מתכוון במיוחד בנושאים הבאים: משלים, פתגמים, אנקדרטות, אירועים שקרו בפועל, ביטויים מיוחדים ועוקצניים שאפיינו את שיחת אנשי אר"ץ, ואחרון אחרון חביב - פזמונים ופיוטים שהיו שגורים בפי החלבים; רצוי מאוד בצירוף שם המחבר, מקור השיר בערבית, ובמידת האפשר גם התווים. אם תהיה היענות מספקת לאחד מהנושאים האלה, אפשר יהיה לערוך אוסף הולם בצורה מסודרת ומהודרת יחד עם ההסברים הנאותים. משוכנעני, שאוסף כזה יוסיף נדבך למורשתנו המפוארת.

פרופ' יצחק שוה

קראתי בהערכה רבה את הגיליון מספר 4 של ביטאונכם "דרכי אר"ץ". החוברת ערוכה בטוב טעם ותוכנה - בתחומים רבים-מרתק ומאלף.

ד"ר יוסף גולדשטיין, מנהל מחוז חיפה, משרד החינוך והתרבות.

תודה על הקטלוג מ"אוצרות ארם-צובא": התמונות שבו מעניינות במיוחד, שהרי הן בבחינת זכר לחורבן.

ד"ר משה עסיס, ירושלים

קיבלתי היום את החומר ששלחת לי. הוא רב חשיבות, מלמד ומאיר עיניים - (במיוחד ההגדה היפה).

בהוקרה רבה ובברכה,

פרופ' אברהם גרוסמן, ראש מכון בן-צבי לחקר קהילות ישראל במזרח, ירושלים

ישר כוחכם על ההוצאה הנאה והיפה של הספר "יהדות חלב בראי הדורות". הדברים נכתבו בטוב טעם. דבר המוסיף כבוד ליהדות אר"ץ. יהי רצון שתזכו להוסיף לקהל עדתנו ולכלל הציבור במסרים טובים כאלה.

א. עטייה, ישיבת "החיים והשלום" וישיבת "עטרת מרדכי"

ברצוני להודות על משלוח ספרו של אברהם כהן-טאויל ז"ל, "יהדות חלב בראי הדורות" יחד עם הגיליון האחרון של "דרכי אר"ץ". עיינתי בספר והוא חשף בפני דפים מאלפים מההיסטוריה של קהילתנו. גם הגיליון האחרון של "דרכי אר"ץ" מעניין.

ד"ר יוסף הדס, מבשרת ציון

חשיבות רבה נודעה לתרבות היהודים בחלב, והספר של "יהדות חלב בראי הדורות" הנו תיעוד חשוב במיוחד. נקה שהתלמידים והמורים יפיקו תועלת רבה ממנו.

שריד עפרה, מנהלת בית ספר תיכון מקצועי, "אורט בת-ים"

תודתי נתונה לכם על ששלחתם לי את גיליונות "דרכי אר"ץ" הערוכים בטוב טעם והעוזרים לשמר את המורשת היפה והעתיקה של יהדות חלב. יהי רצון שתזכו להפיץ את תורת רבני חלב, בבחינת "ואל תיטוש תורת אמך".

רב אליהו י. אבא שאול, רב ומו"צ, ירושלים

קיבלתי בתודה את "ספרי אר"ץ" ספר חשוב לתפארת ארם-צובא. ישר כוחכם.

הרב שאול קצין, הרב הראשי, ק"ק "שערי ציון", ברוקלין, ניו-יורק

קיבלנו מכם את הספר "הרצאות על התורה", אוסף פרשנויות, הרצאות ומנהגים יהודים - ארם צובא (חלב), התשמ"ח 1987/8, של חכם אדמון כהן. ביקשנו מהאקדמיה הלאומית הישראלית למדעים בירושלים להעביר ספר זה למרכז האקדמי הישראלי בקהיר.

רות פורטר, מנהלת מרכז לתיעוד חזותי, בית התפוצות, תל-אביב

תודה על מכתבך ועל הספר "הרצאות על התורה", אוסף המכיל פרשנויות בפרשת השבוע ודברי הלכה ומוסר, שהואלת לשלוח אלי. אני מוקיר את מורשת תרבותם המפוארת של יהדות ארם-צובא ואת תרומתם לעם היהודי.

ח"כ אמנון רובינשטיין, שר החינוך התרבות והספורט

קיבלתי בתודה את הספר ששלחת לי המכיל פרשנויות בפרשת השבוע ודברי הלכה ומוסר (ספרו של חכם אדמון כהן). אני בטוח שאמצא בספר זה עניין רב.

פרופ' משה מעוז, ראש המכון למחקר ע"ש הרי טרומן, האוניברסיטה העברית בירושלים

קבלנו את גיליון דרכי אר"ץ והתרשמנו מן הפעילות הענפה של המרכז למורשת אר"ץ ומטוב טעמו של ביטאונכם. ברוכותינו לכם שתעלו ותצליחו להגשים מטרותיכם.

ד"ר מיכל מלאז, מנהלת מכון הברמן למחקרי ספרות - לוד

ראינו את הספר "יהדות חלב בראי הדורות" והתרשמנו מאד מתוכנו ומתמונותיו.

ד"ר צבי מלאכי, מכון הברמן למחקרי ספרות - לוד

"עיינתי בשלושת הספרים, "קצת חנה", "קצת ירמיה" ו"קצת זכריה"...אני רוצה לברך על העבודה היפה שמעידה על בקיאות, מסירות ואהבה. אני מאוד מעריך את התרומה הנכבדה שלך לטיפוחה ולשימורה של מורשת ארץ ומבקש לשלוח לך ברכת חזק ואמץ".

פרופסור יום-טוב עסיס, ראש מכון בן-צבי לחקר קהילות ישראל במזרח, ירושלים.

בשעה טובה, בערב חנוכה, ראה אור הספר "דרמה חברתית תרבותית בחלב המנדטורית"...זכינו לפרסום משובח בתוכנו ונאה בצורתו. אנו מוקירים מאוד את שיתוף הפעולה עם מרכז מורשת ארם-צובא...ומקווים להמשך פעולה פורה.

ד"ר אהרון קידר, מנהל המרכז לחקר תולדות ישראל ע"ש בן-ציון דינור, האוניברסיטה העברית בירושלים.

הנני מודה לך על התמיכה הכספית והעידוד שהענקתם לי בעת ביצוע המחקר... אני תקווה, כי מחקר זה יהיה הצעד הראשון בדרך של שיתוף פעולה וסיוע הדדי ביני לבין מרכז ארץ.

ד"ר ירון הראל, המחלקה לתולדות ישראל, אוניברסיטת בר-אילן.

משה כהן הנכבד,

ברצוני להודות לך בשם משתתפי סדרת ההרצאות לציבור על הרצאתך בנושא "יהדות חלב בראי הדורות". היתה זו הרצאה מאלפת, שבה הצלחת לתאר בפני המאזינים את תולדות הקהילה היהודית בעיר חלב ולהסביר בהירות את התמורות שעברו על הקהילה מאז ראשית היווצרותה ועד ימינו. הרצאתך הברורה והממוקדת ריתקה והרשימה את משתתפי הסדרה. כידוע לך, הנהנים הכמעט בלעדיים מפירות הסדרה הם הסטודנטים הלומדים בחוג בכל השנים ובכל התארים. מכאן שאני מעביר אליך תודה כפולה ומכופלת בשם משתתפי הסדרה ובשם הסטודנטים הנהנים ממלגות.

פרופסור יקותיאל גרשוני, ראש החוג להיסטוריה של המזרח התיכון ואפריקה הפקולטה למדעי הרוח אוניברסיטת תל-אביב.

לכבוד יו"ר מרכז מורשת ארם צובא

מר כהן נכבדי, אני שמח להודיעך כי בשעה טובה, בערב חנוכה, ראה אור הספר אודות דרמה חברתית-תרבותית בקהילת חלב המנדטורית.

כזכור הוצאת הפרויקט מן הכח אל הפועל התארכה קמעא, אך בזכות זה זכינו לפרסום משובח בתוכנו ונאה כצורתו. אנו מוקירים מאד את שיתוף הפעולה עם מרכז מורשת ארם-צובא ועמך אישית ומקווים להמשך פעולה פורה גם להבא. בדעתנו לייזם יחדיו עם פרופ' יום טוב עסיס ערב עיון שיוקדש לספר החדש וכמובן נבוא על כך בדברים איתכם.

ד"ר אהרון קידר

Dear Moshe Cohen

Enclosed we are sending you three voucher copies of our new "Juedische Musiktrad". We thank you for your help and remain with best seasonal greetings.

Gustav Bosse Verlag

Bianca Mergell, Kassel, Germany.

למר מנחם ידיד שלום רב.

ברצוננו להודות למרכז מורשת ארץ על המענק אשר יסייע בפרסום ספרו של ד"ר ירון הראל "בספינות של אש למערב": תמורות ביהדות סוריה בתקופת הרפורמות העות'מאניות 1840-1880.

קראתי בשקיקה את החוברות של "דרכי ארץ". תוכנן העשיר וצבעוניותן החכימו אותי רבות והחזירו אותי אל מורשת אבותיי, מקורותיי והיסודות החלבים מהם קורצתי. אני נצר למשפחת הררי - ענתבי המיוחסות. אני מנסה לבנות אילן יוחסין על משפחתנו הענפה. מצורפת תמונה מאלבום המשפחה שלנו.

ברכה גולדשמיט לבית הררי, צור יגאל

ברצוני להודות לך על ארבעת הגיליונות הראשונים של "חכמי ארץ" אשר הואלת לשלוח אלי. חן חן לך ותבורכו על כך. ברשותך, העברתי אותם לספרייתי, וכן בקשתי לשלבם בדפי-הדרכה שונים שיוצאים על ידינו כדי שמורשתם של חכמים אלו תיוודע לרבים, ובטוחני, כי בכך תהא תועלת מרובה לכלל-ישראל.

הרב יוחנן פריד, מנהל האגף לתרבות תורנית, משרד החינוך הובאו לפנינו גיליונות המהדורה המיוחדת שהוציא המרכז לכבוד פורים תשמ"ח ובהם הלכות פורים, מגילת אסתר וברכותיה, תפילות מנחה וערבית, פיוטים ושירים, פיוט "מי כמוך" בעברית ובערבית ומנהגי ארץ חלב. והנני לברך את הנהלת מרכז המורשת ליהדות ארם צובא - חלב. יהי רצון ובכל אשר תפנו תשכילו ותצלחו להרבות כבוד שמים... להגדיל תורה ולהאדירה... ויקוים בנו מקרא שכתוב, "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר". ובא לציון גואל צדק בעגלא ובזמן קריב אמן. החותם לכבוד התורה ונושאי דגלה הרב יצחק בן כמוהר"ר **שלמה זעפראני**, אגודת כתר תורה בית וגן, ירושלים

הגליון הראשון של "דרכי ארץ" ערוך בטוב טעם ופותח צוהר למורשת המפוארת של קהילת ארץ... ישר כח על מפעלכם.

ח"כ עוזי לנדאו

הביטאון יסייע לנו בעבודת המחקר על הקהילה היהודית בארם-צובא ובתיעודה.

רפאל רוזנר, מנהל יחידת המחקר, בית התפוצות, תל-אביב

קיבלתי את הגליון הראשון של "דרכי ארץ" וקראתי בו בהנאה מרובה. תבוא עליך הברכה על היוזמה ועל הביצוע. הגליון ערוך בטוב טעם, מעוטרי בחן, מגוון בתוכנו ומשפיע על קוראיו מרוחה ומריחה של קהילת המוצא שלנו. הכל במידה ובאיזון, והמעט שחסר בוודאי ימצא את מקומו בגיליונות הבאים. שכן ההרגשה העיקרית המשתלטת עליך לאחר שאתה טועם מן החוברת הזאת היא מה שקרוי בעגה הצברית "טעם של עוד". מתבקש המשך! ועל פי הקווים שהיטבת להתוות בחוברת הראשונה. ברכת ישר כח לך ולעומדים לימינך.

אמנון שמוש, מעין ברוך

חן חן לך על דרכי ארץ, מגיע לך ישר כח על חוברת כה יפה ועשירה בתוכנה.

אברהם כהן-טוויל, יו"ר המועצה הציונית חיפה

נהניתי מאוד מהגיליונות הראשונים של ביטאונכם דרכי ארץ ואני מודה על כך.

מוריס זילקה, מנכ"ל המחלקה להסברה, ההסדרות הציונית העולמית

בעונג ובסיפוק, אני מודה לך על מילוי נאמן של ההבטחה לסייע בידי בהוצאת הספר "אל המיליון הנשכח - שליחות ליהדות סוריה ואירן".

יונה כהן, כתב פרלמנטרי, כנסת ישראל, ירושלים

דבר הסיוע יצויין בספר כמקובל.
בתקווה לשיתוף פעולה גם בהקשרים אחרים בעתיד.
צבי יקותיאל, מנהל כללי מרכז זלמן שזר לתולדות ישראל.

למשה כהן שלום,

ברצוננו להודות לך על השתתפותך בערב העיון לרגל פרסום ספרי
"שקיעה במזרח". דבריך המאלפים הביאו כבוד ליוצאי ערב בכלל
וליוצאי סוריה בפרט, ותרמו רבות לידע של כל הנוכחים.
איתמר לוי, עיתונאי "גלובס", תל-אביב.

ראיתי היום בספריה הלאומית את ספרו של פרופסור אבישור על
ה"שרח" לתורה של יהודי חלב. ספר חשוב ומרשים מאוד.

ד"ר מיכאל ריגלר-ירושלים.

תודה מקרב לב על הסיוע והעידוד שהושיט לנו הארגון
שבראשותך לאורך כל תהליך הפקת ספר "יהודי סוריה".
ירון הראל.

הרשה נא לי בשמי ובשם הנהלת מרכז דהאן להודות לך ולחברי
מרכז מורשת יהדות ארם צובא (חלב), שהינך עומד בראשו על
שיתוף הפעולה המבורך בכנס "יהודי סוריה: היסטוריה, זהות
ומורשת" אשר התקיים באוניברסיטת בר-אילן... אכן, עפ"י
ההדים שקיבלנו מן החברים שהשתתפו, והתגובות הנלהבות של
חברי הסגל האקדמי ניתן לומר שאכן זה היה כנס מוצלח ופורה
בהרצאות, בהצגת המחקרים והדיונים שנלוו אליהם. כאן המקום
לציין את מסירותו ועזרתו הרבה של מר עזרא קצין...
אנו במרכז דהאן צופים להמשך העבודה המשותפת עמכם...

ד"ר שמעון אוהיון, מנהל מרכז דהאן.

הכנס על יהודי סוריה (הכנס שהיה באוניברסיטת בר-אילן
בהשתתפות המרכז למורשת אר"ץ) היה מענין ומרתק וכפי
שאמרת אתמול, אלו הן טעימות שרק מגבירות את התיאבון.
בהרצאה ביום שני על משפחת ענתבי סיפר ד"ר אליעזר חפר
שמצא מידע על משפחתו ב"ספר המילות" של המוהלים יצחק
ושעיה דיין, המצוי בידי של הרב יצחק זעפראני.

מידע זה חשוב מאוד למי שרוצה לבנות את עץ השורשים של
משפחתו. האם יש אפשרות שהמרכז למורשת אר"ץ יפעל
להפיכת המידע לנגיש לציבור או לפחות לחברי המרכז? העלאת
המידע על מדיה מיכונית (למשל באינטרנט), תאפשר מיון
הנתונים עפ"י שמות משפחה ותאריכי לידה, וחיפוש מהיר וקל של
המידע.

אברהם בן-דיין.

בשם מכון בן-צבי ובשמי אני מבקשת להודות לך מקרב לב על
ההרצאה המאלפת שהואלת לשאת בכינוס החוקרים "קהילת
חלבי-היסטוריה ותרבות"... הרצאתך עוררה עניין רב ובכך תרמה
להצלחת הכינוס. קבל נא את תודתנו הכנה על כך.
ד"ר מרים פרנקל.

לפני ימים אחדים העבירה אליי גב' רותי פורטר את הקלטת
"הללויה מיטב פיוטים לשמחות", שמסרתם לה כתרומה. אני
מבקש להודות לכם בשם המרכז למוסיקה יהודית ע"ש פהר
ובשמי על תרומה זאת. הקלטת תיקלט באוסף שברשותנו
ותעמוד לרשות המבקרים במוזיאון.

יובל שקד, המרכז למוסיקה יהודית ע"ש פהר, בית התפוצות, תל
אביב.

"הרשה לי בשמי ובשם הנהלת מרכז דהאן להודות לך ולברי מרכז
מורשת יהדות ארם צובא (חלב), שהנך עומד בראשו על שיתוף

הפעולה המבורך בהכנת הכנס: "יהודי סוריה-היסטוריה, זהות
ומורשת" אשר התקיים באוניברסיטת בר-אילן... אכן, ע"פ ההדים
שקיבלנו מן החברים שהשתתפו, והתגובות הנלהבות של חברי
הסגל האקדמי ניתן לומר שאכן זה היה כנס מוצלח ופורה
בהרצאות, בהצגת המחקרים והדיונים שנלוו אליהם... המגוון
הרב של המשתתפים אנשי אקדמיה, חינוך ופעילי הארגון היו
למעשה קרקע פורייה להמשך העשייה והיצירה בתחום מורשת
יהודי סוריה. אנו במרכז דהאן צופים להמשך העבודה המשותפת
עמכם בהכנת ימי עיון, השתלמויות, חוברות הדרכה וכיו"ב."

ד"ר שמעון אוהיון, מנהל מרכז דהאן.

ברצוני להביע הערכתי ותודתי העמוקה על תמיכתם הרצופה
במשך ארבעת שנות לימודי באוניברסיטת תל אביב במגמה
להנדסה מכנית. מלגת הלימודים שהענקתם לי וכן העידוד
והתמיכה סייעו לי לסיים את התואר בהצלחה ולהשתלב בעבודה
במקצועי. כיום הנני משרת בצבא קבע כמהנדס ביחידת פיתוח
אמל"ח ובמקביל לומד לקראת תואר שני בתעשייה וניהול
באוניברסיטת באר-שבע.

ברצוני לציין ששיתוף הסטודנטים והגברת מעורבותם בשמור
מורשת העדה הנו חיובי ותורם באופן מיוחד לדור אשר נולד
בארץ.

כהן יצחק.

קיבלתי מהמרכז למורשת מלגת לימודים אשר עבורי היא עזר
גדול. ברצוני להביע תודה.

שמואל ניסים סאלם

בימים אלה אני מסיים את לימודי הרפואה בטכניון חיפה. ברצוני
להודות לכם על הסיוע והתמיכה שקיבלתי מכם במשך שנות
לימודי. במהלך ששת שנות הלימודים התחנתני, נולדה לנו בת
והמלגות שקיבלתי סייעו לי לא במעט. אני גאה על כך שהחלבים
הרימו מפעל מועיל ומבורך כשלכם, שבהחלט מהווה מנוף חשוב
להרמת קרנה של מורשת אר"ץ וטיפוח דור העתיד.

עובד כהן, חיפה.

אני שמח לבשר לכם שבזכות המאמצים שלי ובזכות המלגה
שלכם אני מוסיף כבוד לביתי ולמשפחתי כתלמיד מצטיין
בפקולטה לרפואה (באוניברסיטת תל אביב). אני גאה בחינוך
ובערכים עליהם גדלתי, ואני מקווה שהחום והרגש של העדה
החלבית ימשיכו איתי הלאה גם בעבודתי כרופא על מנת שאוכל
לקיים את המצווה הגדולה של עזרה לזולת-על אחת כמה וכמה
לאדם החולה.

יניב ביגו.

אני סטודנט להנדסת חשמל ומחשבים באוניברסיטת בן-גוריון
בנגב. ברצוני להודות לכם על מלגת הלימודים לשנת תשנ"ח.
אהיה מוכן לעמוד לרשותכם בכל עת.

מאיר בעבור, באר שבע

בעזרת המלגה שהענקתם לי, רכשתי ואספתי חומר מוסיקלי
מוקלט של שירים ופיוטים שבוצעו על ידי זרים מהקהילה
החלבית והוצאו על ידי מכון רננות, וכן תקליטורים של מוסיקה
ערבית קלאסית הכוללים שירים של עבדול אל ווהאב, אום
כלתום, צבאח פכרי אחרים. רבים משיריהם של זמרים אלה הם
מקורות למנגינות של הפיוטים של הקהילה החלבית בירושלים.

ד"ר קמיקו יאיאמה

בשם הרבנים מקבלי המלגות שלכם, אני רוצה להודות על העזרה החשובה, מי כמוך העוסק בצרכי הכלל כבר עשרות שנים יודע כמה זה חשוב להם להמשיך עם הלימודים.

הרב אליהו שרם, ראש ישיבת "תורה והוראה", חבר הרבנות הראשית ת"א – יפו

הריני לאשר קבלת השיקים עבור המלגות לאברכים הנ"ל עבור התקדמותם בלימודים. אני מודה גם בשמם.

הרבי דניאל עדס, ישיבת קול יעקב, ירושלים

הנני מודה לכם על מלגת הלימודים שהענקתם לי ומאחל לכם שתזכו להחזיר את מורשת קהילתנו לגאון ולתפארת, כבימים ימימה, להגדיל תורה ולהאדירה.

רפאל בטיש, בני ברק.

קיבלתי בברכה את עזרתכם... ובאמת היה זה לי לעזר רב... הנני מברך אתכם שתצליחו להמשיך את מורשת יהדות ארם-צובא שהייתה ידועה באהבתה לתורה ולמצוות והעמידה הרבה תלמידי חכמים ידועים לשם ולתפארת.

מ.נ. "כולל כתר תורה", ירושלים.

תודה רבה מקרב לב על המלגה הנדיבה אשר הענקתם לנו שעזרה לנו מאוד.

יפית ומיטל גינדי.

הננו מודים לכם על פעולתכם הברוכה בעניין הענקת מלגות לשנת הלימודים תשס"ד, ובכלל זה לתלמידי ישיבתנו "כתר תורה בית וגן" בראשותו של אאמו"ר הרה"ג רבי יצחק זעפראני שליט"א. יהי רצון שתוסיפו תמיד להחזיק תורה ולומדיה ויהיה ה' בעזרכם וישלם פועלכם ותהי משכורתכם שלמה מאת ה' אלוקי ישראל אמן.

רבי שלמה בן כמוהר"ר יצחק זעפראני

אני מודה מכל לב על עזרתכם הקבועה לאברכים בישיבתנו. עזרה זו נותנת להם עידוד להמשיך לעסוק בתורה ובפרט בימים קשים אלו והיה זה שכרכם. הרבה תודה וברכה.

הרב מתתיהו שרים, ראש ישיבת תורה והוראה, תל-אביב

בזכות התמיכה בהחזקת לומדי התורה, תתברכו בכל הברכות הכתובות בתורה.

הרב יעקב אברגיל, ראש כולל "שלום יהודה", חיפה.

הוקרה והערכה למייסדים, למנהלים, למתנדבים, לחוקרים ולפעילים בישראל

נשיאי המרכז

חבר הכנסת (לשעבר) מנחם ידיד ז"ל

הנשיא השני של המרכז

בנו של המקובל האלוקי רבי יום טוב ידיד הלוי זצ"ל. נולד בחלב ועלה כנער לארץ ישראל. פעיל בתנועת בית"ר, מפקד פלוגה באצ"ל ואסיר ציון ביפו, בירושלים, בצריפין, בלטרון וברפיח. איש תנועת ה"חרות" מיום היווסדה. התגורר ופעל שנים רבות בשכונת התקווה בתל-אביב. נשא בתפקידים ציבוריים רמים וכיהן כחבר כנסת תריסר שנים - בכנסת השישית, השביעית והשמינית 1966-1977. פעל למען שארית הפליטה בסוריה ובארצות ערב. תומך ומסייע למוסדות תורה וחינוך. חבר ועד נאמני כתר ארם-צובא.

עו"ד שלמה

תוסייה-כהן ז"ל

הנשיא הראשון של המרכז שלמה תוסייה-כהן, עורך דין ונוטריון מבכירי המשפטנים בארץ ישראל ופעיל בתחומים ציבוריים רבים, נולד בשנת 1917 בארם-צובא סוריה, בן לקמר ויוסף ז"ל, נפטר בירושלים בכ"ח אייר תשנ"ד, 1994. המנוח עו"ד שלמה תוסייה-כהן צעד עמנו יחד מהיום בו הקמנו את המרכז למורשת יהדות ארם-צובא

(חלב) ושימש כנשיא המרכז הראשון.

חברי ההנהלה המצומצמת

משה כהן - יושב ראש המרכז

ליד חלב, 1950, בן לחכם אדמון כהן זצ"ל וללידיה עסיס ז"ל. נשוי + 3. התחנך בחלב ב"תלמוד תורה", בישיבת חלב ובבית הספר College Champagnat. למד באוניברסיטת חלב וזכה במלגת הצטיינות מטעמה. עסק בהוראה ובראיית חשבון בחלב. עלה לארץ ב-1973 בבריחה דרך ביירות ומשם לארץ בספינת חיל הים הישראלי. סיים תואר ראשון ותואר שני באוניברסיטה העברית בירושלים. השתלם בלימודים אקדמיים ביחסים בינלאומיים, בבנקאות ובניהול עסקים. כיהן כמזכ"ל המועצה הציבורית ליהודי ערב. עסק בהסברה בתחומים שונים בארץ ונשא בתפקידים ציבוריים. יצא לשליחות בחו"ל - בין היתר מטעם משרד החוץ. כיהן בתפקידי ניהול בכירים בהנהלה הראשית של בנק לאומי, ובכללם ראש אגף בכיר בתחומי האשראי. כיהן דירקטור בבנק לאומי למשכנתאות, בבנק ערבי-ישראלי ובחברה לנאמנות של בנק לאומי. מכהן כיום במספר חברות עסקיות-פיננסיות. מרצה באקדמיה בתחומי הכלכלה. משלים עכשיו כעת תואר שני נוסף במשפטים, במסלול העסקי-מסחרי. צפי לקבלת התואר: התחלת 2021.

עו"ד אברהם הללי

עו"ד, נוטריון ומגשר מוסמך, ליד חלב, תושב חיפה. בעל תואר LAB במשפטים מאוניברסיטת תל-אביב, שלוחת ירושלים. בשנים 1962-1950 שימש כפקיד הממונה על הסדר הקרקעות במשרד המשפטים. החל משנת 1962 שימש כממונה על מקרקעי הקרן הקיימת לישראל וכיועץ המשפטי שלה. מומחה בחוקי המקרקעין בישראל ובאזור יהודה ושומרון ומייצג בתחומים אלה בפורומים שונים את המדינה, רשות הפיתוח והאופוטרופוס על נכסי נפקדים. נמנה בין המייסדים המרכזיים של קהילת יוצאי ארם-צובא בחיפה וממקימי בית הכנסת שלה. בעל עיטור "יקיר חיפה" על תרומתו לעיר ועל פעילותו בארגון נוער עזוב וצירופו לתנועת הצופים אשר היה בה חבר עוד בחלב. היה חבר ב"הגנה" ובצוות ההכשרה של הפלמ"ח. נמנה על מייסדי קיבוץ "רעים" בנגב. שימש במסגרת שירותו במילואים בתפקיד מושל בממשל הצבאי ביהודה ושומרון וקצין קישור לאו"ם ברמת הגולן. משמש כיו"ר הקהילה בסניף הצפוני של המרכז למורשת יהדות אר"ץ.

אדמונד דואק

ליד חלב, בן לחזן הידוע חכם אליהו דוויק זצ"ל. נשוי + 5. מנהל חשבונות במקצועו. יו"ר בית הכנסת הגדול אוהל ישראל בתל אביב. משמש בהתנדבות כמנהל חשבונות המרכז למורשת יהדות אר"ץ ויו"ר וועדת הביקורת.

עו"ד אריה תוסייה-כהן

ליד ירושלים, דור שביעי, נשוי + 3, תושב ירושלים. בנו של הנשיא הראשון של מרכז מורשת יהדות אר"ץ, עו"ד שלמה תוסייה-כהן ז"ל. בעל תואר משפטן מטעם אוניברסיטת בקינגהאם באנגליה, עו"ד מזה 32 שנים, חבר בקרנות וארגונים חברתיים ואקדמיים, חבר לשעבר בוועד הפועל של "הקרן החדשה". חבר בית הדין של לשכת עורכי הדין ויועץ משפטי של סיעת העבודה בכנסת ה-18. חבר בוועדת הבחירות המרכזית. מכהן כיועץ משפטי של המרכז.

רו"ח יעקב ששון

ליד תל-אביב, נשוי + 3, תושב תל-אביב. שירת בצה"ל כמפקד טנק בחיל השריון. בעל תואר אקדמאי בראיית חשבון, פועל עשרות שנים בהתנדבות כרואה-חשבון של המרכז למורשת יהדות אר"ץ.

חברי הנהלה, מתנדבים, חוקרים ופעילים בישראל (לפי סדר א'–ב' של המשפחה)

פרופסור יצחק אבישור

בלשן, היסטוריון וחוקר מקרא ישראלי. פרופסור אמריטוס באוניברסיטת חיפה. פרסם ספרים ומאמרים רבים בנושאי השירה המקראית וספרות המקרא בזיקתה לספרות המזרח הקדום, בנושאי בלשנות עברית ושמית והערבית-היהודית החדשה וכן בהיסטוריה של יהודי עיראק. הוציא לאור מילון בן שלושה כרכים על הדיאלקט הערבי של יהודי עיראק. בין היתר, ערך את הספר "שבחי הרמב"ם-סיפורים עממיים בערבית יהודית ובעברית מהמזרח ומצפון אפריקה". שימש עורך כתב העת "העברית ואחיותיה" בהוצאת אוניברסיטת חיפה. המחקר המקיף, "השרח החלבי לתורה", מפעל מחקרי על השרח של יהודי חלב בוצע ונערך על ידו בהוצאת המרכז שלנו ובליוי וועדת המחקר שלנו.

פרופסור משה אורפלי

פרופ' משה אורפלי הינו בעל תואר דוקטור מהאוניברסיטה קומפלוטנסי (Complutense) של מדריד (1982) ופרופסור מן המניין בחוג להיסטוריה של עם ישראל ויהדות זמננו באוניברסיטת בר-אילן. לאחר שכיחן כראש המחלקה להיסטוריה כללית וכן כראש המחלקה לתולדות עם ישראל, התמנה לדיקן הפקולטה למדעי היהדות באותה אוניברסיטה בה הוא מופקד על הקתדרה למנהיגות בעתות מצוקה ע"ש ר' משה חיים לאו. פרסם ספרים ומאמרים על תולדות יהדות ספרד והתפוצה הספרדית במזרח ובמערב. לאחרונה פרסם גם מהדורה מדעית לפירוש ר' שת הרופא בן יפת מארם צובה, בהוצאת המרכז לחקר התפוצות – אוניברסיטת תל-אביב, 2018. פרופ' אורפלי הוא חבר בכמה מערכות של כתבי-עת מדעיים בארץ ובחו"ל ובהנהלת מכון סלטי לחקר הלאדינו ומורשת יהדות ספרד באוניברסיטת בר-אילן. בשנת 2005 התמנה לחבר באקדמיה המלכותית הספרדית להיסטוריה במדריד ולאחרונה התמנה גם לחבר האקדמיה המלכותית של ספרד ולחבר האקדמיה הישראלית לתרבות הלאדינו. בין השנים 2012–2018 הוא כיהן כראש האקדמי של מכללת צפת. כיהן כחבר הוועדה האקדמית של המרכז.

פרופסור נחם אילן

בעל תואר שלישי בשפה וספרות ערבית באוניברסיטה העברית בירושלים לאחר שסיים תואר מוסמך ותואר בוגר, שניהם בהצטיינות, מטעם האוניברסיטה. שירת ביחידת 8200 בצה"ל ופרש ממנה בדרגת סגן אלוף. ראש בית הספר ליהדות בקריה האקדמית אונו. חקר רבות את ההיסטוריה האינטלקטואלית של יהודי ספרד. לימד שנים באוניברסיטת תל-אביב, באוניברסיטת בר-אילן, באוניברסיטת חיפה, בטורו קולג' ובמכון שכטר. בין יתר פרסומיו, ניתוח עולמם התרבותי של יהודי חלב דרך החיבור הספרותי האחרון שנכתב בעיר והוא "הרצאות על התורה" פרי עטו של חכם אדמון כהן זצ"ל. סקירה זו נכללה ב"ארץ ומלואה", קובץ מחקרים בתולדות קהילת חלב בהוצאת המרכז שלנו, האוניברסיטה העברית ומכון בן-צבי.

רו"ח אלפרד אלפיה ז"ל

יליד חלב, נכד לרב עזרא חמאווי ז"ל ובן למחנך אברהם אלפיה בב"ס אליאנס בחלב. בעל תואר אקדמי בראיית חשבון. בעל משרד רואי חשבון בתל-אביב. שימש בהתנדבות כרואה חשבון של מרכז מורשת יהדות ארץ בשנות היווסדו.

הרב ד"ר יצחק אסקוף

יליד חלב. נשוי + 3. תושב רעננה. שולט במספר שפות ביניהם ערבית, אנגלית וספרדית. בוגר אוניברסיטת תל-אביב בלשון הערבית ובהיסטוריה של המזרח התיכון. מוסמך אוניברסיטת בר-אילן בערבית-יהודית וד"ר בלימודי תנ"ך ופילוסופיה יהודית מטעם אוניברסיטת ניו-יורק. מומחה לכתבי יד מחלב ומימי הביניים. משמש מרצה באוניברסיטת בר-אילן, במכללות ובמשרד הביטחון. מחנך ומרכז ארצי של תנועות נוער של הצופים הדתיים. רב בעיר רעננה.

*הנתונים כפי שרשומים במרכז.

פרופסור לאה בורנשטיין-מקובצקי

פרופסור מן המניין וראש החוג לתולדות עם ישראל בעת החדשה באוניברסיטת אריאל. חברה במועצת המרכז למורשת יהדות אתיופיה וחברת המועצה המדעית של המכון לחקר ארץ ישראל ויישובה ועורכת משנה בכתב העת "מורשת ישראל". עשתה פוסט דוקטורט באוניברסיטת הארוורד בנושא קהילות המזרח התיכון. כתבה מחקרים רבים בתולדות יהודי טורקיה, יוון, מצרים וחלב. ספרה "עיר של חכמים וסוחרים" שעניינו יהודי חלב בוצע במלגת מחקר מטעם המרכז ופורסם בהוצאה לאור של אוניברסיטת אריאל.

פרופסור חגי בן-שמאי

פרופסור אמריטוס בשפה וספרות ערבית באוניברסיטה העברית בירושלים. כיהן כמנהל האקדמי של הספרייה הלאומית. לימד וחקר באוניברסיטת הרווארד, באוניברסיטת קמברידג', בישיבה יוניברסיטי, באוניברסיטת פנסילבניה, באוניברסיטת סן פטרסבורג ובאוניברסיטת בן-גוריון בנגב. שימש בעבר כראש מכון בן-צבי. זכה ב-2018 בפרס ביאליק לחוכמת ישראל, תשמ"ח על תרומתו לחקר היצירה היהודית-ערבית, הספרות הקראית והפרשנות המקראית בארצות האיסלאם. נטל חלק ב"ארץ ומלוואה-מחקרים בתולדות קהילת ארם צובה (חלב) ותרבותה"-מפעל משותף של המרכז שלנו יחד עם האוניברסיטה העברית ומכון בן-צבי.

פרופסור מנחם בן-ששון

פרופסור אמריטוס להיסטוריה של עם ישראל, נגיד האוניברסיטה העברית בירושלים ובעבר, הנשיא והרקטור שלה. כיהן כיו"ר וועד ראשי האוניברסיטאות. נבחר לחבר הכנסת ה-17 ויו"ר וועדת החוקה בה. חקר רבות את תולדות עם ישראל בארצות האיסלאם וזכה בפרסים רבים על מחקריו. השתתף בכתיבה ב"ארץ ומלוואה-מחקרים בתולדות קהילת ארם צובה(חלב) ותרבותה", פרי יצירה של המרכז שלנו, האוניברסיטה העברית ומכון בן-צבי.

דוד גינדי ז"ל

יליד חלב, נשוי + 3. בוגר המכון לסוכני ביטוח. בעל עסק עצמאי לביטוח. פעל שנים רבות בקליטת העלייה ובהצלחת יהודי סוריה. ייסד את הועדה לסטודנטים ותלמידי ישיבה, וממייסדי המפעל לעזרה לנזקקים. תרם והתרים עבור הנזקקים, שימש יו"ר ועד וגבאי בית הכנסת "הכותל המערבי" בראשון לציון.

ד"ר חיים דאיה

נולד בחלב בשנת 1946, בצעירותו למד בתלמוד תורה ובבית המדרש אצל חכם משה טוויל זצ"ל. לאחר שהשלים את חוק לימודיו יצא ללימודי רפואה באוניברסיטת דמשק. ד"ר דאיה שב לחלב לעסוק במקצוע הרפואה ושם נשא לאישה את רות, בתו של חכם יוסף שאשו זצ"ל. להם נולדו ארבעה ילדים בעיר חלב. ד"ר דאיה היה מרופאיה המפורסמים של חלב הן בקרב היהודים והן בקרב העדות השונות, רבים מבכירי הממשל היו ממטופליו. תודות לקשריו עם הממשל סייע רבות לבני הקהילה בענייניהם מול השלטונות. בשנת 1987, ד"ר דאיה ומשפחתו, ברחו את גבול סוריה-טורקיה ובדרך לא דרך הגיעו לארץ ישראל. ד"ר דאיה המשיך להיות רופא נערץ בישראל והנו מחשובי קהילת ארם צובה המתגוררים בישראל. ד"ר דאיה מפורסם בהיותו בקיא במנהגיה ובתורתה של קהילת יהודי חלב. מתגורר כיום בגבעת שמואל. ילדיו, ממשיכי דרכו ומורשתו, הקימו גם הם משפחות מבורכות בארץ.

ראובן דאיה

יליד חלב, 1951. עלה לארץ ב-1973, בבריחה מסוריה ללבנון ומשם בספינת חיל הים הישראלי לארץ. את לימודיו לבגרות השלים בחלב במוסדות הקהילה ובבית הספר COLLEGE CHAMPAGNAT. רכש השכלתו האקדמית באוניברסיטת תל-אביב. עסק בארץ שנים רבות בהוראת השפה הערבית במספר בתי ספר ומזה 17 שנה הוא נמנה על עובדי משרד הביטחון.

עו"ד יוסף דוויק ז"ל

ליד ירושלים, נשוי + 3. בעל תואר שני במשפטים מטעם האוניברסיטה העברית. שימש כעו"ד ונוטריון פעיל. התנדב בתפקידים ציבוריים בכירים במרכז הרפואי "שערי צדק", ב"בית חינוך עיוורים", ב"בית הספר הגבוה לטכנולוגיה - מכון לב" ובית היתומים הספרדי בירושלים. היה פעיל וממלא תפקידים בלשכת עורכי הדין בישראל.

פרופסור ירון הראל

היסטוריון, פרופסור מן המניין במחלקה לתולדות ישראל ויהדות זמננו באוניברסיטת בר-אילן ודיקאן הפקולטה למדעי היהדות באוניברסיטה זו. שימש יו"ר הוועדה האקדמית של מרכז דהאן. לימד גם במכללת עמק הירדן, במכללת צפת, בטורו קולג', במכון שכטר, ב-Yeshiva University, וב-Nanjing University בסין. שהה כחוקר אורח באוניברסיטת ניו יורק. זכה במלגות ובפרסים רבים: ביניהם מלגת וולפסון לפוסט-דוקטורט במדעי הרוח, מטעם האקדמיה הישראלית למדעים, בשנת 1994; פרס עמינוח לשנת תש"ס על הספר "ספרי אר"ץ" – הספרות התורנית של חכמי ארם צובה, בהוצאת המרכז למורשת אר"ץ ומכון בן צבי, פרס בן צבי לשנת תשס"ד על הספר 'ב'ספינות של אש' למערב - תמורות ביהדות סוריה בתקופת הרפורמות העות'מאניות, פרס שז"ר לשנת תשס"ט על הספר "בין תככים למהפכה - מינוי רבנים ראשיים והדחתם בקהילות בגדאד, דמשק וחלב 1744-1914", ופרס נשיא המדינה לשנת 2010. זכה במענקי מחקר רבים. הוא ממלא תפקידים מגוונים בשדה האקדמי, חבר מערכת בכתבי עת שונים ובהוצאות ספרים אקדמיות; חבר מועצת האיגוד העולמי למדעי היהדות וסגן יו"ר הנהלת החברה ההיסטורית הישראלית, ובוועדות אקדמיות שונות העוסקות במזרח התיכון וביהודי ארצות האסלאם. הראל פרסם מספר ספרים ועשרות מאמרים בכתבי עת מובילים בישראל ובעולם. ירון ליווה ומלווה את המרכז שלנו בפעילות המחקר והאקדמיה.

פרופסור צבי זוהר

פרופסור מן המניין בחוג המשפטים ובחוג למדעי היהדות באוניברסיטת בר-אילן. נולד בארה"ב ב-1949 ועלה לארץ ב-1958. בעל תואר ראשון בפילוסופיה כללית ובתולדות עם ישראל בהצטיינות (1978) ותואר ד"ר מהאוניברסיטה העברית בירושלים (1969). כיהן כראש מכון שלום הרטמן, חבר הוועד להוצאת כתבי הרב עוזיאל זצ"ל, חבר וועדת השופטים לפרס בן-צבי (2008) וחבר וועדת ההיגוי למפעל מקורות תולדות החינוך. פרסם מחקרים רבים בהיסטוריה של יהדות צפון אפריקה, סוריה ומצרים. קיבל פרס גאון לחקר מורשת יהדות צפון אפריקה (2006) ופרס ע"ש הנרי טולדנו (1982). בין המחקרים שכתב, ספרו "דרמה חברתית-תרבותית בחלב המנדטורית" שיצא לאור בשיתוף המרכז למורשת אר"ץ.

משה חבר

ליד חלב, 1951. עלה לארץ ב-1973, בבריחה מסוריה ללבנון ומשם בספינת חיל הים הישראלי לארץ. את לימודיו היסודיים והתיכוניים השלים בחלב במוסדות הקהילה וב-COLLEGE CHAMPAGNAT. למד רוקחות באוניברסיטת דמשק לאחר שקיבל אישור מיוחד, כיהודי, מזרועות הביטחון שם להעביר מגוריו באופן זמני לדמשק. השלים התואר האקדמי ברוקחות באוניברסיטה העברית בירושלים. שירת כקצין בחיל הרפואה. עבד במחלקה הערבית ברשות השידור בירושלים. ניהל בית מרקחת פרטי שאותו הקים בתל-אביב וממשיך בעבודתו כרוקח עד היום. נשוי+3 בנים: הבכור, ד"ר יזם וחוקר המכהן מנכ"ל חברה שעוסקת בפיתוח הפרמצטיקה, השני עו"ד והשלישי איש הייטק.

שילא חליפקס

שילא חליפקס לבית דאיה נולדה בחלב. למדה בחטיבת הביניים בבית הספר ST. JOSEPH ולאחר מכן בבית הספר של הפרנסיסקנים עד לקבלת תעודת בגרות סורית. עלתה לארץ בשנת 1973 לאולפן בורוכוב בגבעתיים. עבדה בחברת הביטוח "סהר". השלימה בתל-אביב לימודים וקיבלה תעודת הוראה. לימדה ערבית, מתמטיקה וצרפתית. היא מועסקת במשרד ראש הממשלה מזה עשרים שנה.

ד"ר קומיקו יאיאמה

לידת יפן ומורה לשפה היפנית באוניברסיטה העברית בירושלים. הגיעה לארץ בשנת 1992 לאחר שסיימה תואר ראשון ותואר שני במוזיקולוגיה ביפן. התאהבה במוזיקולוגיה וב"מקאמים" של יהודי חלב כפי שנחשפה להם בקהילת בית הכנסת עדס בירושלים וערכה עבודת מחקר לדוקטורט על שירת הבקשות של יהודי חלב, במסגרת מלגה מטעם המרכז שלנו ובליווי וועדת המחקר בו.

יונה כהן ז"ל

עיתונאי, מדריך ומרכז בתנועת הנוער "בני עקיבא", מדריך-שליח של המוסדות הלאומיים בענייני חינוך ועלייה בסוריה, אירן, לוב, תוניסיה, אלג'יריה ואירופה. סופר עיתון "הצופה" מיום היווסדו ב-1938 ועד לסגירתו. שימש כתב פרלמנטרי מיום כינונה של הכנסת. פרסם מאמרים וסקירות בכתבי עת שונים בארץ ובחוץ-לארץ. פרסם מספר ספרים, ביניהם ספרו "אל המיליון הנשכח-שליחות עלייה לסוריה ולאירן" שיצא לאור במלגה מטעם המרכז למורשת ארץ. בשליחותו בחלב פגש שם את האדמו"ר מבעלז שברח מהשואה ונעצר על ידי הבריטים בדרך מטורקיה לחלב. כיהן חבר המועצה לביקורת סרטים ומחזות.

שאול לוי

ליד חלב, נשוי + 4, תושב כוכב יאיר. בעל תואר שני בביוכימיה מטעם האוניברסיטה העברית בירושלים ודוקטורנט בהוראת המדעים שם. שימש כשלושים שנה כמחנך, מנהל בית ספר תיכון, מנהל המכללה להכשרת מורים בגבעת וושינגטון ומפקח על בתי הספר במחוז ת"א. כיהן כשבע שנים כראש המועצה הדתית בכוכב יאיר. פרסם מאמרים ומחקרים בתחום מדעי החיים, החינוך וההוראה. כיום איש עסקים פרטי.

אהרון לופז

ליד ירושלים. תחום אקדמי: מדעי המדינה ולימודי המזרח התיכון. שירת במשרד החוץ הישראלי בשירות רב-תחומי בירושלים וברחבי העולם, כולל ברנגון, הלסינקי וקנברה. כיהן כשגריר ישראל בקפריסין ובוואתיקן.

שאול לניאדו ז"ל

ליד חלב, נשוי + 4, תושב תל-אביב. היה חבר ההגנה ושירת בצה"ל בזמן המלחמות: העצמאות, ששת הימים, ההתשה ויום הכיפורים. שימש כמנהל מזכירות טכנית ומשק בקרן הקיימת לישראל. תרם רבות למען המרכז למורשת יהדות ארץ, וקישור בין חברי הקהילה בארץ ובניו-יורק.

ד"ר אברהם מזור

ליד חלב, בן לשאול ושמחה מזרב ז"ל, נשוי ואב לשלושה ילדים ונכדים. עלה לישראל ב-1957 יחד עם הוריו ואחיו. שירת בצה"ל כקצין תותחנים. בעל תואר ראשון ושני מהטכניון בחיפה בהנדסה כימית וד"ר בהנדסת חומרים מאוניברסיטת אילינוי שבשיקגו – ארה"ב. נמנה על מנהיגי הקהילה החלבית בחיפה. נשא בתפקידים בכירים ברפא"ל. שהה בהולנד כמנכ"ל חברת 'רפא"ל אירופה' (ERCAS b.v.). מ-2011 הוא עובד, כמייסד ובעלים, בחברה העוסקת בפיתוח וייצור מערכות ביטחוניות (SMART-SHOOTER).

יחזקאל נאומה

ליד חלב, אב ל-6, תושב ירושלים. יו"ר החברה קדישא בירושלים, יו"ר ועד העדה הספרדית בירושלים, חבר ועד הפדרציה העולמית הציונית, שימש יו"ר בית הכנסת הגדול "עדס" בירושלים. תורם רבות מזמנו למען קהילת ארם-צובא בישראל.

משה נחום

ליד חלב 1950 להורים שהיגרו לחלב מהעיר קמישלי, עיר שבצומת הגבולות סוריה, עיראק וטורקיה, בה התקיימה קהילה יהודית עוד מתקופת רבי יהודה בן בתירא, שם, על פי המסורת הוא קבור. ההגירה לחלב נעשתה על ידי יהודים רבים משיקולים של שיפור איכות החיים בהיבט הסוציו-אקונומי. כמו יתר יהודי חלב, התגורר בשכונה מעורבת עם לא-יהודים. סיים לימודיו היסודיים ושל חטיבות הביניים בבית הספר היהודי "תלמוד תורה" בו לימדו גם לימודי יהדות וגם לימודי חול ואת לימודי הבגרות השלים בבית ספר של נזירים צרפתיים. סיים לאחר מכן באוניברסיטת חלב לתואר מהנדס אזרחי, שבעקבותיו עבד בתור מהנדס בניין במינהל החינוך הסורי באגף הקמת בתי ספר ותחזוקם. התחתן בחלב עם ד"ר שלי קמחג'י, רופאה יהודייה מדמשק, ונולדו להם שלושה ילדים. סייע בבריחה מסוריה למשפחות שבניהם ברחו משם, בעזרת מכר של אביו שגם הוא היה פעיל להצלת יהודים מסוריה, במיוחד לבנות יהודיות שלא מצאו זיווג בחלב. קיבל ב-1989 אישור לדרכון סורי יחד עם אחד מבניו כאשר יתר המשפחה נשארה כבני ערובה להבטיח חזרתו וחזרת בנו. עם הדרכון הסורי נסע עם בנו לטורקיה. יתר בני המשפחה ברחו, עוד באותו היום שבו הוא יצא מסוריה, וכל המשפחה התאחדה בעיר אנטקיה בטורקיה ומשם לארץ. עבד בארץ בתור מהנדס בעיריית תל-אביב.

ד"ר שלי נחום

שלי נחום לבית קמחג'י נולדה ברובע היהודי של דמשק בשנת 1955. למדה בבית הספר של האליאנס ולאחר מכן בבית ספר ממלכתי. סיימה לימודיה בפקולטה לרפואה באוניברסיטת דמשק ולאחר מספר שנים התחתנה עם משה נחום, מהנדס מחלב, ועברה לגור בחלב, שם נולדו להם שלושה ילדים. ברחה עם משפחתה לטורקיה בשנת 1989 ומשם לישראל. כדי לעבוד כרופאה מוסמכת, נדרשה שלי לבצע השתלמויות מקצועיות בארץ כשהמרכז למורשת שלנו סייע לה בכך. שלי עובדת היום כרופאה בקופת חולים במרכז הארץ. סיפור עליית משפחתה לארץ תועד בתוכנית מיוחדת ב"מבט שני" בטלוויזיה. שלי מרצה על ההיסטוריה המודרנית של יהודי סוריה בפורומים שונים.

אברהם נקש

ליד חלב. עלה ארצה ב-1946 בגיל 13 דרך דמשק ומשם, בעיקר ברגל, לישראל. התגייס לצה"ל ב-1951. השתתף ב-1953 בטקס הראשון של חיילים מצטיינים שנערך בבית הנשיא יצחק בן-צבי. כיהן במשך עשרים שנה כמנהל בבית מסחר ליבוא ושיווק ממתקים ולאחר מכן השתלב בחברת "עלית", כמנהל סניף בתל-אביב לשיווק סיטונאי. מתנדב במרכז למורשת ארץ בפעולות שונות. בין היתר, הוא משמש חבר ועדת המלגות במרכז וחבר הוועדה לעזרה סוציאלית.

רפי סיטון

ליד חלב, נשוי + 3, תושב ירושלים. שימש כקצין בצה"ל בדרגת סגן אלוף, שירת בשב"כ וכן שירת שנים רבות ב"מוסד" בתפקידים בכירים. פיקד לאורך שנים על יחידות שונות בתחום המודיעין בצה"ל. עסק בהוראת השפה הערבית המדוברת במוסדות שונים. הוציא לאור ספרי לימוד על השפה הערבית המדוברת וכן ספרי מתח וריגול, גמלאי של צה"ל.

יצחק סעד

ליד חלב. תושב ירושלים. עבד בתפקידי ניהול בכירים בקרן קיימת לישראל, מזכיר תנועות הנוער החלוציות והלאומיות, מנהל מחלקת ההסברה והאירועים ושליח מטעם קק"ל באיראן, ונצואלה, פנמה, קולומביה, קוסטה ריקה ומכסיקו. חבר הוועדה לענייני חוץ באגודה למען החייל. פעל רבות במסגרת המועצה הציבורית להצלת יהודי ערב. גייס משאבים בחו"ל.

שלמה מריו ספדייה

יליד בואנוס איירס-ארגנטינה, נשוי + 3, עלה לארץ בשנת 2000, תושב רעננה, בעל תואר בניהול רשתות מחשבים, עיצוב גרפי ותכנות אתרי אינטרנט. בשנת 2010 הקים בהתנדבות את אתר האינטרנט של המרכז ומבצע בהתנדבות את תחזוקתו. פעיל בתקשורת המרכז וברשתות החברתיות כמו כן משתתף בפרויקטים שונים.

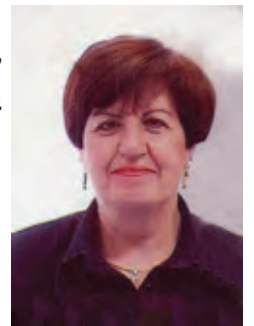
משה עבאדי

נולד בחלב בשנת 1939. חווה את שרפת תלמוד תורה ובית הכנסת בחלב והפרעות. עלה ארצה בגיל 10 ללא הורים בלוויית אח ואחות. לאחר שהיה במחנות מעבר לעולים התמסד במוסד ילדים שבישיבת פורת יוסף בירושלים. משם עבר לקיבוץ הדתי שלוחות במסגרתו שירת גם בנחל. נסע לארגנטינה ב-1961 שם פיתח פעילות ענפה בשדה החינוך היהודי. היה מורה ומדריך בבחינה הירושלמית. לאחר מכן היה מורה ומנהל במדרשה העברית בבואנוס איירס. התבלט במקצועות בלשונות המקרא, תנ"ך, משנה, ותלמוד. שימש כמורה בסמינר לרבנים באמריקה הלטינית המסונף לסמינר התיאולוגי היהודי בניו יורק. ב-1971 עבר לברזיל שם התחתן והקים משפחה והמשיך לסייע בקורסים שונים וזהות יהודית בחוגי הנוער של הקהילה. ב-2011 חזר לארץ ישראל עם משפחתו ועם בניו ונכדיו והיום ממוקם ברעננה.

פרידה עבאדי

לידת חלב, עלתה לארץ דרך לבנון וטורקיה. נשואה לשאול ז"ל ואם לעו"ד דלית. אשת ציבור אשר סייעה רבות בהתנדבות בתחום העלייה והקליטה של יהודי חלב בישראל. אשת עסקים.

ד"ר אליעזר ענתבי-חפר

מומחה לבריאות הציבור, רופא אחראי לשכה – בלשכת הבריאות המחוזית חיפה, משרד הבריאות. בעל פוסט דוקטורט בביה"ס לבריאות הציבור במגמת ניהול מערכות בריאות, בפקולטה לרפואה "הדסה עין כרם". מרצה בכיר בחוג למנהל מערכות בריאות במכללת עמק יזרעאל, ובפקולטה לרפואה בטכניון. זכה בפרס "שר החינוך והתרבות ליוצרים בתרבות היהודית" בשנת 1993 על עבודות השוואתיות – ומחקריות בנושא פרשת עלילת דמשק (1840). חיבר מאמרים אודות מחקרים אפידמיולוגיים ברפואה וכן מאמרים לתולדותיהם של רבנים ואנשי ציבור ממשפחת ענתבי. מחקרו "כפורחת עלתה ניצה" יצא לאור בהוצאת המרכז ובשיתוף המכללה האקדמית עמק יזרעאל והעמותה למורשת טרומפלדור.

פרופ' יום טוב עסיס ז"ל

פרופ' מן המניין בחוג להיסטוריה של עם ישראל באוניברסיטה העברית. שימש שם כיו"ר המרכז לחקר יהדות ארם-צובא וסביבתה, יו"ר המרכז להוראת תרבות ישראל באוניברסיטאות בעולם, יו"ר מרכז צ"ייס למדעי היהדות ברוסית, יו"ר מפעלי היספניה יודאיקה ונציג האוניברסיטה ברשות הלאומית לתרבות הלידנו. שימש כיו"ר מרכז דינור, יו"ר המרכז להוראת מדעי היהדות וראש המכון למדעי היהדות, חבר בהנהלתם של מוסדות אקדמיים בארץ ובחו"ל, לימד באוניברסיטה העברית. הירצה ושימש כפרופ' אורח באוניברסיטאות רבות בעולם. כתב וערך ספרים ומאמרים רבים. כיהן כיו"ר מכון בן-צבי - ירושלים.

פרופסור מרים פרנקל

פרופסור חבר בבית הספר להיסטוריה באוניברסיטה העברית בירושלים. מכהנת כראש מרכז דינור לחקר ההיסטוריה היהודית וכן כראש התוכנית הרבת-תחומית בלימודי תואר בוגר של הפקולטה למדעי הרוח באוניברסיטה. שימשה בעבר כסגנית לראש מכון בן-צבי לחקר קהילות ישראל במזרח. זכתה בפרס שז"ר על מחקרה אודות המנהיגות בקרב יהודי אלכסנדריה בימי הביניים. לימדה באוניברסיטת פן בפילדלפיה וערכה שם מחקרים משותפים על נוסעים ומסעות בעולם היהודי. השתתפה במחקר במרכז לחקר היהדות והעברית באוניברסיטת אוקספורד. נטלה חלק בכתיבה ובעריכת ספר "ארץ ומלוואה" שיצא לאור במפעל משותף של המרכז שלנו, האוניברסיטה העברית ומכון בן-צבי.

עזרא צפדיה

יליד חלב, נשוי + 3. עלה לארץ בשנת 1933, סיים לימודיו בירושלים. חבר אצ"ל ו"אסיר ציון", שירת בצה"ל בדרגת סא"ל. לאחר שירותו הצבאי שימש בתפקיד בכיר במשרד האוצר במס הכנסה. אב לשלושה בנים: כלכלן, עו"ד וד"ר - מרצה באוניברסיטת בן-גוריון בנגב ומכללת ספיר. חבר פעיל במרכז למורשת יהדות ארץ - יו"ר ועדת המלגות לסטודנטים ולאברכים ומרכז את מפעל התמיכות בנזקקים מבני קהילת ארם-צובא בישראל.

יוסף קיסר

יליד חלב, תושב חיפה, נשוי + 4. שירת בפלמ"ח ובמודיעין בצה"ל בתפקידים רבים. בעל השכלה מטעם בית הספר למדעי המדינה בירושלים ובית הספר לתיירות. בעל ניסיון מקצועי רב במנהל מקרקעי ישראל. מורה דרך ומלווה קבוצות מחו"ל. כיהן קניין הבית של בית האבות הספרדי בחיפה ומתנדב במסגרות ציבוריות בישראל. חבר ועדת הביקורת של המרכז.

חביב קצב

יליד חלב, עלה לארץ ב-1973 בבריחה דרך ביירות ומשם באמצעות ספינת חיל הים הישראלי. כסטודנט באוניברסיטה העברית פעל רבות למען הצלת יהודי סוריה כולל הופעות באירופה בשליחות משרד החוץ. ארגן יחד עם משרד הקליטה סמינרים בסופי שבוע לעולים סטודנטים וצעירים יוצאי סוריה. התחיל לעבוד במשרד הקליטה ב-1976 במגוון תפקידים, כולל אחריות על הבאת וקליטת יהודי סוריה, כולל תחום הדיור, של אלה שהגיעו מסוריה ומתחנת הביניים של ארה"ב בהיקף נכבד בשנים 1978-1980. מכהן כיום בתפקיד המנהל הכללי של משרד הקליטה. חביב, כחבר הנהלת המרכז, תרם לתיעוד ראיונות עם יוצאי חלב, השתתף בוועדת המלגות לסטודנטים במרכז עם קרן איס"ף הבינלאומית וסייע בביצוע סקר "הנזקקות" ליוצאי חלב הותיקים.

עליזה קצין ועזרא קצין

פעילים שהתפטרו מסיבות אישיות.

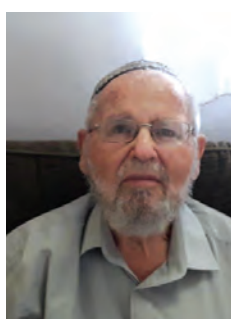
פרופסור שאול רגב

פרופסור חבר באוניברסיטת בר-אילן. פרסם מאמרים בנושא ההגות היהודית בדור הגירוש ובדורות שלאחריו, באימפריה העותמאנית ובפזורה היהודית במזרח. הוציא מספר ספרים בתחום התמחותו, ביניהם ספר "אשה במזרח-אשה ממזרח, סיפורה של היהודייה בת המזרח", המהווה נקודה חשובה במחקר הפמיניסטי על הנשים היהודיות שחיו בארצות המזרח ולנשים שעלו מארצות אלו לישראל, לפני קום המדינה ואחריה. כיהן כחבר וועדת המחקר במרכז שלנו.

ד"ר מיכאל ריגלר

נולד באוסטריה בשנת 1934, העפיל לארץ ישראל בתקופת מלחמת העולם השנייה, אך גורש על ידי שלטונות המנדט הבריטי בשנת 1940 לאי מוריציוס, שם שהה במשך חמש שנים עד לעלייתו ארצה בשנת 1945. ד"ר ריגלר שימש שנים מורה ומנהל בית ספר ביישובי עולים בנגב הצפוני. את השכלתו האקדמית רכש באוניברסיטה העברית בירושלים. ב-1995 הוענק לו התואר דוקטור על עבודת מחקר "הקולופון בכתבי-יד עבריים מימי הביניים כמקור היסטורי". הוא שימש במשך עשרים וחמש שנים כמנהל אולם הקריאה ליהדות בספרייה הלאומית בירושלים. כתב מאמרים בתולדות "הספר העברי מימי הביניים" וב-"פולקלור יהודי". ספרו "כתבי יד מארם צובה" הינו פרי מחקר עליו עמל ד"ר ריגלר שנים רבות, בתמיכה של המרכז העולמי למורשת יהדות ארם צובה (חלב) והוא מהווה נדבך נוסף לחקר תרבות יהדות ארם צובה שהטביעה את חותמה לאורך שנים רבות על קהילות יהודיות בארץ ובעולם.

אדמונד שאשו

יליד חלב, נשוי לשרה ואב להדר. בוגר המכללה לבנקאות. עבד שנים רבות בבנק המזרחי בתחומי השיווק והפרסום. נמנה על ראשי בית הכנסת "מגן דוד" בחולון. איש עסקים פרטי. אדמונד הודיע על התפטרותו אבל המשיך ללוות את המרכז בעיקר בניהול תפילות סופי השבוע שהמרכז ארגן בבתי מלון.

שמואל שאשו

יליד חלב, 1951, בנו של חכם יוסף שאשו זצ"ל. השלים לימודיו לבגרות בחלב. עלה לארץ ב-1972 בבריחה מחלב לביירות ומשם לארץ בספינת חיל הים הישראלית. למד באוניברסיטת תל-אביב ובאוניברסיטת בר-אילן. שירת בסיני בחיל הקשר ובחיל השריון. עבד בבנק הפועלים ולאחר מכן עסק כעצמאי במסחר בתל-אביב. לשמואל שלוש בנות: שתיים מהן מורות לחינוך מיוחד ושלישית עובדת סוציאלית בביטוח הלאומי.

אברהם שהם-שמי

יליד חלב, נשוי + 3. אמן וצייר. הציג עד כה כעשרים תערוכות יחיד והשתתף בעשרות תערוכות קבוצתיות. יצירותיו בנושא כתר ארם-צובא מוצגות דרך קבע במוזיאון בית התנ"ך בתל-אביב ובספריה המרכזית בבתי-ים. עיצב וצייר את המהדורה המשוחזרת של "הגדת חלב" אשר זכתה בפרס הארד ביריד הספרים הבינלאומי בירושלים. עורך אומנותי של גיליונות "דרכי ארץ". אוצר וחבר הנהלת מוזיאון בית התנ"ך. יושב ראש אגודת הציירים והפסלים בבתי-ים

פרופ' יעקב שויקה ז"ל

יליד קהיר, בן לרבי אהרון שויקה זצ"ל מחלב, נין לרב הראשי בעיר חלב. ד"ר למתמטיקה מטעם האוניברסיטה העברית בירושלים ופרופ' מן המניין בתחומי המתמטיקה ומדעי המחשב באוניברסיטת בר-אילן. שימש כראש המכון לאחזור מידע ובלשנות חישובית בפקולטה למדעי הטבע שם, ראש פרויקט השר"ת, יועץ ראשי למחשוב האינצקלופדיה העברית, עורך ראשי של סדרת מילונים חדשים מודפסים וממוחשבים "רב מילים" לעברית בת זמננו, יו"ר ועדת ההיגוי הממשלתית לשיתוף פעולה מחקרי ישראל-צרפת במדעי המחשב בזמנו, יו"ר וחבר ועדות שונות של המועצה להשכלה גבוהה בישראל, זכה בפרס ראש הממשלה לתכנות לשנת 1977. כיהן יו"ר ועדת המחקר במרכז מורשת יהדות ארץ.

יצחק שושן

יליד חלב. שירת במסגרת צבאית בפלמ"ח ונשלח כ"מסתערב" לסוריה, ללבנון וירדן. עסק בהכשרת נוער בקיבוצים נען וגבת. קצין בכיר לשעבר במודיעין ובסיירת מטכ"ל. שני ספרים המתארים את מסכת חיו יצאו לאור בעזרת המרכז למורשת יהדות ארץ; הראשון "אנשי הסוד והסתור" שנכתב בשיתוף עם רפי סיטון והשני "ארזים" שכתב הסופר אמנון שמוש.

ד"ר נירית שלו-כליפא

אוצרת, חוקרת תרבות ואומנות ישראלית, יועצת מוזיאלית ומנהלת המחלקה להיסטוריה חזותית, אוצרות ותיעוד ביד בן-צבי בירושלים. בעלת תואר ד"ר מאוניברסיטת תל-אביב בחוג לתולדות האומנות. מרצה באוניברסיטת בן-גוריון בנגב. אצרה תערוכות רבות ברחבי הארץ, חיברה וערכה ספרים מגוונים. השתתפה במחקרים ב"ארץ ומלואה-מחקרים בתולדות קהילת ארם צובה(חלב)ותרבותה", מפעל משותף של המרכז שלנו, יחד עם האוניברסיטה העברית ומכון בן-צבי. תרמה לשחזור ושימור הציורים של האומן יעקב שטרק בבית הכנסת עדס לעדת החלבים בירושלים, בליווי אגף מורשת במשרד ראש הממשלה ועיריית ירושלים. בית הכנסת עדס נמצא בתהליך חכירת משנה מטעם המרכז שלנו.

אמנון שמוש

סופר, מחנך ומשורר ישראלי. יליד חלב 1929. עלה לארץ עם אימו ואחיו יצחק שהוזמן ללמד באוניברסיטה העברית. לאמנון אח נוסף, טוביה, שגם הוא סופר ומתרגם. אמנון התגורר בהתחלה בתל-אביב, למד בגימנסיה הרצליה, התגייס לפלמ"ח, היה בין מייסדי קיבוץ מעיין ברוך בגליל העליון שם הוא כיהן, בין היתר, כמזכיר הקיבוץ, מדריך קבוצות נוער עולה ולאחר שהשתלם בבית ברל ובאוניברסיטה העברית התמסר לתחום החינוך וגם תפקד כמנהל בית הספר האזורי. הוא ממשיך ביצירה ובכתיבה ספרותית למרות זקנתו והפגיעה בראייתו. פרסם עשרות ספרים, רומנים, קבצי שירה, ספרי נוער, כולל הספר "מישל עזרא ספרא ובניו" שעובד לסדרת טלוויזיה פופולרית בת שבעה פרקים בבימוי ניסים דיין, אף הוא נמנה על יוצאי חלב. ספריו תורגמו לשפות שונות, כולל אנגלית, צרפתית וערבית. הוא גם כתב ספר מחקר על כתר ארם צובה. זכה בפרסים רבים, ביניהם זכייה שלוש פעמים בפרס ראש הממשלה לסופרים עבריים (1979, 1997 ו-2000), פרס הזהב על מפעל חיים מטעם אקו"ם (1999), פרס נשיא המדינה לספרות (2001), פרס משרד התרבות (2014), פרס ויצ"ו צרפת (1986), פרס ירושלים ע"ש עגנון (1979), פרס שלום עליכם (1986) ועוד. הטלוויזיה הישראלית ערכה תוכנית "חיים שכאלה" על חייו ופועלו.

עזרא שעיו

יליד תל אביב, נשוי +3. נכד לרב הגאון רבי עזרא עבאדי שעיו זצ"ל - אב בית דין בחלב. כלכלן ומוסמך במנהל עסקים מאוניברסיטת תל-אביב. מנהל בכיר בבנק המזרחי בו הוא הקים את מחלקת המחקר והתכנון הכלכלי. אנליסט ראשי ומנהל מחלקת המחקר שם. שימש דירקטור בחברת השקעות בנקאית. חבר מערכת "הרבעון לבנקאות". פרסם מספר עבודות בתחומי המימון והבנקאות.

רחמים שרים

יליד חלב, בן לאבא, סלים שרים ז"ל, שניהל עסק של מסחר בבדים ובמקביל שימש כשליח ציבור ופייטן ב"בית נשיא" ובבית הכנסת של ה"ג'מילייה". ינק בילדותו, מאביו, יחד עם אחיו, את האהבה למוזיקולוגיה, לפזמונים, למקאמים ולפיוטים של יהודי חלב. אחיו, הרב אברהם שרים זצ"ל, המשיך בדרך אביו בעיר פנמה סיטי בה כיהן כרב מוערך וכשליח ציבור ופייטן מיומן. רחמים בלט בלימודיו כתלמיד מצטיין מה שאפשר לו קשר טוב גם עם עמיתיו המוסלמים והנוצרים. סיים לימודיו בחלב כמהנדס. ברח לביירות בלבנון בשנת 1973, שם נאלץ לשהות מספר חודשים עקב פרוץ מלחמת יום כיפור עד שהתאפשרה יציאתו משם, יחד עם קבוצה גדולה של יהודים שברחו מסוריה, במבצע שאורגן לטיסה לפריז ומשם לישראל. עבד כמהנדס בעיריית תל-אביב, תוך כדי השלמת התמחות והסמכה כשמאי מקרקעין. מונה למהנדס העיר רמת גן שם כיהן בתפקיד זה במשך שתיים-עשרה שנה שלאחריה פתח משרד עצמאי להנדסה ושמאות מקרקעין. רחמים נשוי לריטה לבית עסיס ולהם שלושה ילדים מוצלחים ושמונה נכדים.

ריטה שרים

ריטה שרים לבית עסיס ילידת חלב, בת לאב סוחר בדים ואם עקרת בית שדאגה לחינוכה של ריטה בבית הספר הפרנסיסקני שנמנה על בתי הספר היוקרתיים בעיר. ברחה עם משפחתה, דרך טורקיה, לארץ בשנת 1965. סיימה לימודי התיכון באולפנת "אמנה" בכפר סבא ואת לימודיה האקדמיים סיימה באוניברסיטת בר-אילן, שם גם עבדה. נשואה לרחמים שהקשר אתו התחזק בחלב בלימודיהם המשותפים בקורס ללימודי אנגלית עד שנפגשו מחדש בארץ והתחתנו בשנת 1965. לימדה ערבית, אנגלית וצרפתית. ריטה היא אמה לשלושה ילדים מוצלחים ושמונה נכדים.

רבי טרפון אומר: "היום קצר והמלאכה מרבה..."

"הוא היה אומר: לא עליך המלאכה לגמור, ולא אתה בן חורין לבטל ממנה."

(פרקי אבות, פרק ב', משנה כ')